

שמיני

בליין - 31
 דעותות דהנצחות
 והארות:

054-8457586

נתן זקבא את העאן
 כג"ץ:

ne0548457586@gmail.com

נתיבות - אליהו

להתחבר לפרשה מתוך הנשמה

וארטים. חידושים. קושיות. סיפורים. השגחה פרטית
 הלכה. אגדה. מדרש. חידודים וחידות. מליצות

ניתן להשיב
 את העלון:
 054-8457586

'בית-בוכרים'

'בית-יצחק'

'אור-הרמ"א'

בשם ה' נעשה ונצליח

ארבעה דברים צריכין חיזוק... הגאון רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל

במסכת ברכות (ל"ב, ב') מנו חכמים ארבעה דברים שדרושים חיזוק תמיד בכל כחו של אדם: תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ. החיזוק באלו הדברים נדרש מן האדם תמיד, בכל יום ובכל עת. חיזוק בתורה ובמעשים טובים, שלא יעכבו זה את זה, ולזה צריך חיזוק גדול תמיד בקביעת תחומים ברורים וגבולות לשני העניינים הללו המתחייבים בעבודת ה'. חיזוק בדרך ארץ, להתחזק בכל כחנו תמיד בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו, והכוונה בזה אינה רק לאיש מלחמה, היוצא לעמוד בקרב על האויב, כי אם גם למלחמת החיים של כל בעלי מלאכה ובעלי אומנויות. איש איש בעיסוקו צריך להתחזק תמיד בכל כחו בעד עמו, כמבואר ברש"י שם: "אם אומן הוא - לאומנותו, אם סוחר הוא - לסחורתו, אם איש מלחמה הוא - למלחמתו". והיינו דגם האומן בשעת אומנותו וגם הסוחר בעת מסחרו צריכים להרגיש עצמם ממש כמו איש מלחמה בשעת מלחמתו. והלוא ברור שאיש המלחמה, עליו לשקול בפלס מעשיו ותנועותיו בעד עמו ובעד ערי אלוקיו, ולנהוג בתפקידו מתוך הכרה שלמה שלא ח"ו כחו ועוצם ידו עושה לו החיל, אלא ה' יתברך הוא הנותן כח לעשות חיל, והוא כשלעצמו אין לו אלא להתחזק כפי כחו ולהשליך יהבו על ה' באמונה בלב שלם, שה' יתברך הטוב בעיניו יעשה.

כל מאן דעביד רחמנא - לטב עביד!

כך אמר יואב בעת המלחמה (שמואל ב' י, יב). ובאו כאן חז"ל והשמיעונו שכשם שזו צריכה להיות הרגשתו של איש המלחמה, כך באותה מידה ממש צריך כל בעל מלאכה לחוש בעת מלאכתו, ולהתחזק בעיסוקו לדקדק בקפידה על מידותיו ומשקולותיו לבל יחסר מאומה, לעשות מעשה אומנותו בנאמנות ולישא וליתן במסחרו באמונה, מתוך הכרה שלמה שכל עשיותיו והצלחותיו אינן באות מכחו ועוצם ידו, אלא מאת ה' מן השמיים, והוא יתברך יעשה הטוב בעיניו, וכל דעביד - לטב עביד. זהו החיזוק בדרך ארץ. והחיזוק בתפילה הוא ההתחזקות בביטחון שה' יתברך יקבל תפילתו ברחמים וברצון וימלא בקשותיו ומשאלותיו, כפי הישר והטוב בעיני ה'. ואם לא נענה בתפילתו פעם אחת, יתפלל ויחזור ויתפלל מתוך הכרה ואמונה שכחה של מידת חסדו יתברך גדול ממידת הדין. והנה, אם בכל העיתים ובכל הזמנים, חובה על האדם להתחזק תמיד באלו העניינים, הרי ודאי בעת שינוי העיתים וחילוף הזמנים, בשעה שמשנאי ה' ואויבי ישראל קמים ומרימים ראש בזוממם עלינו רעה, על אחת כמה וכמה חובה כפולה ומכופלת עלינו להתחזק בד' דברים אלו, אשר כללם ויסודם הוא ההכרה הברורה והאמונה השלימה שאנו עבדיו הנאמנים של הקב"ה. [המשך בדף הבא]

הדלקת נרות שבת: 18:36

צאת השבת: 19:41 צאת השבת ר"ת: 20:18

הפעת העלון לזיווג הגון במהרה:

מיכל זהרה בת אסתר. יגל דניאל בן אסתר. עדי בת תמר.
 אלרואי בן תמר. אודיה בת תמר. אוראל בן יפה. יועד בן יפה.
 תהילה בת יפה. אליה רפאל בן אסנת הודיה. ראובן בן זהבה.
 מזל בת ברוריה. יעל עליה בת ברוריה. הודיה בת מירב
 *להצלחת דוד בן שולמית וזהבה בת פרחת
 *לזרע קודש בר קיימא בקרוב לזכות התורמים בעילום שם
 *לתורם בעילום שם בריאות והצלחה ברוחניות ובגשמיות לו וכו"ב
 ככל מעשי ידיהם וזיווג הגון לבנו

הנץ החמה: 6:24

סוף זמן קי"ש: מג"א: 8:48 הגר"א: 9:34

סוף זמן תפילה: הגר"א: 10:37

סו"ז מוסף לכתחילה: 13:48 חצות היום: 12:44

מנחה: 13:16 שקיעת החמה: 19:06

שעון קיץ [אופק נתיבות]

ניצוצות בבית הרפואה

מספר נכדו של הרב שמעון חירארי זצ"ל: באחת הפעמים שהמתנה עם רבינו באחד מבתי הרפואה, היינו עוסקים באותה העת בהגהת ספרו על החומש, אך היה נראה לי כי התורים מתנהלים בעצלתיים. רבינו לא צריך להמתין זמן ממושך בשביל להיכנס לרופא. לכן קמתי ופניתי למשרדי הקבלה, ושטחתי בפניהם כי זה זמן שאנו ממתנים וטרם נכנסנו. חזרתי לשבת ליד רבינו, ואז הוא אומר לי: "יבני, אתה חושב שזה תלוי בהם, זה תלוי בנו. אנחנו יושבים וקוראים תורה, ויש במקום הזה ניצוצות קדושה. בכל רגע שאתה מוסיף – מתקנים עוד ניצוצות קדושה, ומשזה יסתיים יקראו לך מיד". (אהובו של מלך)

השמחה היחידה בעולם הזה!

באחד המועדים נשאל רבי שלמה קורח זצ"ל כיצד ניתן להגיע לידי השמחה האמיתית במועדים, שעליה נצטוונו בפסוק "ושמחת בחגך", ולכאורה – הוסיף השואל – בחתונת אחיי ואחיותי הרגשתי הנאה יותר מאשר בחג... לאחר שחשב כמחצית הדקה, נזעק רבינו והשיב: "איני מבין מה אתה רוצה, הלוא התורה היא הדבר היחיד שמביא לידי שמחה, אין שמחה אחרת בעולם הזה! אני, כשלעצמי, כאשר סימתי את הש"ס בפעם הראשונה – קפצתי ורקדתי מרוב אושר ושמחה!" (דרשו)

ברכת הלבנה בשלג

סיפר רבי משה דבראשווילי זצ"ל, זקן החכמים של יהדות גרוזיה, שהיה תלמיד ישיבת ראדין: בשנות לימודי בשיבה, למדתי פעם משמר בליל ישישי במשך כל הלילה. עזבתי את בית המדרש והלכתי לחדרי בשעה מאוחרת מאוד. בחוץ היה קר וסוער מאוד, והשלג לא פסק לרדת. בעודי ממהר בדרכי, הבחנתי לפתע מרחוק בדמות אדם שהולך ברחוב הלך ושוב, ומדי פעם מרים ראשו לעבר השמיים. מראה כזה של אדם המשוטט ברחוב בשעת לילה כה מאוחרת, כשהשלג יורד והקור עז כל כך, הטיל בי פחד של ממש, וכמעט החלטתי לשוב תיכף על עקבותי ולשוב לישיבה, אך בכל זאת התחזקתי והמשכתי הלאה. כשהתקרבתי, ראיתי להפתעתי כי הדמות הזאת היא לא אחר מאשר מרן החפץ חיים. כשראני החפץ חיים גער בי בחומרה: "באמצע הלילה ובקור שכזה? לך מיד לחדר לישון!" רצתי מיד לחדרי, שהיה בבית אחותו של החפץ חיים, שהייתה מכלכלת אותי בכול, אצלה היה מקום אכסניתי. בבוקר סיפרתי לה את דבר המעשה, והיא ראתה כי אני מתפלל עד מאוד על מעשהו של החפץ חיים. "מדוע אתה מתפלל?" תמחה האחות, "זה שלושה לילות הוא מסתובב בחוץ, בקור ובשלג, ומחכה שהלבנה תתגלה כדי שיוכל לברך את ברכת הלבנה". מאיר עיני ישראל)

לאן נעלם רבי בן ציון?

פעם הוזמן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל עם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל למסור שיעור בכולל אברכים מסויים. אחר השיעור רצו המארגנים להזמין מונית שתחזיר את רבי בן ציון אל ביתו, אך רבינו נעלם. יצאו האברכים לחפשו, והנה מצאו אותו צועד לו רגלית במרחק ניכר מהמקום. לתמיהתם, מדוע מיהר לצאת רגלי, השיב רבינו בפשטות ואמר: "יודע אני שאחר השיעור, חכם עובדיה בוודאי ירצה לקחת אותי ברכבו אל ביתי, ורק אחר כך ימשיך אל ביתו, ועל כן פניתי והלכתי במהירות, כיוון שאיני רוצה להטריחו ולעכבו, הן זמנו יקר עד מאוד!" (האיר המזרח)

בחור צריך ללמוד בכיף!

סיפר רבי חננאל כץ שליט"א: בראשית דרכי בישיבה זכיתי להיכנס

וכעבד הזה הנאמן למרותו של אדונו באמת ובתמים ועושה מלאכתו בנאמנות ובאמונה וכל יהבו משליך על רבו, כך צריכים אנו להתחזק בעבודתנו לפניו יתברך, ולעשות כל מעשינו ופעולותינו בנאמנות גמורה, ועל ה' נשליך יהבנו ובו נתלה ביטחוננו, והוא יתברך, הטוב והמטיב, המרחם עלינו כרחם אב על בניו אהוביו, ירחם עלינו ממרומיו והטוב בעיניו יעשה. זאת היא חובתנו: "יִזְק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עֲמָנוּ וּבְעַד עַרְיָ אֲלֵהֵינוּ וְיִיַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינֵינוּ".

"כשתהיה [הארץ] שלי, הרי היא שלכם!"

ואנו, עלינו להשכיל ולדעת גדול חיובנו להתחזק בד' דברים אלו שאנחנו עוסקים בהם כל הימים. ואז נהיה בטוחים כי ה' יתברך יישמע לתפילתנו להצילנו מכל רע ויחמול עלינו כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. ויתקיים בנו סוף דברי התורה כהנים "כשתהיה [הארץ] שלי, הרי היא שלכם", והיינו דכאשר נחוש עצמנו כגרים ותושבים הדירים בארצו של הקב"ה ולא ננהג בה כמנהג העמים גויי הארץ העושים בה ככתוך שלהם, ולא נעשה עצמנו עיקר בה, או אז נזכה שתהיה לנו שייכות לארץ – "כשתהיה שלי, הרי היא שלכם". אומנם, עם זאת עלינו לזכור תמיד, שעל אף חמלתו הגדולה אשר הוא יתברך חומל על בניו אהוביו, הרי מלח אהבתו לבנים הוא יתברך גם מייסרם כדרך שהאב מייסר את בנו, כמו שנאמר "וַיִּדְעָתָּ עַם לְכַבֵּד פִּי אֲשֶׁר יִיָּסֵר אֶת בְּנוֹ יִיָּאֵל לְהַיָּמֵן יְהוָה" (דברים ט, ה).

ונמצא כי מאורעות התקופה משמשות לנו כניסיון גדול להכיר מתוך הצרות את יד ה' האהבת, המייסרת אותנו בחמלה גדולה כאשר ייסר איש את בנו, וכיום הזה הרי פחד המלחמה שעשה לנו ה' יתברך, הוא כשלעצמו ניסיון מן השמיים שלא נשכח את ה' יתברך שהוא אבינו שבשמיים ואנחנו בניו, אשר חובתנו לעבוד אותו באמונה שלימה, כבן העובד את אביו. וכמו שמצינו לדוד המלך שאמר: "פִּי דִפְתָּנוּ בְּמִקּוֹם תְּנַיִם וְלֹא יִנּוּ בְּצַל מְנוֹת, אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ פִּי יִנּוּ לְאֵל זָר, הֲלֹא אֵלֹהֵי יָם יִתְקַרְזוּ וְזֹאת וְגו' פִּי עָלָי יִתְרַגְּמוּ כָּל הַיּוֹם" (וגו') (תהילים מד, כ-כג). והיינו דגם המצב הנורא הזה של הימצאות במקום תנים, ואנו נתונים למאכל פיהם, וגם כאשר צלמוות יכסה עיני כול, הלוא אלוקים יודע שלא שכחנו שם אלוקינו ולא פרשנו כפינו לתלות ביטחוננו בכחות זרים, אלא עליך תלינו משענתנו וברצונך הגדול הורגנו על כבוד שמך כל היום. ואף אנו, בעומדנו במצב שכזה, עלינו לדעת כי ה' יתברך באהבתו מעמידנו בניסיון גדול זה, ועלינו להתחזק להתגבר על הניסיון ולא לשכוח שם ה' (קונטרס עיני מלחמה)

סיפורי צדיקים עובדות והנהגות

זכות הכנסת אורחים

מנהגו של המגיד מדובנא זיע"א היה שכשהיה שוכר בית, התנה עם המשכיר שהרשות בידו להכניס אורחים לתוך ביתו. והנה בערב אחד ראה איש עיוור לא עלינו, כשהוא עומד בשוק, ונער קטן עומד על ידו להדריכו בדרך, אולם הם אינם יודעים לאן לפנות, כי אין להם מקום לינה. המגיד הכניס את האיש ונערו לתוך ביתו, וישבו איתו עד שסידר להם מקום לינה. לימים נפטר העיוור לבית עולמו, והנער נשאר בודד וגלמוד. המגיד הכניס שוב את הנער לביתו, חניכו וגידלו כבן. לימים נתגלו אצל הנער כישרונות עצומים, הוא למד בשקידה עצומה ועשה חיל בלימודיו. והנער הזה גדל ויהי לגאון בישראל, הלוא הוא הגאון רבי שלמה קלוגר זיע"א, רבה של העיר ברודי. (סיפורי צדיקים)

הערה לפני 25 שנה!

מספר הרב יוסף אלנקווה, שהיה מבאי ביתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל: פעם הוצאנו ספר על דיני קריאת התורה ועברתי על דברי החיד"א בנידון ולא מצאתי הלכה מסוימת. עברתי על כל הספר כמה פעמים ועדיין לא מצאתי. מאוחר יותר שאל אותי הרב זצ"ל: מהי ההלכה שחיפשת? ענית לו ושאלתי אותו איפה זה כתוב, והוא ענה לי: "אצל החיד"א". השבתי שחיפשתי שם ולא מופיע דבר כזה, והוא התעקש שכן. הבאתי לפניו את הספר. הוא אמר לי באיזה עמוד לפתוח, פתחתי, ולא מצאתי. מיד הוא פתח בהערות על העמוד, שכתובות בסוף הספר, ומצא את הדין המדובר. התפעלתי והעזתי לשאול: מתי בפעם האחרונה הרב קרא בספר הזה? הוא השפיל את עיניו ואמר לי: "לפני 25 שנה". (אביהם של ישראל)

למענו של הגאון הרב שך זצ"ל, יחד עם אבי מורי רבי יעקב כץ, שהיה תלמיד חביב עליו עד מאוד. ביקשתי מהרב שך הדרכה לדרכי בישיבה, וכה היו דבריו: "בחור טוב אוכל טוב וישן טוב". הרב שך שתק לרגע והוסיף כשבת שחוק על פניו: "וכמובן, לומד טוב... ומדי פעם אף הולך לים עם חבריו. דעו לכם, אם רוצים לגדול, צריכים להיות בשמחה!" "בחור צריך ללמוד ב..." אמר הרב שך ועצר, כשהוא מנסה למצוא את המילה המתאימה. אבי הציג את המילים "בחשק", "בגישמאק", "בברעץ" (בהתלהבות), אך הרב שך קרא: "ניין! ניין!" (לא! לא!) (בעודו תר אחר המילה המדויקת שתגדיר את כוונתו. כשהוצעה המילה "בכיף" התלהב הרב שך וקרא: "כן, בכיף! בכיף! כך צריכים ללמוד. דעו שכל גדילתי בתורה הייתה בזכות שתמיד השתדלתי ללמוד בכיף!" (לרוימס))

חידון ההלכה הרב בנימין חותה שליט"א

1. בבית הכנסת 'לכה דודי' בבאר שבע ראה אחד המתפללים את הכהן בברכת כהנים, שידייו אינן מורמות לגובה כל כך, ולא ידע עד היכן צריך להגביה את ידיו לכל הפחות, ואם אינו עושה כן ברכתו לבטלה. מה כבודו היה משיבו?

- עליו להגביהן לפחות עד גובה הכתפיים, ואם אינו עושה כן ברכתו לבטלה.
 - עד המצח לפחות.
 - אין חובה להגביה הרבה, ודי מעט מעל גובה מכנסיו.
 - חייב להגביהן מעל ראשו.
2. דוד נזכר שבברכת כהנים הוא עמד בקו ישר לצד הכוהנים, ופניו היו לכיוון המזרח, והכוהנים פניהם היו לכיוון מערב, ולא ידע אם עשה נכון. מה כבודו היה פוסק לו בזה?
- לא עשה נכון שעמד כלל לצידם, שאינו מתברך בצורה זו.
 - לא עשה נכון, והיה צריך שפניו יהיו לכיוון הכוהנים או לכיוון מערב.
 - עשה נכון.
 - תלוי במנהגי העדות.

3. רחמים לואיס נוהג לכסות בטלית את ראשי בניו ונכדיו בזמן ברכת כהנים, ואמר לו משהו ששמע שמנהג זה אין לו מקור, ועמי ארצות המציאו אותו, ולא ידע רחמים אם עליו להפסיק מנהג זה. מה כבודו היה מורה לו?

- עליו להפסיק מנהג מוזר זה.
- אין עניין שיעשה כן, וגם לא מזיק אם יעשה כן.
- תלוי במנהגי העדות.

ד. מנהג זה יסודתו בהררי קודש, ויש להחזיק מנהג זה ולא להפסיקו.

4. אבי לא הרגיש טוב ולא היה יכול לקום מהמיטה והתפלל בישיבה, וכשהגיע ל'מודים' לא ידע כיצד ישתחוה. מה כבודו היה פוסק לו בזה?

- פטור מהשתחויה.
 - יעמוד בתמיכת אחר וישתחוה.
 - ישתחוה כשהוא בישיבה.
 - ידלג על 'מודים'.
5. חיים קם באיחור בבוקר, ועמדו בפניו שתי אפשרויות: או ללכת לבית הכנסת לשמוע ברכת כהנים, או להתפלל בציבור במניין אחר ללא ברכת כהנים, ולא ידע מה עדיף שיעשה. מה כבודו היה פוסק לו?
- עדיף שיתפלל בציבור, אפילו שיפסיד ברכת כהנים.
 - עדיפה ברכת כהנים, שהיא מהתורה.
 - עדיפה ברכת כהנים, שאי אפשר לעשותה לבדו.
 - תשובות ב' וג' נכונות.

6. ישעיהו, תלמיד בתלמוד תורה 'יד אשר' בירושלים, שאל את חבריו מדוע אומרים 'אין כאלוקינו' לפני אמירת 'פיטום הקטורת' ומה הקשר ביניהם. מה כבודו היה משיבו?

- היו אומרים 'אין כאלוקינו' בבית המקדש לפני הקטרת הקטורת.
- הוא על פי הסוד.
- כיוון שהקטורת מעשירה ואמר האדם 'אין כאלוקינו', שהעושר ממנו ולא מחמת כחי ועוצם ידי.
- תשובות א' וב' נכונות.

7. רן, בחור בעל תשובה טרי, בטעות התחיל לומר קדיש בשחרית בין 'גאל ישראל' לעמידה, וכשהעירו לו שלא אומרים שם קדיש, שאל מה ההבדל בין שחרית למנחה ולערבית. מה כבודו היה מסביר לו בזה?

- בשחרית העולם של העמידה ולפניו הוא אחד, בשונה ממנחה וערבית.
- בשחרית, משום טורח ציבור דילגו על קדיש.
- תשובות א' וב' נכונות.

ד. כיוון שבשחרית יש לסמוך גאולה לתפילה, לא אומרים קדיש ביניהן.

8. באמירת 'פיטום הקטורת' יחיא דילג על אמירת 'אתה הוא ה' אלוקינו' וכו' והתחיל ישר 'ויאמר ה' אל משה' וכו', וכשנשאל מדוע עשה זאת, השיב שזה לא חלק מפיטום הקטורת, ולא ידע חבריו מה להשיבו. מה כבודו היה משיבו?

- נכון, אין חובה לומר קטע זה.
 - קטע זה נאמר כדי שתיראה כל הקריאה כסיפור, כדי שחלילה לא יהיה "אם חיסר אחת מכל סממניה חייב מיתה".
 - קטע זה – שורשו על פי הקבלה לחבר את התפילה לקטורת.
 - תיקנו זאת כדי שילמד אדם תורה ביום.
9. באמירת 'ברוך שמי' שמע יצחק מחבר שלא כורעים במילים 'דסגינדא קמיה', כיוון שרק ב'מודים' כורעים, ולא ידע יצחק אם הדבר נכון או לא. מה כבודו היה מורה לו בזה?
- כורע, אבל מעט.
 - אסור להשתחוות במילים אלו.
 - ראוי שלא להשתחוות במילים אלו.
 - יש להשתחוות במילים אלו, אבל לאומרן בלחש כדי שלא יראו אנשים.

10. שלמה קרא קריאת שמע לפני התפילה והתכוון לצאת ידי חובה בקריאה זו. והנה כשהיה בברכת 'יוצר אור', ראה שהחזן כבר מתחיל העמידה, ולא ידע מה לעשות כדי שלא להפסיד תפילה בציבור. מה כבודו היה מורה לו?

- אין לו מה לעשות, ויתפלל הכול כסדר וכבר לא יכול לדלג.
- ידלג על קריאת שמע, אף שמברך עליה לפניה ולאחריה.
- יקפוץ לעמידה וישלים אחרי העמידה מהיכן שהפסיק.
- יגיע עד קריאת שמע ויעבור לעמידה, ואחר העמידה יחזור להשלים מה שדילג.

תשובות:

- א.1 ב.2 ג.3 ד.4 א.5 ג.6 ז.7 ב.8 א.9 ב.10

סיפורי השגחה - משרה משמיים

זכיתי להיות נשואה לאברך ואם לילד ב"ה. לפני כארבעה חודשים עזבתי את מקום עבודתי, שבו הייתה לי משרה נוחה, מכובדת ומתגמלת מאוד בעיר שאני מתגוררת בה, אבל מאחר שהגעתי למצב מורכב כבר לא התאים לי להיות שם, והחלטתי להתפטר. כשהתחלתי לחפש עבודה היו לי קריטריונים ברורים מאוד, ושני הדברים שלא יכולתי להתפשר עליהם הם משרת אם וקרבה למקום מגוריי. יש לציין שבתחום שלי זה כמעט בגדר בלתי אפשרי... אבל אצל ה' יתברך, כמובן, הכול אפשרי. חיפשתי עבודה זמן רב. ניסיתי בכל דרך אפשרית, אך שום עבודה לא נראתה לי מתאימה. חשוב לי לציין שגם אבטלה לא קיבלתי, מאחר שאני זו שהתפטרתי, ומצב זה רק הגביר את הלחץ... היו ימים שבהם הייאוש השתלט, אבל השתדלתי להתחזק באמונה ובביטחון שהכול מה' ואנחנו עוד נקבל את הפרנסה המושלמת ביותר בעבורנו. שמעתי על הסגולה של ר' מתיא בן חרש, והחלטתי לנסות. ביקשתי שאמצא את העיסוק המתאים לי, עם כל התנאים שאני רוצה, והבטחתי לפרסם בלי נדר. עבר חודש, וקיבלנו הודעה שאנו צריכים לפנות את הדירה שאנו מתגוררים בה. חשבנו בצער, איך זה שהכול 'נופל עלינו' בעת ובעונה אחת? אבל מסובב הסיבות יודע את הסיבה האמיתית... חיפשנו דירה בעיר אחרת, ובניסי ניסים מצאנו דירה מצויינת, במיקום מעולה ובשכירות מוזלת. יש לציין שגרנו בדירה קטנה

וצפופה מדי בשבילנו. הקב"ה סידר את כל העניינים מעל הטבע! בתוך חודש עברנו, וברגע שנחתנו קיבלתי טלפון להגיע לריאיון עבודה... הכול קרה מהר מאוד... "וְיִרְצְהוּ מִן הַבּוֹר..." בתוך שבוע התחלתי לעבוד במשרה הכי טובה שיכולתי לבקש, ואשר עונה על כל התנאים שהצבתי! יצאנו מהתקופה הזאת מחוזקים באמונה ובביטחון שהכול מחושב בצורה מדויקת ביותר, וכל מה שקורה זה לטובה... הנה, גם מה שנראה כקושי מתברר כישועה גדולה. תודה איך סופית לאבא שבשמיים על כל הטוב שעושה ועשה עימנו!!! (אין עוד מלבדו!) (מ"מ)

הכול בשביל אבא

"איזו טעות עשיתי!" מלמל לעצמו הזמר החסידי ר' שלמה שמחה סופרין, המתגורר כיום בפלורידה, כשבדק ביומנו אם הוא פנוי להופיע בחתונה המכובדת הצפויה להיערך בניו יורק. זה היה בשנת תשע"ה. שלמה שמחה התגורר אז בטורונטו שבקנדה. מדי שנה היה תורם כמה הופעות לחתונות של מעוטי יכולת, שפנו אליו במסגרת ארגון חסד בעיר. בחורף באותה שנה התקשר אליו חתן ממשפחה דלת אמצעים, וביקשו לשיר בחתונתו, שהייתה צפויה להתקיים כמה חודשים לאחר מכן. הזמר בדק ביומנו, ראה שהתאריך פנוי ונענה בחיוב. "היומן שבו אני משתמש הוא לוח שנה לועזי, ובדרך כלל אני מציין בו את התאריכים העבריים", מספר ר' שלמה שמחה. "משום מה לא סימנתי בלוח באותה שנה את יום ל"ג בעומר, וכך נעניתי לבקשתו של החתן, בלי לדעת שבעצם מדובר בל"ג בעומר". עברו הימים, והוא קיבל פנייה מיהודי אמיד לבוא לניו יורק, לחתונת אחד מילדיו, שעתידיה להיערך ב... ל"ג בעומר. רק אז קלט ר' שלמה שמחה את הטעות שעשה.

"אומנם אני תורם בחפץ לב הופעות למעוטי יכולת, אבל לא במועדים מבוקשים כמו ל"ג בעומר", מסביר הזמר. "אילו הייתי מודע לעובדה שמדובר בל"ג בעומר, ברור שלא הייתי מסכים להופיע בחתונה זו בהתנדבות". הוא התקשר לחתן, הסביר לו את הטעות שאירעה וביקשו לשחררו מלהופיע בחתונתו. אולם החתן לא הסכים לוותר על נוכחותו באולם... ר' שלמה שמחה התקשר ליהודי האמיד מניו יורק וסיפר לו על התסבוכת שנוצרה. "אין בעיה", אמר אותו יהודי, "אשלם את מלוא העלות של זמר אחר, שיבוא לשמח את החתן הזה בחתונתו". ההצעה הועברה לחתן, אך הוא בשלו: "אני רוצה רק אותך בחתונתי", אמר. ר' שלמה שמחה עדיין את המזמין מניו יורק בתשובה השלילית, והאיש הגיב ואמר: "אמור לחתן שאני מוכן לתת לו שלושת אלפים דולר נוספים על מלוא העלות של זמר אחר, בתמורה להסכמתו לוותר עליך". אך החתן דחה את ההצעה. "תן לו עשרת אלפים דולר. תן לו אפילו עשרים אלף דולר!", העלה האיש מניו יורק את ההצעה. "אני מוכן לתת לו כל סכום שירצה, ובלבד שישחרר אותך לבוא לשיר בחתונה שלי".

הזמר היה בטוח שהצעה נדיבה כזאת תתקבל בשמחה. הלוא זו משפחה מעוטת יכולת, וכאן נקריית לפניה הזדמנות פז לממן את כל הוצאות החתונה ועוד להישאר עם עודף נאה. אך המענה נותר שלילי. החתן לא הסכים לוותר על שירתו של הזמר בשום מחיר שבעולם. הדבר עורר פליאה גדולה בליבו של הזמר. מדוע הוא מסרב? שאל את עצמו. הוא הכיר את משפחת החתן, אנשים צנועים ועדיני נפש, רחוקים מאוד ממידת העקשנות. מדוע החתן מתעקש כל כך על שירתו בחתונתו? ולמה הוא דוחה סכום כסף כה מכובד, שייתן לו בסיס כלכלי לקראת חייו החדשים? הוא החליט לבדוק את העניין. "מדוע אתה מתעקש כל כך?" שאל את החתן. "וכי לא תוכל למצוא זמר חתונות אחר?" שתיקה השתררה מעברו השני של קו הטלפון. כעבור דקה של דומייה פתח החתן ואמר: "אבי עבר תאונה קשה לפני כמה שנים, ומאז הוא נזקק לעזרה יום יומית. גם פרנסת המשפחה נפגעה. מי שלקחה עליה את כל העניינים

הרפואיים, את הסייעוד של אבי ואת עול פרנסת המשפחה, היא אימי שתחיה. אימי מוסרת את נפשה יום ולילה למען אבי ולמען בני המשפחה", המשיך החתן וסיפר בקול רועד. "מעולם לא ביקשה דבר לעצמה. כל חייה נתונים למען הזולת בלבד. כאשר באתי בקשרי השידוכים ושוחחתי עם אימי על החתונה, אמרה אימי: 'כמה יפה יהיה אם ר' שלמה שמחה ישיר וישמח בחתונה'. הבנתי מדבריה שהיא אוהבת את שירתך ונהנית ממנה. זו הייתה הפעם הראשונה בחיי ששמעתי ממנה רמז למשאלה קטנה לעצמה.

לכן פניתי אליך וביקשתי ממך לשיר בחתונתי. זו ההזדמנות שלי למלא את משאלתה של אימי. מול ההצעות הכספיות הנדיבות אני מעמיד לנגד עיניי את כל חייה של אימי, הרצופים התמסרות והקרבה. את הזכות הזאת של כיבוד אם לא אמכור בעד שום הון שבעולם. לכן חשוב לי כל כך שתשתתף בשמחתי, כדי שאוכל לשמח את אימי".

דבריו של החתן השאירו את ר' שלמה שמחה פעור פה. דמעות של התרגשות נקו בעיניו. "אבוא לחתונתך ואעשה הכול כדי לשמח את אימך הצדקנית", אמר לחתן.

בל"ג בעומר בא ר' שלמה שמחה בהתרגשות לחתונה. "אחרי ששמעתי את סיפורו של החתן", הוא מספר, "שרתי בחתונה מכל הלב והנשמה. זו הייתה שמחה יהודית מרוממת, מתוך ידיעה שעומד להיבנות כאן בית על יסודות נאמנים ביותר. ומי יודע אם לא הצטרפו לשירה גם מלאכי מרום, שליוו בשירתם השמימית את הבן המכבד את הוריו באהבה אין קץ". (גיליון 'שיחת השבוע')

הגאון רבי דן סגל שליט"א פרקי הכוונה והדרכה בשלום בית

ידועים דברי התומר דבורה שהאישה מרמזת לשכינה, וכל הפעולות שהארם עושה לאשתו יכוון לתיקון השכינה. וכן מבואר גם הרבה פעמים (בוהר הקדוש) ח"א דף רכ"ח ע"ב ועוד, ובתיקוני זוהר הקדוש, שהאישה מרמזת לשכינה. ובעניין זה נכתוב איזה דבר נפלא, דהנה מפורסם שכאשר לא עלינו נפטרה אשתו של מרן הגאון ר' שלמה זלמן אורבך זצוק"ל, אמר שאינו צריך לבקש ממנה מחילה כנהוג, משום שמעולם לא פגע בה והיא לא פגעה בו.

ושמעתי בשם תלמיד חכם גדול, שתמיד היה מתפלא ותמה איך ייתכן לזכות לדבר זה, שכמעט אין בו אדם שזכה לזה, עד שסיפר לו אברך אחד שפעם התלווה למרן הגרש"ז זצ"ל בדרך לביתו, וכשהגיעו לפתח הבית לפני שדפק על הדלת, תיקן וסידר את מלבושו. וחשב אותו אברך שכנראה יש להגאון זצ"ל אורחים בביתו ורצה ללכת... ואמר לו הרב זצ"ל שאין לו אורחים, אלא שכאשר נכנס לביתו לפגוש את אשתו, בשבילו זה כהקבלת פני השכינה, שהאישה מרמזת לשכינה, ולכן מתקן ומסדר מלבושיו. ובוה נתגלה לאותו תלמיד הסוד, שבהתייחסות מכובדת כזו לאשתו, זכה לשלום בית מופלא כזה. אם פגע וציער את אשתו ח"ו...

ואומנם צריך לדעת שמעלה גדולה זו בשלום בית (שמעולם לא פגע באשתו), אינה מעלה השייכת רק אצל גדולי הדור בלבד, אלא כל אחד מאיתנו גם יכול לזכות בעזרת ה' שיהיו לו שייכות ואחיזה במדרגה זו, דהיינו שאפילו אם כבר חטא, שפגע וציער את אשתו ח"ו, יכול לתקן הדבר, על ידי שימחה להכניע את גאוותו, ובלב נכנע ואמיתי יפייס אותה ויבקש את סליחתה. ואפילו אם יצטרך לכך גם כמה פעמים ביום, אל יחוש לומר מה תועיל סליחתי, אלא אדרבה, צריך שידע כי בכל פעם ופעם מצפה האישה ומשתוקקת שיתפייס עימה ויבקש את סליחתה, והיא גם חפצה בכל לב לסלוח לו ולהתפייס עימו.

וטעם הדבר הוא שכל מצב של פגיעה או מתיחות ומריבה ח"ו בין בני הזוג, גורמים לאישה עוגמת נפש וסבל וצער פנימי עמוק מאוד שאין לשער, הרבה יותר מצערן של הבעל, וגם הרבה יותר ממה שהוא מעלה על דעתו את גודל צערה ועוניה, וממילא שאין לתאר ולשער כמה שלום בית ושמחת לב שפועלת ועושה בקשת המחילה מהאישה. והוא ממש חסד אמיתי שכמעט שאין למעלה ממנו.

ולכן גם אדם כזה הדואג תמיד להתפייס עם אשתו ולבקש סליחתה, ולעולם לא להשאיר מריבה ומתיחות בבית, גם הוא שייך למדרגה הנזכרת למעלה שאינו פוגע באשתו.

וזאת יש לדעת בעזרת ה', כי בקשת המחילה והפיס היא מהיסודות ועמודי התווך לביצור והחזקת השלום בביתו של האדם. אבל מובן שהדבר פשוט, שהמדרגה הראשונה במעלה היא שמלכתחילה אינו פוגע ומצער כלל, כי זוהי באמת המדרגה הראויה לבית איש הישראלי, ובפרט לבית של בן תורה.

נביא להלן סיפורים כמה גדולי הדורות קדושי עליון עד יום מותם חדרו שלא יעברו עבירות רח"ל, ומה נענה אנחנו הקטנים נתאמץ לברוח מכל חטא מדברים שיכולים להביא לידי חטא ואל נאמר אנחנו מספיק חזקים שיכולים להימנע מחטא. עניין זה הוא לא ח"ו לשבור אותנו, אלא להיפך לעורר אצלינו תמיד את הזהירות מכל חטא ואת ההרחקה ממנו כדי שלא נחשוב בעצמנו שאין לנו צריכים להיות זהירים מחטא מסויים, ובפתע פתאום יגיע עלינו היצר הרע ויפיל אותנו. לכן ציוונו חז"ל שלא נאמין בעצמינו בשום דבר, וכל ימי חיינו נהיה חרדים שמא נפול ונאבד את עולמנו, שעל ידי זה נהיה זהירים תמיד לעמוד על המשמר ולהתרחק מכל חטא. כמו אדם שחושש מפני הסכנה.

סיפור רבי אברהם קורנר ידיד נעורים של רבי אליהו לופיאן בשנת תשי"ח הגעתי לביקור בארץ ישראל ונפגשתי עם רבי אליהו לופיאן בישיבת כפר חסידים, שם הוא כיהן כמשגיח רוחני. שהייתי שם כמה ימים והוא הזמין אותי לישון בחדרו. בוקר אחד אני מתעורר מוקדם, והנה אני רואה את ר' אליהו עומד ליד החלון ומדבר כאילו אל עצמו ובלחישה כדי שלא להעיר אותי משנתי. הטייתי אזני ושמעתי כיצד הוא חוזר פעם אחר פעם על הפסוק ולא תביא תועבה אל ביתך. קמתי ממטתי ושאלתי אותו במחילה מכבודו שיואיל לומר לי פתרון דבר זה? אמר לי ר' אליהו האם הערתי אותך מהשינה? השבתי לו כי הייתי ער כבר, אך הטייתי אזני ושמעתי את הדברים, ומבקש אני ממנו לומר לי את פשרם? נענה ואמר לי: יודע כבודו כי הולכים אנו עוד מעט להתפלל בישיבה, מקומנו בישיבה בכותל המזרח, ובני הישיבה מכבדים אותי בה יכנסו לישיבה בקימה, ובנוסף ממתנינים לי, עד שאני אסיים את קריאת שמע, וכן ממתנינים לי עד שאני אסיים את תפילת שמונה עשרה, ולכן יש בי חשש שמא ח"ו תיפול הגאווה בלבי, ואף כי לא שייך בזה להכשל בגאווה ממש, מכל מקום לגבהות לב יש לחשוש, והרי נאמר תועבת ה' כל גבה לב והמילה 'כל' לרבות כל גבה לב, אפילו באופן זה, במי שנתמנה למשפיע בישיבה וכד' ואיך יוכל רב כזה להשפיע על התלמידים, זו היא הסיבה מדוע הנני משנן פסוק זה. מרוב ה תרגשותי אמרתי לו בתמיהה, כבוד ר' אליהו האם אנשים זקנים כמונו שבורים ורצוצים בגוף ובנפש, יש לנו עוד לחשוש שמא ניפול בגאווה? ויפן אלי ויאמר מה השאלה? משל למה הדבר דומה לפצצה איומה שמונחת בפניה, או בתוך אולם גדול, מזה כמה שנים, ובמשך זמן זה חלפו לידה אלפי בני אדם ולא התפוצצה, האם משום כך אין כבר סכנה שמא תתפוצץ עוד? על כן הזהירו חז"ל אל תאמן בעצמך עד יום מותך, ככל שמזקין האדם, מתיישנת הפצצה, וככל שהפצצה ישנה, כך גדלה הסכנה ועלולה להביאו בסוף ימיו אף לכפירה רח"ל.

פעם הגיע אדם אחד אל בית מדרשו של האדמו"ר מגור בליל שבת והתישב סמוך לרבי ב'טיש' שערך לחסידיו. בעודו עוקב בערנות אחר הרבי, הגיח מאי שם זכור טורדני והחל להציק לו, סלקו האיש בידו, אך הוא שב והתישב על מצחו, עוד תנועת יד מונפת, אך הזכוב העקשן לא מרפה. משלחו וחוזר, משלחו וחוזר. כעסו של האיש גבר, ובתנועת יד, מתך את הזכוב על השלחן והרגו. נבהל האיש ממעשה עצמו, הרי זו מלאכת שבת, איסור דאורייתא של נטילת נשמה בשבת, לא ידע להיכן יוליך חרפתו, הלא כל החסידים שסביבו ראוהו בקלוננו, ומי יודע אולי גם הרבי עצמו שם לב לכך. כעבר זמן קצר התברר, שלא היתה זו מכת מות, הזכוב פרפר בין חיים למות, אך לאט לאט התאושש התרומם קלות ושוב צנח על השלחן, עד שלבסוף פרש כנפים ועף מן המקום. לפתע מושלך הס בחלל בית המדרש, כולם עושים אזנם כאפרכסת לשמוע את דברי האדמו"ר. ואז נשמע קולו של הרבי. אמרו חז"ל כי יצר הרע דומה לזכוב, ולכאורה מה הדמיון? אלא גם אם נדמה לך שהנפת ירך עליו, והכית אותו מכת מות, דע לך כיטעות בידך, לא. לא. הוא לא מת, הוא עודנו חי, אולי הוא מוכה וחבול, אבל עד מהרה הוא יתאושש ויקום על רגליו וישוב לחיות עם כל הכוחות כבראשונה.

סיפור רבי ירחמיאל בויאר שהיה תקופה ארוכה מנהל של סמינר אור החיים בבני ברק, ופעם נכנס לסטייפלר ושאל אם מותר לו לומר איזו דרשה לפני הבנות בליל שבת קודש? אמר לו הסטייפלר בענווה: לך איני יכול להגיד דעות מה לעשות, אבל אני כשלעצמי לא הייתי מעיז לדרוש לפני בנות, ובפרט בליל שבת כשהן בבגדי שבת. מסופר על רבי יוסף חיים זוננפלד שלא השתתף במצוה טנץ, (ריקוד של מצוה שנוהגים רבים מקהילות הקודש בחתונתם) גם בנישואי צאצאיו ואמר את הטעם: מפני דברי הגמרא (קידושין כ"ט: בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעבירה, ושאלת הגמרא היתכן שכל ימיו בעבירה? אלא כל ימיו בהרהורי עבירה, והוא רבי יוסף חיים זוננפלד הלא נשא אשה אחרי גיל עשרים.

מספר רבי אברהם טוקר, ברחוב החילוני נכנסה מודה חדשה של בגדים זולים, שחדרה אף לשולי המחנה החרדי. ישבתי בכלול, ונכנסו שלושה תלמידי חכמים מפורסמים, רבי משה קופשיץ רבי שמחה בונים וולדנברג, ורבי אביעזר פילץ, פנו אלי ואמרו לי נחוצות ר' אברהם, יש לך יד בביתו של רבי יחזקאל אברמסקי, אתה תבוא יחד איתנו ותבקש ממנו שימסור שיחת מוסר ומחאה, נגד התלבושת החדשה. נאסוף את תלמידות בית יעקב, והרב ידבר דברי אלוקים, מוסר ומחאה. לא עזרו לי שום התחמקות והלכתי איתם. נכנסנו... רבי יחזקאל הגביה את עיניו הביט בתמיהה, ארבעה אנשים משלחת של ממש, מה קרה? מה רצונכם? אמרתי לו את פרטי הענין כך וכך המצב, ורצוננו לשמוע את מלכנו... הרב הרהר שניה קצרה ואמר נחוצות, שאני אדבר לפני נשים! לא... אינני מדבר לנשים. ידענו שעם רבי יחזקאל אברמסקי אין מה להתווכח, לא שייך להגיד לו למשל, שהחפץ חיים כן דיבר לפני נשים, ועוד גדולי ישראל, כי את הכל הוא יודע בלעדינו, ואם אף על פי כן החליט כך, זהו זה... רבי יחזקאל הרהר קימעה פתח את פיו וגילה את צפונות ליבו, בהתנצלות על שממאן לבוא לנאום לפני נשים, וכך אמר: השנים שלי מלאות, וליצר הרע יש אינטרס מיוחד להכשיל אנשים בשנים הללו. הפסיק הרב אברמסקי לשניה והמשיך הכרתי גדולים שהגיעו לשנים הללו, והיצר הרע תפס אותם, אני לא אתן לו שום צ'אנס להכשיל אותי, לא אדבר לפני נשים, אח"כ סיים והוסיף משפט חד, את הכוחות שה' נתן לי אני מנצל רק לתורה.

פעם ישב רבי ישראל מסלנט בביתו של אחד ממקורביו, שהיה בעל עסקים גדולים, והלה מנה מעות, סכום מופרז והניחם על השולחן, פתאום אחד מבני ביתו קרא לו והוא יצא לחדר אחר. תיכף ומיד עזב רבי ישראל את החדר ויצא החוצה. כשבעל הבית חזר הוא לא מצא את רבי ישראל, פתח את הדלת וראה שרבי ישראל עומד בחוץ, תמה ושאל רבי! למה אתה עומד בחוץ? השיב לו: הלא השולחן מלא מעות... תמה עוד וא"כ וכי כבודו חשוד חלילה שיקח מהכסף? השיב לו רבי ישראל כן הדבר, כשם שאסור להתייחד עם אשת חבירו, כך הוא להתייחד עם ממון חבירו, והלא קל וחומר הוא, הרי בגמרא אמרו בגמרא (בבא בתרא קסה.) רובן בגזל ומיעוטן בעריות, שרוב האנשים נכשלים בגזל ומיעוטם בעריות. ואם כן, אם את מה שמיעוטן נכשלים אסור להתייחד, על אחת כמה מה שרובן נכשלים ולכן יצאתי מהחדר.

בשורת משנה הלכות כותב: סיפר לי הנכד של רבי אליהו לאפיאן שפעם בא בחור ושאל את רבי אליהו האם הוא יכול ללכת לחתונה 'שאוילי' לא יהיה שם מחיצה? אמר לו ר' אליהו מה יעשה עם הרהורים? אמר התלמיד: יאמין לי הרב שאין לי הרהורים. אמר רבי אליהו לנכדו מרדכי, תשאל אותו מה שם אמו? א"ל הנכד: למה? השיב: הבחור הוא חולה, וצריך להתפלל עליו לרפואה שלמה לכן צריך לדעת מה שם אמו כדי להתפלל עליו. א"ל למה? אמר רבי אליהו הרי אני כבר זקן בן שמונים, חצי עוור, וכשאני יוצא לרחוב אני רועד מפחד שלא אראה ח"ו מה שלא צריך, והוא בחור, אינו מפחד ואין לו הרהורים... הוא כנראה בחור חולה וצריך רפואה.

כספר חסידים) סימן תרס) מביא מעשה : באחד שמתו בניו הזכרים, אמר לתלמידיו בשעת מיתתו, יודע אני שאין בי שום עוון, אלא: אחות קטנה היתה לי, והיתה אלמנה, והייתה רצונה להנשא והיתה מתביישת לומר לי שאמצא לה זיווג. ואני הייתי יכול לזווגה ולא רציתי, למה? כדי שישאר לי כל הכסף וכל הנכסים שלה. ובשביל זה מתו בניי בלא בנים. נורא למתבונן: מדובר כאן באדם תלמיד חכם ירא אלוקים שיש לו תלמידים, וקודם מיתתו הוא מתוודה בפני תלמידיו שאין בו עוון רק העוון הזה, ובגלל תאוות הממון גרם לאחותו צער של שנים על גבי שנים, אלמנה מסכנה שביקשה לשקם את עצמה להנשא וללדת ילדים. עד כמה האדם צריך זהירות כל יום ויום שחש ושלומו לא יפול ממדרגתו.

מעשה היה בערוב ימיו של רבי שמעון שקאפ והוא שוכב בבית חולים חולה תשוש וזקן, באחד הימים אירע ונכנסה לחדרו אחות שעבדה במקום והיא הייתה גויה זקנה, ועם כל זה, כשאך הבחין בכך, עזב ר' שמעון את החדר בן רגע, מחששו ליחוד... נדהמו תלמידיו ושאלוהו רבינו, הרי הרב זקן, והיא גויה ערלה מכוערת וזקנה מאי כולי האי? אתם לא יודעים נענה ר' שמעון ואמר: היצר הרע יעשה אותי צעיר, ואותה צעירה ויפה.

סיפור רבי שלום שברון עובדא שהוא בעצמו היה עד ראיה לה. רבי שלום היה פעם בבית המדרש הגר"א שמה הבחין באיש ירושלים הידוע בשם רבי חיים טודרוס הרש"ל ז"ל אשר ישב ולמד ושינן לו את תלמודו בינו לבין עצמו. היה זה ביום חם בקיץ, בחוץ בתוך החצר שחקו ילדים ברעש, ובקול גדול אשר נשמעו בבית המדרש פנימה, אך רבי טודרוס אשר היה ניכר על חזותו ופניו, שהקולות מפריעים לו במדה גדושה, אזר כח ולא אמר להם דבר ולא חצי דבר. אחרי זמן רב שישב לו רבי טודרוס ולמד לעצמו, נכנס לו החב רותא של רבי טודרוס שרצה להתיישב נגדו ולהתחיל ללמוד כמנהגם בכל יום. אך רבי טודרוס לא מוכן להתחיל ללמוד עדיין, הוא ביקש מהחברותא אם יוכל לצאת החוצה לבקש מהילדים שילכו לשחק במקום אחר, כדי שלא יפריעו לנו ללמוד. רבי שלום שברון סיפר שהדבר עורר אותו תמיה רבתי, על רבי טודרוס, הלא כבר הכרתי על פניו שכבר יותר משעה הדבר מפריע לו עד מאד, כמו שהיה ניכר על פניו בכל הזמן, אם כן תמהתי מדוע המתין רבי טודרוס לדבר עם הילדים שלא יפריעו לו ללמוד רק עד שהחברותא שלו הגיע, ולא הלך בעצמו לבקש מהילדים שלא יפריעו לו? לרוב תמיהתו מספר רבי שלום הלכתי בעצמי לרבי טודרוס ושאלתי אותו בארבע עיניים מה פשר הנהגתך המוזרה? אתה יושב וסובל את קולות הילדים ואינך מגיב עליהן כלל, ורק כשהחברותא שלך נכנס פתאום אין אתה מסוגל עוד לשמוע את קולותיהם? רבי טודרוס ענה ואמר אגלה לך סוד גדול, תדע שאני מצד טבעי נולדתי בטבע להיות רגזן נורא, לכן עבדתי על עצמי וקבלתי על עצמי שבשום אופן לא אכניס את עצמי לדבר שיכול להביא אותי לידי רוגז וכעס, אשר על כן על אף שהילדים הפריעו לי הרבה לא הסכמתי ללכת בעצמי ולומר להם דבר, כי חשדתי את עצמי אולי אדבר עמהם מתוך קצת כעס, ולא היה לי ברירה אלא לסבול ולחכות עד עת בואו של החברותא שלי ולבקש ממנו שהוא יעשה זאת בשבילי. המעשה עדיין לא נגמר... מספר רבי שלום, כשכולי מלא התפעלות מתשובת רבי טודרוס, הלכתי וסיפרתי דברים כהויתן לגיסי רבי שלמה זלמן אויערבאך. גיסי זצ"ל אישר את הדברים ואמר לי: מכיר אני את רבי טודרוס כבר יותר מחמשים שנה, ויודע אני הדברים מכלי ראשון, כי אכן אמת הדבר כי נולד במדה גרועה של כעס, ובכל זאת עבד על עצמו משך כל השנים, עד שזכה לעקור את המדה הזאת ממנו לגמרי, וממש שיבר את טבע הרע הזה לרסיסים. אך בכל זאת עדיין לא האמין בעצמו, אחרי חמשים שנה של עבודה מרובה לעקור את מדת הכעס, ולא רצה לומר דבר מה לילדים, מחשש רחוק שאולי יתעורר בו מדת הכעס אשר היתה טבועה בו לפני חמשים שנה.

פעם לאחר תפילת מנחה בבית כנסת זכרון משה קיבץ רבי טודרוס כמה בחורים משיבת חרון, כדי שיעשו לו הטבת חלום, לאחר

שגמר את סדר הטבת חלום, שאלו אחד מהבחורים אולי הרב יכול להגיד לנו בדיוק מה היה חלומי? כי ראה שהיה ממש דואג ממנו עד כדי כך שהרגיש מוכרח לעשות הטבת חלום. ענה להם אגלה לכם, וכשהתחיל לדבר ראו שדיבר בפחד גדול, ואמר חלמתי... חלמתי... שזכיתי בפייס בהגרלה, ששווי הפרס הוא כמה מאות אלפים ולכן עשיתי ההטבה ע"כ דבריו. שאל אותו אחד מהבחורים הלא שמענו מחלומות רעים בהרבה ממה שחלמת על זכייה במפעל הפייס, ומה היה כל הדחיפות והנחיצות הגדולה לבטל השפעת החלום? ר' טודרוס הרגיש כאילו הבחור עשה ממנו צחוק ע"ז שחושב שהחלום הזה שהוא חלם ראוי לבטלו ע"י הטבת חלום. אמר לבחור: אינני מבין אותך, איך יתכן שחלום כזה הוא חלום שאינו צריך לבטלו? הלא אני איש זקן, האם לא מספיק לי הנסיונות שיש לי שאני צריך לקבל עכשיו עוד נסיון, נסיון העושר? והוסיף עוד ואמר: ומה עם ילדי, בני ובנותי, שאני מוסר נפשי לחנכם על פי דרך התורה, ובורך ה' עד עכשיו הצלחתי, האם שייך לחנכם בהשגות שחייתי את חיי מתוך עשירות? האם לא איכפת לכם שאני אהיה מוכרח לקבל עוד נסיונות החיים? אינני מוכן לזה די לי במה שיש לי מכבר! לסיכום! על האדם להיזהר ולהתרחק מכל דבר היכול לגרום לו לחטא, ואל יאמר אני לא אחטא, כי היצר חזק ממנו.

סיפור לשבת

מעשה בראש ישיבה חשוב באמריקה, שחלה רח"ל במחלת השכחה, אולם המשיך במידת היכולת לומר את שיעוריו הנפלאים כסדרן. פעם הכין במסירות רבה את השיעור אותו היה אמור למסור למאות תלמידי הישיבה, אלא, שממש בכניסתו להיכל בית המדרש, לפתע תקפה אותו השכחה, עד שלא זכר מאומה מכל השיעור. ראש הישיבה נקלע למצב מאוד מביך. הוא עמד בפני התלמידים הרבים, ולא יכול היה לומר אף מילה מהסברות והפירושים שהכין לקראת השיעור. היה זה אירוע שלא ישכח. לא רק ראש הישיבה כבש את פניו בקרקע מרוב כלימה. גם התלמידים לא יכלו להביט בפני רבם. את השקט ששרר בהיכל הישיבה אפשר היה לחתוך בסכין.

ראש הישיבה אולי שכח את השיעור, אבל לא שכח לנצל את העיתוי המיוחד הלוה, כדי לחזק את תלמידיו.

הוא לא העלים ולא כיתח מהם את העובדה שכל השיעור נשכח ממנו, אבל דבר אחד אני כן זוכר, את הגמרא (סוטה ט:) האומרת ש'משמת רבי (רבי יהודה הנשיא) – בטלה ענווה', ומיד לאחר מכן מביאה הגמרא את דברי רב יוסף, שאמר שהענווה לא בטלה מהעולם, כיון "דאיכא אנא", דהיינו שכל עוד שאני נמצא בעולם – אי אפשר לומר שבטלה ענווה... והשאלה המתבקשת היא – וכי לזו ענווה ייקרא? ! איך יתכן שעניו יכריז על ענוותנותו? !

לכאורה זה ההיפך הגמור מענווה!

התשובה היא – המשיך ראש הישיבה במתק לשונו – שכידוע, האמורא הקדוש רב יוסף חלה ומחמת החולי שכח את תלמודו, (ולאחר מכן תלמידו אביו הזכיר לו את תלמודו בכך שהזכיר לו את כל שלמד ממנו, (נדרים מ"א).) וממילא, עומד רב יוסף ומכריז: כל עוד שאני בעולם, ואפשר להביט בי, ולראות את רפיונותו של האדם, שיכול לאבד ברגע את כל מה שקיבל במתנה מהבורא יתברך – עדיין לא בטלה ענווה; שהרי מי שמתבונן בי – לא יכול להיות בעל גאווה!

סיים ראש הישיבה – כשדמעות חונקות את גרונו – אמנם את השיעור לא יכולתי להעביר היום, אך הבה ונלמד פרק- מוסרי במדת הענווה! אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגיבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעושרו, הואיל והחכמה הגבורה והעושר וכל שאר המעלות שיש לאדם, ניתנו לו במתנה מה' יתברך, ועליו לזכור שהוא עלול לאבדם ברגע אחד, כי מי שם פה לאדם או מי ישום אילם או חרש או פיקח או עיוור, הלא אנכי ה' (שמות ד', יא).

צור בעניין הענווה - מעשה ביהודי שקנה חלקת קבר, וכאשר הלך לראות בעיניו את מיקומו, נוכח כי חלקתו נמצאת בין שתי נשים. מאחר שמנהג העולם שלא לקבור איש אפילו ליד אשה אחת שאינה אשתו, וכל שכן שלא בין שתי נשים, היהודי היה סבור שזה מקח טעות. הציע את טענתו לפני הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל. השיב לו הגאון: יש פיתרון לבעיה - לאחר אריכות ימים כשיבוא זמנך, יעמיקו באדמה ויחפרו עמוק יותר מהרגיל, ובכך לא תנוח בין שתי נשים, כיון שקברך יהיה עמוק יותר מהן. כששמע הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל את המעשה, אמר: יש ללמוד מכאן מוסר השכל, לפעמים נמצא אדם במבוכ, 'בין הפטיש לסדן', העצה בשבילו היא להנמיך את עצמו ולהתכופף יותר לעומק, ובכך ייפטרו בעיותיו. גם בעיות מורכבות ומחלוקות קשות, שחושב האדם שאין להן פיתרון בשום אופן, עם ענווה והתכופפות ניתן לפתור אותן! (ופריו מתוק)

במהלך תקופת מגפת ה'קורונה' סופרו הרבה סיפורי השגחה

מדהימים המכריזים קבל עם ש'השם הוא האלוקים', לפנינו אחד הסיפורים המיוחדים שארע ממש בתחילת תקופה זו.

מספר בעל המעשה: "אנחנו גרים בישוב חרדי קטן שכולם בו מכירים את כולם. באופן ספציפי אנחנו נחשבים בישוב כ'בית פתוח' לרווחה, שזה אומר שהשכנים יכולים לבוא אצלנו בכל שעות היממה ולא רק בשביל לבקש לחם או חלב אלא גם לשבת ולדבר. כמו"כ בכל ליל שבת הנשים יושבות בביתנו ומדברות עד שהבעלים מגיעים מבתי הכנסת, ובאמת אנחנו משתדלים לעזור לכולם בכל מה שצריך.

ערב שבת פרשת זכור, דופק שכן שגר דלת לידי, ומספר לי שהוא עושה שבת שבע ברכות לאחיו וסדרו דירות לכל משפחה ומשפחה אך הוא לא חישוב נכון את כמות האורחים והתברר לו כעת שאין להורים שלו דירה, וקשה להם ללכת ממקום למקום כי הם מבוגרים, וביקש ממני שאסע לשבת למקום אחר ואף ישלם לי ע"ז כסף, בכדי שהוריו יהיו בשבת בדירת. כפי שהקדמתי, אנחנו נעשה הכל בשביל אחרים וזה היה קל בעבורי, אבל הבעיה היא שגם לי היה שבת אופרוף כי ביום חמישי של אותו שבוע עמדתי לחתן את בתי, וא"כ שבת זכור היתה שבת אופרוף לחתן שלי.

אמנם אצלנו מקובל שהמשפחה של הכלה לא נוהגת ללכת לשבת אופרוף אלא להישאר בבית ואם כן לכאורה מה הקושי לצאת מהבית? אבל העניין הוא, שמכיוון שזו השבת האחרונה של הכלה בבית, אז המנהג שלנו היה לעשות כמין שבת פרידה מהכלה ומזמנים את כל האחים הנשואים ואת כל בני המשפחה בכדי לעשות קידוש, לחיים ועוגות - ובדיוק בשבת זו הוא מבקש ממני לעזוב את הדירה. אבל מצד שני יש כאן מצות גדולה לעזור לשכן. בקיצור הוא הכניס אותנו לדילמה גדולה. אמרתי לו שאתייצע עם בני משפחתי ואחזיר לו תשובה.

אמרתי לילדיי שיש לשכן שבת שבע ברכות והוא צריך את הדירה. הם הסתכלו עליי כמו שנפלתי מהירח, אמנם הם לא אמרו כלום כי הם כבדו, אך פרצופיהם אמרו את הכל. אמרתי להם, שיש לי טיעון אחד ואם הוא לא יתקבל אני אענה לשכן תשובה שלילית, וכך אמרתי להם: 'אילו זה היה קורה לנו, שהייתה לנו שבת שבע ברכות ולשכן היתה שבת אופרוף, האם הייתה לנו אפשרות לחשוב יותר על האופציה הזו, שנמצא מקום אחר עם יותר הנאה לקראת הפרידה מהכלה ועל הדרך להרוויח זכויות קודם החתונה?'

זה כבר היה נשמע אחרת לגמרי. אבל עדיין חיכיתי לתגובה שלהם, ואז בתי הכלה אומרת לי שהמשפט האחרון שכנע אותה ואכן עדיף לאסוף זכויות קודם לחתונה ולתת לשכנים את הבית. במאמר המוסגר יש לציין שאנו מחבורת 'אשרי יושבי ביתך' שכולם באים אלינו, אבל אנחנו לא יוצאים כלל מהבית... בקיצור, לבסוף מצאנו בית גדול בישוב אחר, נסענו לשם ובאמת היתה זו שבת מדהימה עם כל החברים והמשפחה, והכל בא על מקומו בשלום, לכאורה.

הסיפור, מתחיל רק כאן... במוצאי שבת של אותה שבת המדוברת אנו יושבים ומתעסקים בהכנות לחתונה, ואל תשכחו שזו כלה ולא חתן... היינו ערים עד שעה מאוחרת בלילה עד שנרדמנו מעייפות ונכנסנו לישון. באזור השעה שתיים אני שומע צלצול טלפון, לא התייחסתי לזה כי חשבתי שזו טעות. בשעה שתיים וחצי שוב פעם שמעתי צלצול, וקמתי לענות, קודם שהגעתי לטלפון כבר הצלצול הסתיים לו. כשהרמתי את הטלפון אני רואה 10 שיחות שלא נענו, דפדפתי במספרי הטלפון השונים שהיו שם כשאני שואל את עצמי 'מי מחפש אותי בשעת לילה שכזו'. ואז אני מסתכל על המספרים ונעשה לי שחור בעיניים... שני טלפונים מראש המועצה ועוד שני טלפונים משני חברי מועצה, ועוד שני מספרים עם רצף מספרים מיוחד שיש רק לנבחרי ציבור מקושרים... ומה שהחריד אותי יותר מהכל זה.... שני טלפונים מהמחותן שלי... וזה לא רק נורה אדומה אלא צופר גדול המבשר רעות... צעקתי בקול: "אוי א'בורך... מה קורה כאן?!"

אשתי התעוררה מהצעקות ושאלה אותי: "מה קרה?". "לא יודע", עניתי לה, "אך אני יודע שכולם מחפשים אותי ואיני יודע למה".

כל בני הבית קמו והסתכלו עליי ועל אשתי, היינו נראים חיוורים כסיד וקפואים על מקומנו. הם שאלו אותנו מה קרה אך לא היה מקום לשקר וסיפרנו להם על החיוגים המוזרים של ראש המועצה וחברי המועצה וגם המחותן. הכלה החלה לזעוק, לכולנו היה ברור שקרה משהו.

"אני אתקשר", אמרתי. אך הבנות מיד עצרו אותי. למרות הכל החלטתי להתקשר למחותן שלי ואמרתי לו ישר: "אל תסובב אותי ואל תערבב אותי תגיד לי ישר מה קרה, מה הסיפור?". הוא אומר לי: "תירגע, הכל בסדר". אמרתי לו: "אני לא אירגע, ואני לא אהיה בסדר עד שתגיד לי במה מדובר".

ואז הוא אומר לי: "הבנתי שאתה צריך להיכנס לבידוד בעקבות חולה קורונה שהתגלה אצלכם ביישוב".

"ברוך השם", אמרתי, "כבר נלחצתי חשבתי כבר איזה אסון קרה". ואז הוא המשיך: "שזה אומר שאתה ואשתך לא יכולים לבוא לחתונה...". על זה לא חשבתי, ואמרתי לו שזו באמת בעיה ונראה מה לעשות.

הוא אומר לי: "זה בסדר, כבר שאלנו רב והוא התיר לנו לדחות את החתונה בשבועיים ואז תוכלו להשתתף". אמרתי לו: "בשום פנים ואופן, אין מנהגנו לדחות חתונות, החתונה תתקיים כרגיל בלי ההשתתפות שלי ושל רעייתי". ואז החתן תופס את הטלפון ואומר לי, שזה לא מעניין אותו וכי אם אני ורעייתי לא נגיע לחתונה גם הוא לא יגיע לחתונה... ויגמר הסיפור. אומר את האמת, שהאכפתיות הזאת היא שגרמה לי לחשוב מעט אחרת, שהכבוד הגדול שהחתן נתן לי שהוא לא יבוא לחתונה בלי ההשתתפות שלי, פשוט ריגש אותי עד דמעות, בכיתי בכי של התרגשות... התקשרתי לחבר המועצה ורצייתי שיסביר לי מה צריך לעשות ומה הם הפרטים. הוא אומר לי שהוא חיפש אותנו כי אנחנו צריכים להיכנס לבידוד. אמרתי לו שאני יודע על כך, אבל אז הוא התחיל לתחקר אותי. "זה לגבי הבית כנסת", הוא אומר. [במאמר המוסגר, אני חייב לספר לכם משהו על הבית הכנסת שלנו בישוב. שמו הוא 'בית כנסת חסידיים- הכנסת אורחים', על שם שכל המגזרים מכל הסוגים באים להתפלל שם, וכך גם אורחים לא צפויים מוצאים את מקומם בבית הכנסת. וכעת אמשך את דברי החבר מועצה:] באותה שבת התארח בישוב חולה קורונה מספר 29 - כונן מד"א שהתפלל בבית הכנסת הזה, והוא אותו אחד שהדביק גם חצי מטלז סטון... וכיוון שהייתי כמין גבאי שם, הם חשבו שאני קבלתי אותו ולחצתי את ידו ולכן אני צריך להתרחק מהכלה וכן להיכנס - לבידוד... ולא רק זה, הם בקשו לדעת פרטים על כל האורחים ששהו בבית הכנסת באותו זמן. "עצור כאן", אמרתי לו, "קרה לנו נס, השבת, תתפלא לשמוע, אני לא הייתי בבית הכנסת כי מסרתי את הדירה שלי ברגע

האחרון לשכן...". ושוב ישבנו ובכינו כולם, והפעם בכי של הוראה והתרגשות לבורא עולם, ועל כך שקבלנו תגמול על המעשה האמיץ שעשינו...

החתונה התקיימה ביום חמישי, בדיוק ביום האחרון שהיה מותר להתחתן עד מאה איש, והיא הייתה שמחה מאוד. תחשבו, אם היינו צריכים לדחות את החתונה בשבועיים היינו צריכים לעבור לעשות לחתונה בבית, על אף שהיא גם הייתה שמחה, אבל זה כבר לא היה אותו דבר....". [מתוך 'אספרה']

שח הרב הגאון ר' שמעון רוזנבסקי זצ"ל, אב"ד דאיישישוק:

"בשנת תרפ"ה, כשהחליט רבינו ה'חפץ חיים' לעלות לארץ ישראל, בא לעירנו אישישוק, אשר למד בה שמונים שנה קודם לכן, והיתה חביבה עליו כל ימיו, כדי להיפרד מכל תושבי המקום. בהגיע הידיעה על דבר בואו של הצדיק, יצאתי עם כל אנשי העיר מחוץ לתחום, כדי לקבל את פניו של גדול וצדיק הדור בכבוד ובהדרגה כראוי. כאשר הבחין בי הח"ח, ביקש ממני לעלות ולהיכנס לתוך העגלה שלו.

כשנכנסתי כבקשתו מצאתי יושב ובוכה בדמעות. שאלתי "רבי! מדוע הוא בוכה?", והשיב לי: "על הכבוד הרב שאתם חולקים לי, שאינני ראוי לזה!". והביא את דברי הירושלמי האומר, שאם חולקים כבוד לאחד עבור שתי מסכתות שהוא יודע, ולמעשה האמת שהוא יודע רק מסכת אחת, עליו להודיע ולגלות את האמת שהוא יודע רק מסכת אחת. כמובן שניסיתי להרגיעו ולשדלו בדברים אך ללא הועיל, דעתו לא נתקרה כשהוא טוען שאין הכבוד הזה ראוי לו. כשראיתי בכך אמרתי לו: "הנה מבקשים אנו בברכת החודש ויתן לנו חיים של עושר וכבוד" ולכאורה יפלא עד מאוד, הלא מן הכבוד אנו צריכים לברוח כמטחוי קשת, ואיך א"כ מבקשים אנו חיים של כבוד? אך העניין הוא, שאנו מוסיפים תיכף ומיד 'חיים' שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', כלומר, מה שאנו מבקשים חיים של כבוד, הוא כדי שתתברכה בנו אהבת תורה ויראת שמים, וכמובא בחז"ל בירושלמי שמתוך הכבוד שמחלקים לתלמידי חכמים, נוספת אהבת תורה ויראת שמים בעולם", ובכך המשכתי לומר אל הח"ח: "על רבינו מעתה לשמוח ולא לבכות, שכן מתוך הכבוד שאנו מחלקים לו, תתווסף אהבת תורה ויראת שמים!". כששמע הח"ח כך נחה דעתו והפסיק לבכות ונראה על פניו הטהורות קרן אור של שמחה. [מתוך 'מאיר עיני ישראל']

סיפור הגאון רבי יצחק ידידה פרנקל זצ"ל, שבבחרותו כשלמד

בורשא, נפוצה השמועה כי מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א מתעתד לבא לעיר, והתמלא רצון עז לזכות לראותו מקרוב ולהקביל פניו. ביום בואו, יצאה כל ורשא היהודית על רבבות תושביה לחלוק את הכבוד הראוי לגדול הדור, הדוחק היה עצום והצפיפות נוראה, "אבל ייחלתי בכל ליבי והתפללתי לה' שעל אף כל זאת, אזכה להתקרב ולזכות לראות מקרוב את פני קדשו של הכהן הגדול. והנה שמע ה' תפילתי, ובכל הדוחק העצום, פתאום מצאתי עצמי ממש קרוב מאד לצדיק ה'חפץ חיים'. ניצלתי את השעה הגדולה, וצעקתי: 'רבי בבקשה תברכני!'. בחסדי ה', צעקתי הגיעה לאוזנו של ה'חפץ חיים', הוא נתן בי את עיניו הקדושות ואמר: 'ולמה שאתה לא תברכני?'. לרגע נאלמתי דומיה מגודל המעמד והשעה, אבל מיד השבתי: 'הרבי הוא כהן, ואני ישראל!'. בת שחוק נראתה על פניו של הכהן הגדול, וזכיתי לברכתו."

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל סיפר, ששמע שאחד שאל את מרן

ה'חזון איש' זצ"ל, אם הוא יודע שהוא גדול הדור? והשיב החזון איש שכן, וחזר הלה ושאלו: "אם כן איך שייכת אצן מרן מידת הענווה?". והשיב לו החזון איש: "אם לאחרים היו כוחות כמו שלי, היו יכולים להיות יותר גדולים...".

אמר מרן הגראי"ל על הסיפור הזה, שהוא לא היה מסוגל להאמין

שההוא העז פניו לשאול כן את החזון איש, אז שלח את בנו לרבי הנ"ל לשאלו האם המעשה היה נכון, ואישר שאכן כן.

סיפור הגאון ר' יגאל רוזן שליט"א ראש ישיבת 'אור ישראל':

"שנה אחת ביום הראשון של 'זמן אלול', עמדו אב ובנו בפתח הישיבה ובקשו לדבר איתי. כששאלתי לחפצם, אמר לי האב, שהוא רוצה להכניס את בנו לישיבה. כשניסיתי להסביר לו, שעכשיו לא מקבלים בחורים חדשים וזה נעשה כבר בזמן קיץ במבחני הקבלה, הציג האב את עצמו כרופא השיניים של מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, והוסיף: "רבי שלמה זלמן ביקש לומר, שזו בקשה שלו להכניס את הבן לישיבה". התברר כי הבן למד במוסד תיכוני, ונפשו חשקה ללמוד תורה בישיבה קדושה, והאב שלא התלהב מהרעיון ניסה להניאו, אך ללא הצלחה, ופנה, כבכל דבר, למרן הגרש"ז אויערבך שמיד אמר לו לעשות כבקשת בנו, ואף המליץ להכניסו לישיבת 'אור ישראל' לפי כישרונותיו ורמתו. אמנם הגרש"ז ידע שעכשיו להכניס בחור לישיבה זה דבר קשה וייתקל בקשיים, אבל הבין שאם הצעד לא ייעשה עכשיו - הרי שיתכן מאד שהבחור יחזור בו ועולם התורה יפסיד בן עליה. האב לא הרפה, ומיד אמר לי: "הגרש"ז ביקש להוסיף, שאם הרב לא מאמין שהוא שלח וביקש אישית, אז הנה הוא מוסר את הטלפון החסוי שלו, ומבקש שהרב יתקשר אליו". והוסיף, "שכמו כן, רבי שלמה זלמן ביקש לציין, שאם אינך מכירו ואינך יודע מי הוא, שאזכיר לך שהוא בא לנחם בשבעה כשישבת על אביך ז"ל...!".

הוסיף הגר"י רוזן ואמר: "הייתי מופתע! כל העולם היהודי ידע והכיר בגדלותו העצומה של עמוד ההוראה ר' שלמה זלמן, והנה יש לו צד פשוט שיתכן ואני לא זוכר ומכיר מי הוא?! ... בימי השבעה על הגרש"ז סיפרתי לבניו את המעשה, וכולם יצאו מגדרם מהתפעלות מענוותנותו היתירה של מרן הגרש"ז זצוק"ל."

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב בנימין גולד]

אחד מחשובי הרבנים פנה פעם לגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל

ואמר לו את המשפט הבא: "מקובלני מגדולי ישראל שכבר לפני שלושים שנים שרתה עליכם רוח הקודש!". הלה לא הספיק לסיים את המשפט ורבי אברהם, תוך כדי דיבור, שלף את נעלו מעל רגלו ואמר: "הנעל הזו שווה יותר ממני!". והוסיף: "מכיוון שנגעתי בנעליים מוכרת אני ליטול את ידיי", ויצא ליטול ידי ושוב לא חזר למקומו הראשון, כדי שלא ימשיך לדבר אתו בעניין... [מתוך 'פניני עין חמד']

סיפור הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל על אביו מרן הגאון רבי משה

פיינשטיין בעל ה'אגרות משה' זצ"ל: "אבא, בעת ששהה ברוסיה, כיהן ברבנות לאחר נישואיו בעיירת ליובאן. בני הקהילה ידועים היו באהבת התורה ובהוקרת תלמידי חכמים. מנהג קבוע היה בעירם - מידי יום ביומו בשעות הבוקר המוקדמות, היה מופיע 'שמש' בית הכנסת בבית הרב, ומלווהו ביראת כבוד לתפילה.

ביום ראשון קם אבא בזריזות כמנהגו, נטל את ידי, בירך 'ברכת התורה' והחל להגות בתורה. אט אט הפציע השחר ואור הבוקר החל לזרוח. לפתע נשמעו נקישות על דלת ביתו... 'שמש' בית הכנסת, יהודי בגיל שיבה, ניצב בפתח הדלת. לשאלת אבא מה רצונו? השיב ביראת הכבוד, כי תפקידו ללוות את הרב זה שנים רבות לבהיכ"נ לתפילה. אבא עמד נדהם ונבוך. הוא לא היה רגיל לדברים שכאלה, 'שמש' יבוא לקחתו? לכבוד שכזה לא ציפה כלל, קשה היה לו לשאת זאת. כה עניו וקטן היה בעיני עצמו, עד שלא יכול היה להבין לשם מה מכבדים אותו כל כך. אך כאשר כבר הגיע ה'שמש', קם מיד ממושבו ובלית ברירה נלווה אליו.

בדרך הרהר לעצמו והתלבט, שאינו יכול להסכים שיהודי מבוגר, יבוא מידי בוקר ללוות אדם צעיר כמותו. אך מצד שני - הרי אסור לו לבטל מנהג זה, שכן בכך מבטאים בני העיירה את אהבתם לתורה, ואסור להמעיט את כבוד התורה בעיניהם. לכן גמלה

החלטה בלב, שמהיום והלאה יקום הוא וימתין ליד ביתו של ה'שמש'... במקום שיבוא הוא אליו, יקדים הוא ויתייצב ליד פתחו של ה'שמש' ויצעדו יחדיו לביהכ"נ.

וכך היה. למחרת קצת לפני השעה המיועדת הגיע אבא לבית השמש ונקש על הדלת. משפתח ה'שמש' את דלת ביתו, לא האמין למראה עיניו, אבא בכבודו ובעצמו עומד וממתין לו בשער הבית. ה'שמש' שאל את אבא בתדהמה האם קרה משהו? הרגיעו אבא וטפח בחיבה על שכמו וביקש לצאת לדרך. וכך מידי יום ביומו השכים ומיהר תחילה אל בית ה'שמש', כשהוא חושש בלבו שמא יקדימו השמש ויבוא לביתו... כל בוקר צעדו יחדיו אבא וה'שמש'. לכולם נדמה היה כי ה'שמש' מלווה את הרב, אך לאמיתו של דבר ליווה הרב את ה'שמש'. [מתוך 'נועם שיח' - המודיע]

בליבו של כל יהודי בוערת אש, אש האהבה לבורא יתברך. אש זו הינה 'אש תמיד', שאינה נכבית לעולם. פעמים שהיא עמומה, אבל תמיד גחליה לוחשות, ומצפה היא שילבו אותה, או אז תפרוץ התוצה ותחמם את האדם והעולם.

הגר"ש יפרח, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים', מביא בספרו 'מנחת שלום' שאחד מבניו של הגר"ח גריינימן זצ"ל סיפר לו, שבהיותו פעם בתפילת שחרית בבית הכנסת 'הליגמן', ניגש אליו לאחר התפילה יהודי שהגיע לגבורות, ושאל אותו האם הוא בנו של הגר"ח גריינימן. כשהשיב לו בחיוב, אמר לו הקשיש שהוא רוצה לספר לו מעשה הנוגע במקצת לאביו זצ"ל. וכך היה המעשה: "שם המשפחה שלי הוא היינמן", אמר האיש, "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר-מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן ה'חזון איש' זצ"ל לסעודת המצוה שנערכה לכבודי. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ת"ת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזון"א להגיע לאירוע.

בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצעה למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזון"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלך ושוב. אבל כיון שהנהג הוא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסיים קצרים, ושיחבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה...".

הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזון"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזון"א, גם הגר"ח גריינימן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוטברג זצ"ל [ראש ישיבת 'בית מאיר'] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסיע את החזון"א ומלוויו מב"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף?...".

אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף...". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!".

"אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידו מחויב לשלם את החוב עד הפרוטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל. ברם, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מדברים אך ורק בדברי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'.

אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו ללמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים

בשמירת כשרות ושבתי, עד שנעשה בעל תשובה גמור!. ממשך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדיו של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנהגרים בקלה כבחמורה!". וכל זה אירע כתוצאה ממפגש חד-פעמי שהיה לו עם החזון"א והגר"ח גריינימן... [מתוך 'קול ברמה']

השמח בחלקו!

אנו כעת לאחר ימי הפורים, שמחנו וקדנו, אכלנו שתינו, חלק מאיתנו השתכרו, אבל באמת כדאי לעסוק מעט בעניין מעלת השמחה, ומהי בכלל? אדם היודע לשמוח במה שיש לו - הינו אדם מאושר. כתוב: "השמחה - מאין תמצא?" - בסימן שאלה, אך ניתן לקרוא זאת גם בסימן קריאה: "השמחה - מאין תמצא!" - אדם הרוצה למצוא את השמחה באמת, יכול לשמוח מכלום, מאין! וזאת אם רק ישכיל למצוא את נקודות האור והיופי שבחיו.

מסופר על רבי אריה לוי זצ"ל שהיה חי לפני כחמישים שנה, בדירה עלובה ובדוחק רב. כאשר ראינו אותו עיתונאים ושאלו: "רבי אריה, יאמר נא, האם טוב ונח לו כאן? כלום אין התקרה דולפת בחורף? והמיטה אינה קשה? ודלתות הארון גם כן נפתחות בקושי...?" הניח רבי אריה את ידו על כתף העיתונאי ואמר: ישמע נא! פעם נדברתי עם רעייתי ע"ה, כי תמיד נחיה ממה שיש לנו; וברוך ה' מה חסר לי? החדר גבוה ממני ואינני צריך להתכופף כדי להיכנס. מים יש לי, וגם חשמל, ובאמת שאני חי היום, איך אומרים? ממש כמו לורד! מה שקובע את מידת האושר והשמחה של האדם, אינו מה שיש לו, אלא צורת ההתייחסות שלו למה שיש לו, כמו שאומר הפתגם: "מיהו האדם שיש לו כל מה שהוא רוצה? מי שרוצה את מה שיש לו!".

מעשה נודע מסופר על הבעל שם טוב הקדוש שפגש את חייקל, שואב המים של העיירה, שהתהלך לו בסמטאות עם האסל והדליים הכבדים על כתפיו, ושאלו: "מה שלומך ר' חייקל?", "אוי!" נאנח ר' חייקל כשהוא מוריד את האסל מעל כתפיו, ומוחה את הזיעה הניגרת על מצחו, "קשה לי מאוד, אני כבר לא צעיר, ונגזר עלי להסחב עם דליי מים כבדים, לטפס עד קומות גבוהות ובשכר זה כמה אני מקבל? בקושי כמה פרוטות עלובות, כמה מר הוא גורלי!". למחרת שוב פגש בו ושאלו: "מה שלומך היום, ר' חייקל?", "הו, רב"ה! חייך ר' חייקל, "למרות שאינני צעיר אני עדיין מצליח לשאת את האסל והדליים הכבדים, ומטפס עד לקומות גבוהות. אומנם אינני מרוויח מעבר לכמה פרוטות אך בכל זאת אני מתפרנס בכוחות עצמי ואיני נופל לטורח על זולתי, כמה שפר חלקי..."

כששמע זאת הבעש"ט אמר: "עתה התישבה לי הסתירה בין מה שאמרתי חז"ל: "מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה", ומצד שני אמרו "אדם נידון בכל יום" - הכיצד? אומנם מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה לכל השנה, אך בכל יום אדם קובע מחדש כיצד להתייחס אל הדברים, בקושי או בקלות.

מספרים שפעם שאל ר' שמעלקא מניקלשבורג את רבנו: איך אפשר לקיים את דברי חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה, כשם שהוא מברך על הטובה, בשמחה"? וכי אפשר לאדם לשמוח בדברים הרעים שקורים לו, באותה מידה שהוא שמח בדברים הטובים? השיב לו הרב, תלך לבית המדרש, ותמצא שם את תלמידי רבי זושא מאניפולי, והוא יסביר לך את דברי חז"ל, שכן רבי זושא הוא עני מרוד, ומצבו בכי רע ודחוק מאוד. אותו מתאים לשאול שאלה זו. הלך ר' שמעלקא אל רבי זושא ושטח לפניו את שאלתו. תמה רבי זושא ואמר: אינני מבין מדוע שלח אותך רבנו אלי?! שאלה כזו מתאים היה לשאול אדם שעבר צרות ורעות בחיים שלו, אבל אני - יש לי ברוך ה' כל טוב מיום היולדי ועד עתה, ומנין אוכל לדעת

כיצד מברכים על הרעה ? !

הרי לא עבר עלי שום דבר רע? ! שמע ר' שמעלקא את התשובה, והבין כי לא לחינם שלח אותו רבו לרבי זושא. יהודי צריך להיות תמיד בשמחה כזו, שאף אם הוא מגיע למצב רע, הוא לא מרגיש כלל שזה רע, אלא מביט תמיד אך ורק על הטובות הרבות עד אינסוף שעוטף בהן אותו ה' יתברך. (הג"ר שלום מאיר וולך שליט"א - וקראת לשבת עונג)

מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ל סיפר, ששמע שאחד שאל את מרן ה' חזון איש זצ"ל, אם הוא יודע שהוא גדול הדור. ? והשיב החזון" א שכן, וחזר הלה ושאלו: "אם כן איך שייכת אצן מרן מידת הענווה?". והשיב לו החזון"א: "אם לאחרים היו כוחות כמו שלי, היו יכולים להיות יותר גדולים..." אמר מרן הגרא"ל על הסיפור הזה, שהוא לא היה מסוגל להאמין שההוא העז פניו לשאול כן את החזון"א, אז שלח את בנו לרב הנ"ל לשאלו האם המעשה היה נכון, ואישר שאכן כן.

סיפור הגאון ר' יגאל רוזן שליט"א ראש ישיבת 'אור ישראל': "שנה אחת ביום הראשון של 'זמן אלול', עמדו אב ובנו בפתח הישיבה ובקשו לדבר איתי. כששאלתי לחפצם, אמר לי האב, שהוא רוצה להכניס את בנו לישיבה. כשניסיתי להסביר לו, שעכשיו לא מקבלים בחורים חדשים וזה נעשה כבר בזמן קיץ במבחני הקבלה, הציג האב את עצמו כרופא השיניים של מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, והוסיף: "רבי שלמה זלמן ביקש לומר, שזו בקשה שלו להכניס את הבן לישיבה". התברר כי הבן למד במוסד תיכוני, ונפשו חשקה ללמוד תורה בישיבה קדושה, והאב שלא התלהב מהרעיון ניסה להניאו, אך ללא הצלחה, ופנה, כבכל דבר, למרן הגרש"ז אויערבך שמיד אמר לו לעשות כבקשת בנו, ואף המליץ להכניסו לישיבת 'אור ישראל' לפי כישורנותו ורמתו.

אמנם הגרש"ז ידע שעכשיו להכניס בחור לישיבה זה דבר קשה וייתקל בקשיים, אבל הבין שאם הצעד לא יעשה עכשיו - הרי שיתכן מאד שהבחור יחזור בו ועולם התורה יפסיד בן עליה. האב לא הרפה, ומיד אמר לי: "הגרש"ז ביקש להוסיף, שאם הרב לא מאמין שהוא שלח וביקש אישית, אז הנה הוא מוסר את הטלפון החסוי שלו, ומבקש שהרב י תקשר אליו". והוסיף, "שכמו כן, רבי שלמה זלמן ביקש לציין, שאם אינך מכיר ואינך יודע מי הוא, שאזכיר לך שהוא בא לנחם בשבעה כשישבת על אביך ז"ל ל!".
הוסיף הגר"י רוזן ואמר: "הייתי מופתע! כל העולם היהודי ידע והכיר בגדלותו העצומה של עמוד ההוראה ר' שלמה זלמן, והנה יש לו צד פשוט שיתכן ואני לא זוכר ומכיר מי הוא?! ... בימי השבעה על הגרש"ז סיפרתי לבניו את המעשה, וכולם יצאו מגדרם מהתפעלות מענוותנותו היתירה של מרן הגרש"ז זצוק"ל". (מתוך לקראת שבת מלכתא - הרב בנימין גולד)

הגר"ש יפרת, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים', מביא בספרו 'מנחת שלום' שאחד מבניו של הגר"ח גריינמן זצ"ל ל סיפר לו, שבהיותו פעם בתפילת שחרית בבית הכנסת 'הליגמן', ניגש אליו לאחר התפילה יהודי שהגיע לגבורות, ושאל אותו האם הוא בנו של הגר"ח גריינמן. כשהשיב לו בחיוב, אמר לו הקשיש שהוא רוצה לספר לו מעשה הנוגע במקצת לאביו זצ"ל.

וכך היה המעשה: "שם המשפחה שלי הוא היינמן", אמר האיש, "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר-מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן ה'חזון איש' זצ"ל לסעודת המצוה שנערכה לכבודי. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ת"ת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזון"א להגיע לאירוע. בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצע למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזון"א לחיפה.

לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלך ושוב. אבל כיון שהנהג ההוא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסיים קצרים, ושיחבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה..."

הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזון"א בכני ברק, היו שם, מלבד החזון"א, גם הגר"ח גריינמן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוטברג זצ"ל [ראש ישיבת 'בית מאיר'] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו-הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסיע את החזון"א ומלוויו מב"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף?". אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף...". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!". "אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידו מחויב לשלם את החוב עד הפרוטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל. ברם, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מדברים אך ורק בדברי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו ללמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבת, עד שנעשה בעל תשובה גמור !.

ממשיך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדיו של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנזהרים בקלה כבחמורה!". וכל זה אירע כתוצאה ממפגש חד-פעמי שהיה לו עם החזון"א והגר"ח גריינמן... (מתוך 'קול ברמה')

סיפור לשבת

נע ונד היה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בכל רחבי הארץ. בכל מקום בו התאספו אנשים וביקשו לשמוע דברי חיזוק, היה יוצא לכתת רגליו, להביא בפניהם את דבר ה'. אלפים רבים התחזקו מדרשותיו, טעמו ודאו כי טוב והתקרבו לדרך התורה.

על אחד מאותם מתחזקים סיפר רבי יעקב זצ"ל: "בראש חודש אלול, לפני שנים אחדות, נסעתי להגיד שיחה ב'מזכרת בתיה', ישוב על יד העיר רחובות. באמצע הנסיעה אמרו לי המלווים: 'הרב גלינסקי, לאחרונה הצלחנו להקים מסגרת של שיעור תורני ביבנה, כל ערב משעה 5 עד השעה 8. אולי כדאי לקפוץ לשם לדרוש כמה דקות?' לפני שנתתי את הסכמתי הם כבר סובבו את ההגה לדרך יבנה... טוב, לא נותרה לי כל ברירה". נכנסתי לבית הכנסת ביבנה, ואכן מצאתי שיעור גמרא רב משתתפים. ישבו שם כשלושים יהודים יגעי כפיים, העמלים לפרנסתם במשך היום. אמרתי בפניהם דרשה קצרה". אחרי הדרשה ניגש אלי יהודי: "כבוד הרב, יש לי משהו לדבר איתך בפרטיות, ברא נכנס רגע לעזרת נשים". הייתי באיחור רב ל'מזכרת בתיה', עמדתי כאילו על קוצים... אבל האיש החזיק בי חזק והתחיל לדבר: 'העבודה שלי היא ביהלומים. אני בא מהמפעל עייף בשעה 4 מכניס משהו לפה והולך להשתתף כאן בשיעור המתקיים בשעה 5. בימים האחרונים החלה הגברת להתלונן: תשמע, במשך שעות אחר הצהרים המוקדמות אני נמצאת לבדי עם הילדים הקטנים, קשה לי להסתדר אתם. אך אין לי ברירה, והנה לאחר שהנך כבר בא מהעבודה אתה מזדרז ונעלם שוב, הולך לשיעור, רצוני שתעזור לי בבית'. כמובן, אמרתי לה שאני רוצה ללמוד. אבל עדיין יש בבית קצת ויכוחים בנושא. מה עלי לעשות ואיך להתנהג?" שאל. "הסתכלתי וחשבתי לעצמי: מה,

פפושקא....] הצאר הרוסי, שהיה המלך ברוסיה, זה אבא שלנו עובדים בשביל שהנוסעים בכבישים יכירו לנו טובה, אנחנו עובדים בשביל הצאר... אמר החפץ חיים לר' הירש: 'אצלינו, הרבנו של עולם הוא: 'פפושקא... מה שלומדים תורה זה רק בשביל צווי של ה', שהקב"ה אמר שצריך ללמוד, וזהו! וזו סיסמת חיים.' (משמר הלוי"ו - רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל)

אמרות והנהגות מגדולי ישראל

סיפור הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א: בחור בישיבת סלבודקא ניגש לרבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ואמר לו: אני עוקב אחר גדולי ישראל ורואה שלכולם יש חומרות כאלו ואחרים, אבל אצל הרב אין שום חומרא, מה פשר הדבר?" ענה לו הרב אברמסקי: "חישבתי וברקתי, כמעט אין שום חומרא שאינה על חשבון מישהו אחר, וחומרא על חשבון אחרים - לא אצל אברמסקי!" (דרשו)

מספר הרב פ. לכבודו של האברך הצדיק ר' אריאל גברא זצ"ל:

הנני שכן הגר ממולו של ר' אריאל, ולא היתה לי היכרות עמו. בלוויה שהיתה בערב שבת וארא, עמדתי ודמעתי בהספדים הנרגשים של הבנים היתומים. וכשביקשו מהקהל למחול לנפטר, חשבתי לעצמי: 'מה לי ולו? לא זכור לי שפגשתי אותו אי פעם ברמה כזו שאצטרך למחול לו על דבר מה'. אבל בכל זאת אמרתי: "מחול לך. מחול לך. מחול לך!"

והנה בשבת אחר הצהריים (כיממה לאחר הלוויה), כשישבתי בבית הכנסת ללמוד לפני מנחה, בעוד שאני שקוע בספר שלפניי, לפתע צף בראשי בחזקה בבת אחת סיפור שאירע לפני כ-15 שנים! המעשה היה כך: יום אחד עמדתי בתחנת האוטובוס מול ביתו של המנוח, וישבה שם גם נערה אחת יחד עם אחיה הקטן - ילד כבן שש שנים. לפתע, בלי שום הסבר, פרץ הילד אל הכביש, הישר מול האוטובוס שהגיע בשעטה לכיוון התחנה. כאשר הילד היה במרחק של מטר עצר האוטובוס בחריקה אימתנית, והילד קפץ באימה וצווח. גם אני צרחתי בפחד נורא, ואף כל מי שהיה שם צרח. כולם נבהלו והנשימה נעתקה לכמה רגעים, נוכח האסון האיום שנמנע בנס בשבריר השניה האחרונה. הילד רץ אחורה אל אחותו שעמדה שם בבהלה, ואף אני עמדתי נבוך ונסער. בעודי מנסה להחזיר את קצב נשימתי, והנה מופיע לפתע המנוח זצ"ל - הרב גברא, שגר ממול.

הוא היה גם מאוד מבוהל ופנה אליי בגערה: 'כיצד נתת לילד לרוץ לכביש?' - ברגעים אלו חשתי נבוך מאוד כי כל העיניים הופנו אליי, כביכול שאני אשם בכל המקרה. כמובן, שמיד הבינו שזה לא קשור אליי, אבל יצאתי עם הרגשה לא טובה מהענין.

אשוב כעת אל מה שאירע בשבת אחרי הצהריים: ממש בעת שהמחזה עלה פתאום בזכרוני, והנה אני מרגיש, כמו רואה, את הרב גברא לידי. אדום כולו, מתחנן ללא מילים: "אנא - מחול לי!" מפציר ומבקש: "אנא, בבקשה, תמחל לי! הלבנתי את פניך ברבים בלא כוונה".

זכרתי היטב שהוא באמת לא היה אשם כלל. הוא היה מבוהל מהסיטואציה כמו כולם, וכלל לא התכוון לבייש חלילה. ענית לו בפה מלא: 'מחול לך מחול לך מחול לך!'

ואזי הוא תיכף פשט צורה, והיה נראה מאושר מאוד ונעלם כלעומת שבא. לקח לי זמן רב להתאושש מהמחזה. הן מעצם העובדה שלפתע נזכרתי בסיפור שפרח מזכרוני לגמרי, וכיצד זה חזר אלי בלי שום הכנה, והן מהמחזה של יהודי שבקושי התבקש לשייבה של מעלה לפני יממה, המגיע מעולם העליון לבקש סליחה ולבוא על תיקונו.

הרב פ. חותם את הסיפור: מתברר כי הרב גברא זצ"ל היה יהודי צדיק, כי תוך שעות ספורות כבר זכה לסדר את כל חשבונותיו במרומים. יהי זכרו ברוך. (זאב אייזנשטיין המבשר י"ב בשבט תשפ"ד, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה, דרשו)

באתי לכאן לעשות פשרות בשלום בית? ! אבל האיש לא עזב אותי. הוא רצה עזרה ברוחניות. הרהרתי רגע קצר ואמרתי לו: 'יקירי, כיון שאני נחפז לדרכי, יש כאן עניין של טורח ציבור, אנשים ממתנינים לי ב'מזכרת בתיא', לכן אומר לך עצה ראשונית, עזרה ראשונה, אחר כך נראה מה אפשר לעשות עוד.' 'היום כשתחזור מהשיעור, תגיד לגברת, שפתחו באשדוד סניף של מפעל היהלומים, ורוצים שתעבוד שעות נוספות. מ-5 עד שבע וחצי. אם היא תגיב 'לא', אז באמת תשאר בבית לעזור לה, אל תלך לשיעור. אבל אם הגברת תגיד 'כן', אז תלך לשיעור. ועצה זו אינה שקר, כי כתוב בפסוק 'יקרה היא מפנינים', התורה גם היא יהלומים, ובעזרת ה' בקרוב אבוא שוב ליבנה, לשמוע איך הסתדר העניין. והנה בעשרת ימי תשובה מתקיים ברחובות 'בר בי רב דחד יומא'. בדרך לרחובות נזכרתי שהבטחתי לאותו יהודי שאבקרו ביבנה. ביקשתי מהנהג שיקדיש רבע שעה לביקור ביבנה. ביושבי באוטו חשבתי לעצמי: מי יודע אם בכלל אפגוש אותו, אבל כיון שרציתי לקיים את הבטחתי, נסענו. נכנסתי לביהמ"ד ביבנה. מיד ראיתי את היהודי יושב ולומד, וכשהוא רק הרים את עינו מהגמרא ודאה אותי, קם ממקומו, פסע במהירות והתנשק אתי. הוא היה נרגש. אחר כך תפסני לצד וסיפר: "עשיתי כמו שהרב אמר, הגברת אמרה 'כן', תלך לעבוד במפעל עד 9 בערב, שהרי החגים מגיעים וצריך נעלים, גרבים וחליפות חדשות'. כמובן, עשיתי כמו שהרב הציע, הלכתי ישר לביהמ"ד... שבוע לפני ר"ה הגברת שאלה אותי: 'נו, מה עם המשכורת?'

לא היתה לי ברירה וסיפרתי לה את הסיפור האמיתי. היה אצלנו רב אחד, הרב גלינסקי מב"ב, הוא אמר שהתורה היא כמו יהלומים, ואני ממשיך לעסוק ביהלומים... היא התרגשה מאוד התחילה לבכות: 'אם הגמרא חשובה אצלך עד כדי כך, תמשיך ללמוד!' היא בכתה, וגם אני הזלתי דמעה, כביכול דמעות בדמעות נגעו, ועד היום אני לא מפסיד שיעור, ב"ה. כך בנועם דברים, הצליח רבי יעקב גלינסקי זצ"ל להרבות תורה בישראל. דוגמא אחת מני רבות.(נובהרדוק)

שמעתי מרבי חיים שאול קרליץ זצ"ל. שכאשר ה"חפץ חיים" עשה

את חיבורו "משנה ברורה", הוא למד יחד עם חתנו ר' הירש לויסון זצ"ל שהיה גאון וצדיק. וסיפר ר' הירש שפעם אחת עמלו החפץ חיים והוא על ענין אחד, ישבו ולמדו שלש יממות. למדו את הגמרא, את הראשונים, את הטור, את יוסף ושאר אחרונים, יום ולילה. ומשלושת יממות אלו של יגיעת התורה יצאו שתי שורות משנה ברורה. שתי שורות 'משנה ברורה'... — זה מה שיצא להם מיגיעה שלשלושה ימים. שאל החתן ר' הירש את חמיו, ה"חפץ חיים": 'רבי, אחרי שידפיסו את ה'משנה ברורה', ויהודי יקבל ספר משנה ברורה יפה, מכורך, הוא ישב וילמד את הקטע הזה ב'משנה ברורה', שתי שורות משנה ברורה, האם היהודי הזה ידע כמה יגיעה השקיע בו?'... אמר לו החפץ חיים: על שאלתך זו, יש לי תשובה! — 'בצעירותי, הייתי פעם במקומות מרוחקים ברוסיה, ושם יש אנשים שנידונים למאסר עולם עם עבודת פרך, בלי ערעור. וכך עובדים עבודת פרך, שם בסיביר, בתנאי מזג אוויר קשים, עם מעט אוכל, עשרות ומאות אלפי איש. עובדים, עובדים, וסוללים כבישים — רחבים וארוכים'. המשיך החפץ חיים ואמר: 'עברתי שמה, במקום שנידונים לעבודת פרך זו, וראיתי אב ובנו, שני גויים מגושמים, עובדים. והבן שואל את אביו: "אבא, אנחנו נעבוד, יהיה כביש, ועשרות אלפי מכוניות ידהרו על הכביש ויסעו עליו. האם מישהו מהנוסעים יחשוב, לרגע אחד, 'כמה מאות אלפי אנשים עבדו פה בעבודת פרך ובתנאים קשים ביותר לעשות את הכביש הזה שהוא נוסע בו'. מישהו יחשוב על זה?"

כך שאל הגוי את אביו. וזה, אמר החפץ חיים, כמו השאלה שאתה שואל אותי, אם כאשר ילמדו את ה'משנה ברורה' דעו כמה יגיעה מונח כאן. ומה השיב האבא, הגוי הזקן, לבנו? שתי מילים: 'צאר

הגאון רבי ראובן כהן שליט"א מקרית ספר, מכתת את רגליו למסור שיעורי תורה למרחקים לציבור הצמא לתורה. אחד השיעורים מתקיים פעם בשבוע בנתינה, בבית של יהודי הגר בקומה חמישית. ביום ז' טבת תשפ"ד, הוא מקבל הודעה שהיום יש שיעור, אבל המעלית תקועה. רבי ראובן כמובן שמוסר את נפשו למסור שיעורים, אינו חס על כוחו, והוא הודיע שיגיע בכל זאת למסור את השיעור. לעלות חמש קומות בשביל שיעור תורה זה מאמץ קטן בשבילו, אבל הוא שאל מה עושים עם שני אנשים מבוגרים שמשותפים בשיעור, שאינם יכולים לעלות?

(אחד חולה לב והשני יש לו בעיה בכרכים) אמר לו אותו יהודי: "הודעתי להם שלא יבואו, אבל חוץ מהם כל המשתתפים יבואו". רבי ראובן הגיע, ואכן המעלית לא עבדה. הוא עלה ברגליו במדרגות עד לפתח הבית, והנה לא עוברים כמה דקות, ושני היהודים האלו הגיעו לפתח הבית גם הם! כולם היו מופתעים, ושאלו: "איך עליכם את הקומות?! ענו היהודים: "שמענו שהמעלית לא עובדת, אבל לא יכולנו להישאר בבית. אנחנו רוצים לשמוע את השיעור! ולכן עשינו את ההשתדלות שלנו והגענו עד לבניין, כדי לדעת שאנו עשינו את המוטל עלינו.

הגענו למעלית, לחצנו עליה, והנה המעלית מגיעה! לחצנו על קומה 5 והמעלית עלתה לקומה חמישית, פשוט וברור". לאחר דקה הגיע לשיעור אדם צעיר, שאלו אותו: "עלית במעלית?" אמר: "מה פתאום? לחצתי על המעלית והיא לא הגיבה - היא תקולה". גם בתום השיעור ניסינו לרדת במעלית, והיא היתה תקועה (...ווי העמודים)

סיפר הרב אברהם מרדכי מלאך שליט"א: הצדיק הגדול ר' אביגדור מילר זצ"ל, שכל כולו היה הודאה לקב"ה, היה צריך פעם לעבור ניתוח כבר בשנות השמונים שלו. הכניסו אותו לחדר הניתוחים והכינו אותו וניהו, והיו בדרך להרדים אותו. כשהאחות נכנסה, היא הגישה לו כוס, והוא שאל: "מה זה?" "להכניס את השיניים שלך, אסור בזמן הניתוח שום דבר שהוא לא חלק מהגוף, וכיוון שיש לך שיניים תותבות כמו כולם בגילך - אנא תכניס את השיניים לתוך כוס המים". אמר לה ר' אביגדור: "אבל יש לי את כל השיניים שלי".

האחות חייכה: "כן הרב מילר, אל תדאג, אני לא הולכת להסתכל, אתה יכול להכניס בלי להתבייש אני לא מסתכלת". אמר לה ר' מילר: "את לא מאמינה? עדיין יש לי את כל השיניים שלי". והיא בדקה, ואכן - כל השיניים היו שיניו המקוריות!

שואלת אותו האחות: "אבל איך זה ייתכן?" ענה לה הרב מילר: "האם פעם בחייך אמרת תודה לשם יתברך על השיניים שלך? את כבר כאן בעולם שלושים ארבעים שנה, האם פעם הודית לו על זה?"

"לא" - ענתה האחות. אז תשמעי, לי יש 32 וכל יום כבר עשרות שנים, אני מודה לבורא 32 פעמים ביום, כנגד כל שן ושן. כל יום בבוקר אני אומר: "תודה השם על השן הראשונה, ועל השן השניה וכו'. והקב"ה כנראה אוהב את התודות שלי, ולכן הוא שומר לי על כל השיניים". (אסדר לסעודתא)

סיפר רבי אלימלך בירדמן שליט"א מעשה שהיה: יהודי שהיה מנעולן עבר דירה ללייקווד ושם לא מצא כדי פרנסתו. כל ההשתדלויות שעשה עלו בתוהו. והנה, באחד הימים הוא רואה בטלפון שלו מספר שהוא לא מכיר. כשענה, אמר לו האיש בקו השני: מצאתי ארנק שיש בו כמה כרטיסי אשראי על שמך, ויש שם כמה דולרים. תבוא לביתי וכך אקים מצוות השבת אבידה.

האברך המנעולן השיב לו שלא נאבד לו שום כרטיסי אשראי, והארנק שלו אצלו ואינו יודע על מה הוא שח? אך האיש שמעבר לקו עמד על שלו. לאחר יומיים שהתאפשר לאברך להגיע לאותו איש וראה את הארנק, כמעט נפל מרוב צחוק, כי ראה שהארנק ביד המוצא זהו הארנק של בנו המנוח. שיש בו כרטיסי אשראי ישנים

שפג תוקפם, ויש שם כ - 7 דולר בלבד, והיו שם גם כמה כרטיסי ביקור של האברך של עסק המנעולים שלו.

המוצא התעניין: "האם זה העיסוק שלך - מנעולן?" משהשיב בחיוב, שאל אותו: "האם יש לך עבודה?" משהשיב בשלילה, אמר לו המוצא: "אני בונה בניינים, ואני יכול לספק לך עבודה כי יש הרבה דירות וצריך להתקין להם מנעולים".

ומאז, האברך הנ"ל מאושר כי יש לו פרנסה בריווח, בקביעות. הרי לך כמה השתדלויות ופרסומות עשה לעסק שלו ולא עזר כלום, דווקא הכרטיס ביקור שהיה ביד בנו שהיה מיועד לשעשוע ומשחק - זה היה הגורם להביא לו את פרנסתו. (לבית התורני)

סיפר רבי עקיבא סופר זצוק"ל נכד החתם סופר זצוק"ל (על אביו הגאון רבי שמעון סופר זצוק"ל: כאשר בא מר אבי לכהן ברבנות קראקא, לא הבין היטב את לשונם של בני העיר ואת מבטא שפתם, שהיה שונה מאוד ממה שהורגל בהונגריה.

פעם באה לפניו אשה בכבי"ה, וביקשה שיתפלל עבור בנה החולה שיתרפא. הבין רבי שמעון שהיא מבקשת ממנו איזו תרופה או סגולה למחלת בנה, ולכן לא הגיב מאומה, באשר לא יכול לעזור בזה. כאשר הפצירה בו מאוד, השיב שתיתן לילד עלי חרוב (בחושבו שאם לא יועיל, זה לא יזיק, ובינתיים תניח האשה לנפשו). למעשה - הילד הבריא לגמרי, ונעשה רעש גדול שהרב הינו בעל מופת. כעבור כמה שבועות, בא אל הרב יהודי בוכה: הפריץ הזהירו, שאם לא ישלם לו את דמי שכירות דירתו - ישליכהו החוצה, והוא לא יודע מה לעשות. מכיוון שלא הבין מה הוא אומר, חשב רבי שמעון סופר לתומו שגם הוא בא לבקש תרופה וסגולה לחולה, לכן יעץ לו אותה עצה - שיקח עלי חרוב.

הלך האיש לביתו, בישל כמות עלי חרוב, ושתה את המשקה. כאשר יצא לרחוב, תקפוהו כאבי בטן עזים, עד שהוא נפל והתעלף. בדיוק נזדמן לשם אותו פריץ וראהו שוכב על הארץ. סבר הפריץ כי מרוב הפחד מפניו התעלף היהודי. התרגש הוא מכך והחל לעודדו באומר: "מוותר אני לך על שכר הדירה!"

סיים רבי עקיבא: "אינני פתי המאמין לכל דבר, אבל סיפור זה לימד אותנו כי המאמין בצדיק אמיתי באמונה תמימה - עוזרים לו מן השמיים!" (גר לשולחן שבת)

סיפר רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: סח לי פעם רבי אשר אריאלי שליט"א כך: כולם תמהים איך זכה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל לכזאת ישיבה - ישיבת מיר, שלומדים בה כמה וכמה אלפי תלמידים, כן ירבו. מה הסוד? אגיד לך מה שאני חושב: מספרים שכאשר ישיבת מיר הוקמה, למדו בה כמה בחורים טובים, עילויים שהגיעו מ"עץ חיים". אבל הסתנן לשם גם בחור אחד 'חלבנה', שעשה ביזיונות לישיבה, והתלמידים התביישו ממנו מאוד. בכל מקום שאמרו שהם לומדים בישיבת מיר לעגו להם: "אה! אתם לומדים יחד עם הבחור ההוא..." ופניהם חפו. הם ניגשו לרב פינקל, וביקשו ממנו שיוציא את הנ"ל מהישיבה, אך הוא לא הסכים.

הגיעו הדברים לידי כך, שהם כבר לא יכלו לסבול יותר, והם ניגשו כולם ביחד לראש הישיבה ואמרו לו: "אנחנו כבר לא מסוגלים לספוג כאלו ביזיונות. או שראש הישיבה יוציא אותו מהישיבה, או שכולנו עוזבים!" אמר להם ר' אליעזר יהודה: "אני מבין אתכם היטב, ואני גם מבין היטב את המחיר שאני אשלם על מה שאני עומד לומר לכם, ואף על פי כן אני אומר לכם: תעזבו את הישיבה ואני אשאר איתו לבד!" לתמיהתם הגדולה, הסביר: "אני לא בונה ישיבה בשבילי. אני בונה ישיבה כי הקב"ה רוצה שאני אבנה ישיבה! אם אתם תלכו - הרי לא תלכו לרחוב, תלכו לישיבות אחרות. אז במקום שתהיה לר' אליעזר יהודה ישיבה טובה - תהיה למישהו אחר ישיבה טובה.

אבל הבחור הזה - אמנם קיבלנו אותו בטעות כביכול, אבל כעת אם

הוא ילך מכאן - הוא ילך לרחוב. הקב"ה רוצה, אפוא, שהוא ישאר כאן. ואני - כאמור, בונה ישיבה בשביל הקב"ה!" (גאה דורש, דרשו)

האדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור חיבב מאוד ספרי קודש. ספרייתו הכילה אלפי ספרים בהם ספרים נדירים ויקרי ערך, ובכולם הגה בכל עת מצוא. בכל פעם שהיה מגיע לעיר וינה, היה סר לחנות ספרים ידועה ושם היה תר אחר ספרים נוספים.

כשהיה נתקל בספר נדיר שהמוכר לא ידע את חשיבותו ודרש בעבורו סכום פחות, היה מעמידו על הערך האמיתי ומשלם את מחירו המלא. מעולם לא הסכים ליטול ספר בחינם, ולמחברים שהעניקו לו את חיבוריהם היה משלם בכסף מלא.

פעם, נקלע לביטו של אחד מנגידי וינה, הביט בארון הספרים, ואמר: "יש כאן ספר נדיר מאוד שאיננו ברשותי!" הפציר בו בעל הבית ליטול את הספר במתנה, אך הרבי סרב גם לאחר שידולים רבים, ואמר: גם לגבי ספרים קדושים הוזהרנו ב - 'לא תחמוד'." (שבת טיש)

החליט המשגיח להיכנס אל מרן הרב שך זצ"ל ולבקש את הכרעתו בנושא, בהיותו סבור שהרב יקבל את טענתו ויורה לבחורים להשקיע את כוחותיהם אך ורק בלימוד תורה. הוא לא ציפה כלל וכלל לתשובה המפתיעה שקיבל.

לאחר שהציג את השאלה, קפץ הרב שך ממקומו וקרא בהתלהבות, "פלאי פלאים! איזה בחורים נפלאים! איזו התחשבות!

היכן הם אותם בחורים? ברצוני לנשק כל אחד ואחד מהם!!" "אמור להם", הוסיף הרב שך "שבוודאי ישר והגון לפעול כפי שפעלו וישר כוחם, ובזכות החסד הגדול שהם עושים מחוץ לסדרי הישיבה, יזכו בלי ספק לשפע של סייעתא דשמיא בלימודם!". המשגיח הנדהם פנה לצאת מהחדר ומרן הרב שך קרא לו וביקש שוב, "אנא ממך, שלח אלי את הבחורים, אני רוצה לנשק אותם!". למדנו אפוא מהדברים, שחסד ומידות טובות לא רק שאינם מפריעים ללימוד תורה, אלא להיפך, הם המפתח ויסוד היסודות להצלחה ולהתעלות בתורה הקדושה (והערב נא).

אל אחד הרבנים העוסקים בקירוב, פנה יהודי, וסח לו, מתוך צער נורא, את הסיפור הבא:

זה זמן רב שטרחתי להשיג זכאות ל'תעודת נכה', משום שמצוקת החנייה באזור ביתי קשה ביותר, וכאשר אחשב לנכה, הרי שאזכה למתחם חניית נכה צמוד לבית. אף על פי שהייתי בריא כשור, ניסיתי בכל דרך לזכות בתעודת הנכה, ולבסוף לאחר תחבולות ורמאויות, מסמכי הנכות הכוזבים היו ביד... הקצו לי מקום חנייה מרווח ממש בכניסה לבית. (השכנים לא התלוננו, משום שככל הֵדראה תלו הדבר בסוג של נכות שאינה ניכרת).

חלפו ששה חודשים, ולא עליכם, באופן לא צפוי כלל, הפכתי לפתע פתאום ל... נכה אמיתי! נכה העונה על כל הקריטריונים הנדרשים לזכאות לחניית נכים... כיהודי מאמין, ישבתי ועשיתי חשבון נפש, ועלה בליבי, שמא מן השמים אומרים לי, עשית עצמך נכה וגזלת את הציבור, כעת תהיה נכה של ממש...

הרב ניגש לארון הספרים, שלף את הכרך הראשון של המשניות, ואמר ליהודי, הבה ונראה את הדברים מפורשים בסוף מסכת פאה. אומרת המשנה: "כל מי שאינו לא חיגר, ולא סומא, ולא פיסח, ועושה עצמו כאחד מהם - אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם!" (שנאמר (משלי י"א) "ודורש רעה תבואנו" (יעויין בתוס' יו"ט).

נרעש היהודי לשמע דברי המשנה. הזדעזע עד עומק נפשו לראות כיצד דרש את הרעה, והיא אכן באה. וביקש היהודי לשאול שאלה בנוגע ל'דרכי התשובה' שלו: האם עתה, כשאני באמת זכאי למתחם החנייה, ראוי שאשיב לציבור את מתחם החנייה למשך ששה חודשים (על ידי הסרת השלט וטשטוש פסי החנייה), ויהיה בזה אולי תיקון למעשי?

והתלמיד חכם החליט להפנות את השאלה אל מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א...

השיב מו"ר שליט"א: ראשית כל יש לציין, שקביעת החכם כי התקיימו באיש הנכה דברי המשנה בפאה, לכאורה אינה מוכרחת, שהרי מצינו ב'תפארת ישראל', שביאר כי המשנה עוסקת בעני העושה עצמו בעל מום כדי שירחמו עליו, ואפילו הכי נענש בעונש כה חמור, משום שממעט בכבוד שמים, שהרי ידוע, שהרואה בריות יפות צריך ליתן שבח לשמו יתברך, ואילו אדם זה התנהג בכפיות טובה, משום שהראה לעיני כל, שכביכול ברא ה' יתברך בעל מום נוסף בעולם!

ובנידון דנן, האיש שהעמיד במרמה חניית נכה, לא עשה עצמו כבעל מום לעיני כל, ואין כאן המעטה כולטת בכבוד שמים. ולאור דברי התפארת ישראל, יתכן ודברי המשנה לא אמורים לגביו. אולם, שמעתי ממורי חמי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שדברי המשנה נאמרו אף במקרה שלפנינו. ובנוגע לעצם השאלה, נראה שהצעת האיש להשיב את מתחם החנייה שגזל, אינה השבה, משום שבלאו

מרן הרב שך קרא בהתלהבות "היכן בחורים אלו? ברצוני לנשק כל אחד ואחד מהם!"

מעשה שהיה בישיבה מסוימת, בה היתה אחראית על ארוחת הערב אשה קשת יום. היא היתה מגיעה מדי יום אחר הצהריים, מכינה את האוכל הנדרש, ובתום הסעודה שוטפת את הכלים ואת חדר האוכל ומשיבה את הסדר על כנו.

בעלה נטש אותה לפני שנים רבות, והותיר אותה עגונה עם מספר ילדים קטנים, ועבודתה זו היתה מקור הפרנסה היחיד באמצעותו הצליחה לכלכל את עצמה ואת ילדיה. דא עקא, מאחר שלא היה מי שישמור על הילדים בעת עבודתה, ולהותירם לבדם בבית לא היה שייך, היא נאלצה להביאם עימה לישיבה, והם היו מתרוצצים סביבה ומחפשים תעסוקה.

המלאכה לכשעצמה לא היתה קלה כלל, אולם הקושי העיקרי נגע דווקא בשמירה על הילדים והעסקתם, שכן לקראת ערב הם היו מתעייפים ומתחילים להשתולל ולמשוך בסנינה של אימם, ולבכות שברצונם לשוב הביתה.

צערה של האישה האומללה וילדיה הרכים, נגע לליבם של מספר בחורים מהישיבה. הם החליטו לעשות מעשה. הבחורים פנו לשאר חברי הישיבה והכריזו על מבצע חסד; הם קבעו שמדי יום, כל הבחורים יגיעו לאכול מיד עם תחילת הזמן של ארוחת הערב, ולאחר ברכת המזון, במשך מספר הדקות שנותרו עד לתחילת סדר ערב, יתגייסו כולם יחד למשימת ניקוי חדר האוכל.

וכך תוכל האשה ללכת הביתה עם ילדיה שעתיים ויותר לפני הזמן הקבוע. (כמובן שמבצע החסד של הבחורים לא היה על חשבון סדרי הלימוד הקבועים של הישיבה, אלא כולו התרחש רק בזמן הפסקת ארוחת הערב).

ואכן התכנית הצליחה מעל למשוער; בכל יום, בתום הסדר, היו הבחורים מגיעים בזריזות לחדר האוכל בשבע בערב, אוכלים, מברכים, שוטפים איש איש את כלי האוכל בהם השתמשו, ומסדרים ומנקים יחד את חדר האוכל. וכך יכלה האשה לחזור לביתה בשעה מוקדמת, והבחורים הזריזים הגיעו בדיוק בזמן לסדר לימודם בערב.

הבחורים מצאו סיפוק רב בהצלחת המבצע. הם ראו את אושרה של האשה ואת שמחת ילדיה שיכולים היו לישון בשעה סבירה. השמחה מלאה את ליבם של הבחורים בחדוות עשייה למען הזולת. אולם, כששמע המשגיח על המבצע, הדברים לא מצאו חן בעיניו. הוא טען שהבחורים אינם צריכים לעסוק בעבודות מטבח, ותפקידם הוא רק לשבת וללמוד. אך הבחורים לא ויתרו וטענו שמידת החסד מחייבת להתחשב באשה האומללה וילדיה, וכי כל עוד שאין הדבר פוגע בסדרי לימודם אין להנהלת הישיבה את היכולת למנוע מהם את הזכות הגדולה שנפלה בחלקם.

הכי אף אחד לא ירוויח מכך, שכן אם האיש לא יחנה כאן, הרי יתפוס מקום חנייה במקום אחר, ועל כל פנים כל בעלי הרכבים ישיגו מקומות חנייה, כך שפניו המקום, לא יתרום כל כך לציבור. אלא נראה למעשה, שיש לשום: כמה היה עולה לשכור את מקום החנייה למשך ששה חודשים, (ואולי מדובר בשווי של 200 שקלים לחודש), ועם הסכום הזה יש לעשות 'צרכי רבים', כגון תרומה לבית חולים או לאגודות חסד התומכות בחולים וכדומה (והערב נא).

פלוגת שמחת תורה

את המעשה המצמרר והמבהיל הבא סיפרה בעלת המעשה 'מגי סבג' (בראיון ל'רדיו קול חי'): "הסיפור שאירע לי ולמשפחתי וודאי יגרום התעוררות אצל רבים מכם. עד לפני כ-11 שנה, לא זכינו להיות שומרי תורה ומצוות.

יום אחד, לפתע, בעלי החל ללבוש כיפה ואמר כי הוא החל להתחזק בעקבות ישיעורי תורה, ואף יחל לשמור את השבת הקרובה. כשמעתי זאת החלתי להתקומם, ואימתי עליו כי הוא לא יהפוך את הבית שלנו ואותנו לרתיים. השתוללתי וניסיתי להניא אותו מהרעיון, פחדתי מאד שילדיי יאבדו את האבא הטוב שהיה להם. אבל בעלי אדם חכם שידע להאחיב עלינו את דרך התורה והמצוות. הוא לא כפה עליי ועל ילדיי מאומה, אלא המשיך להתחזק ולדקדק במצוות, והתייחס אלינו בכבוד ובעדינות יותר ממה שהיה בעבר, עקב ישיעורי התורה שלימדו אותו להתגבר על המידות ולהיות נעים הליכות ומאיר פנים. ראיתי מה עשתה לו התורה והגיע היום בו 'נשברתי'. החלטתי כי גם אני רוצה לטעום מהאושר והשמחה שנהיו לו בחיים. הודעתי לו כי נשמור יחד עם כל המשפחה את השבת הקרובה. בעלי שמח מאד ושיבח אותי מאד, כמה אני משמחת את בורא עולם. שמרנו את השבת: קידוש וסעודות, דברי תורה ושירים – הדבר גרם לי להתרגשות עד דמעות: כמה שמחה וכמה התעלות ורוימות הרגשנו באותה שבת.

הוא בירך אותי ואת הילדים אחר התפילה, התחזקנו מדברי תורה וסיפורים והרגשתי כי אסור לי לפספס את הגן עדן הזה. כך במשך השנים זכינו לשמור את התורה והמצוות. והנה, לפני 8 חודשים, בחודש אלול התשפ"ג, בני הגדול בן 18 נכנס לתפקיד קרבי בצבא בבסיס הסמוך לעזה. מאד פחדתי מכך, והיה קשה לי להירדם בלילות. כיוון שהיה זה חודש אלול, חודש של התעוררות והתחזקות, החלטתי לקחת על עצמי חיזוק וקבלה בכדי שבורא עולם ישמור על הילד שלי הנמצא בתפקיד דיי מסוכן בגבול עזה. החלטתי לזרוק את מכשיר הטלוויזיה מהבית לכבוד בורא עולם, ובמקום זה קנינו באותו שבוע ספריית קודש מפוארת...

היתה זו מסירות נפש, ובלבד שבורא עולם ישמור על הילד היקר שלי. למרות החיזוק והמסירות נפש הגדולה לה, עדיין היה לי פחד גדול בלב והרגשתי כי אני צריכה לעשות משהו נוסף לשמירה והגנה עליו. למרות שלקחתי על עצמי לפני כמה שנים צניעות, אך לכסות את הראש היה קשה לי עד מאד.

הרגשתי שזה שיא המסירות נפש וזה הכי קשה לי, למרות הרצון לעשות רצון אבינו שבשמיים. עמדתני עם דמעות בעיניים ואמרת לבורא עולם: "אני לוקחת על עצמי את הדבר הקשה ביותר שיכול להיות לי – לכסות את הראש שלי בכיסוי ראש מלא וצנוע כפי שתמיד ידעתי שאתה רוצה, ובזכות זה תשמור ותגן על כל הילדים שלי, שהם כל החיים שלי!", אמרתי והתפרקתי בבכי.

הלכתי על כל הקופה, ורק אז הרגשתי שעשיתי הכל בשביל אבי שבשמיים, וב"ה הוא כעת ישמור על ילדיי. לאחר המעשה, הרגשתי טוב בפנים ולא התביישתי או חששתי מה יאמרו עליי החברות או המשפחה. חיכיתי כל החיים לקבל את האומץ לעשות זאת. והנה, באותו יום שקיבלתי על עצמי את הכיסוי ראש, הבן שלי מתקשר אליי ואומר לי: "אמא, העבירו אותי לפלוגה אחרת, באיזור אחר." "למה? קרה משהו?", התענייתי, והוא עונה לי בבילבול: "איך לי מושג למה. ישבתי בבסיס עם כל החיילים, לפתע, נכנס איזה מפקד

שקרא בשמי ואמר לי: "אתה עובר ברגע זה לפלוגה אחרת", בלי להסביר מדוע ולמה. כולם יודעים שלא מעבירים סתם חייל לפלוגה אחרת. לא עשיתי בעיות וגם לא ביקשתי זאת. אני עדיין צמוד לעזה, אך בפלוגה אחרת. זה מצער אותי, כי כבר התרגלתי לחברים שלי בפלוגה הזו". תמהתי מאד מדוע עשו זאת, אך נדהמתי מהסמיכות שאירע הדבר: מיד אחר שהתחלתי באותו יום לכסות את ראשי, העבירו את בני הפלוגה אחרת. חלפו כמה ימים ושבועות, והגיע ערב שמחת תורה. הודיעו לפלוגה 'החדשה' של הבן שלי כי הם משוחררים לחג שמחת תורה לבית, בעוד שהפלוגה 'הקודמת' של הבן שלי – נשארת לשמחת תורה בבסיס הצמוד לעזה. ואז, במוצאי שמחת תורה שמענו את הנורא מכל. אך כשהתברר הנס הגדול של הבן שלי פרצתי בבכי קורע לב, והרגשתי כמה ה' יתברך רואה ומעריך כל חיזוק.

אל הפלוגה 'הישנה' בה היה הבן שלי עד לפני כמה שבועות שנותרה בעזה בשמחת תורה – חדרו עשרות מחבלים: טבח ולקחו בשבי חיילים רבים, בעוד שכל הפלוגה 'החדשה' שבני הועבר לשם רק לפני כמה שבועות, שבה לביתה וניצלה בנס מבהיל ביותר.!

כולי צמרמורת ודמעות – ביום שקיבלתי על עצמי את הכיסוי ראש, העבירו את הבן שלי לפלוגה שחזרה לבית וניצלה בנס גלוי.

אני אומרת לכל מי ששומע אותי בצורה הכי ברורה: "בורא עולם, אב הרחמים, רואה כל חיזוק קטן שאדם עושה, והוא יודע היכן המקום בו הכי קשה לו לעבוד את ה'. ואני מציעה לכולם – תתחילו במשהו קטן. אני יודעת ללא ספק, כי אם לא הייתי מקבלת כיסוי ראש, הבן שלי היה נשאר בפלוגה שהיתה בטבח, ומי יודע אם היה נותר בין החיים.

הצניעות זו הזכות הגדולה ביותר שמביאה את הברכה לבית, בזכות האשה. רבנו המלבי"ם מסביר את הפסוק בתהילים: "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך" (פרק קכ"ח): "כי כפי שהגפן נטועה בירכתי הבית, אך ענפיה גבוהים עד גג הבית ומשם הם סוככים על כלל הבית, כך גם אישה צנועה מתדמה לגפן ששורשיה מוצנעים בבית, ומהווה היא שמירה וסככה על בני הבית. ועל ידי שמירת צניעותה של האישה – זוכה היא לבנים המאירים בתורה ובעלי מעשים טובים". אשה צנועה היא השמירה הרוחנית וההגנה על כל בני המשפחה. הצלה מפיגועים, מתאונות דרכים וכל שאר מרעין בישין. כי הקב"ה לא ימנע טוב להולכים בתמים".!

כשראה המן הרשע שלמרות גדולתו, הוא הצטווה להעלות את מרדכי לגדולה על הסוס, מיד הוא אמר: 'הקמיצה שלכם', אותה מעשה קטן שאתה עושה לכבוד ה', בא ודחה וביטל את 'עשרת אלפי כיכר הכסף', את המעשים הגדולים שהיצר הרע אומר לאדם כי רק הם משפיעים. כי ה' אוהב כל דבר קטן.!

פקק החתונות - סיפור

סיום ספר שמות נגמר במילים: "לעיני כל ישראל בכל מסעיהם", ומיד אחריו פותח ספר ויקרא: "ויקרא אל משה", עם 'א' קטנה. מסביר האדמו"ר הקדוש, בעל ה'דברי ישראל' ואומר: "בא הדבר ללמדנו, כי על כל יהודי נגזר ונקבע בשמיים אלו מסעות והרפתקאות עליו לעבור בעולם הזה: יש שצריך לעבור תלאות בבריאות גופו ובנפשו, יש שעובר הרפתקאות עם מציאת זיווגו, יש בפרנסתו, יש בחינוך ילדיו וכן הלאה. לכן, מבקש ה' שיעמוד "לעיני כל ישראל", בכל עת ובכל שעה – "בכל מסעיהם" שיעברו בחיים, כי "ויקרא" – כל המקרים ('ויקרא' מלשון מקרה) והמסעות שהם עוברים, כולם באים מה-א', מבורא כל העולמות, מלך מלכי המלכים המשגיח על האדם בהשגחה מדוקדקת על כל צעד ושעל. ולכן נכתבה האות 'א' קטנה – לומר לך, כי אפילו המקרים הכי קטנים שמציעים אותך: זכוב מפריע בלילה, שכחת את מפתחות בבית - כל דבר הכי קטן מגיע מ'א' לופו של עולם. אין מקרה, מקרה הוא עמלק שטען שהכל מקרה: בגלל שלא סגרתי את החלון הגיע

הזכוב והיתוש, בגלל שהילדים 'שיגעו אותי' איחורתי לפגישה – כל זה הוא עמלק! טבע ומקרה!.

סיפור מיוחד במינו הגיע בס"ד לפתחו של העלון, וכך הם פרטיו:

"בקרית 'מטרסדורף' בירושלים, ישנה ישיבה גדולה 'משנת עקיבא' המונה עשרות בחורים, בראשותו של ראש הישיבה – הרב יצחק יחיאל ארנפלד שליט"א.

בכל ישיבה גדולה המונה כמה עשרות תלמידים, ישנה בממוצע בכל חודש לפחות חתונה אחת או שתיים של בחורי הישיבה שזכו למצוא את זיווגם. אלא, שבמשך החודשים האחרונים אף תלמיד לא התארס ולא בא בכרית הנישואין. בהתחלה חשבו הצוות והתלמידים כי כך הוא דבר טבעי, ישנן תקופות פוריות ותקופות 'יבשות', אלא שלאחר שחלפו מספר חודשים בלא שום שמחה בישיבה – דבר שלא מצוי בישיבה שכזו במשך שנים – הרגישו כולם כי ישנו עיכוב משמייים שיש לטפל בו.

אולי זו קפידא של משהו על תלמידי הישיבה, אולי חלילה מעשה לא טוב שעשתה הישיבה שהביא עליה דבר לא טוב – הם לא ידעו, אך חששו מאד.

בצר להם, ניגשו בחורי הישיבה הבוגרים אל ראש הישיבה, הגאון רבי יצחק ארנפלד שילט"א וביקשו את עצתו בעניין. ראש הישיבה חשב מעט, ואז ממש כרוח הקודש המדברת מפיו, הורה לבחורים: "צאו ובדקו בפנימיה: האם יש בעיה אם איזו מזווה או הלכה בהלכות מזווה שלא נעשית כראוי, והשיבו לי תשובה בעניין".

הבחורים נדהמו מהכיוון שהצביע ראש הישיבה, והוא המשיך ונימק: "כתוב בקדמונים שבתנאי האירוסין שעושים בין החתן לכלה, כתוב: 'ואל יעלימו לא זה מזו, ולא זו מזה', שהוא ממש אותיות 'מזווה', ולכן בידקו האם ישנה בעיה באיזו מזווה בפנימיה, ולה' הישועה!".

התלמידים לא חיכו רגע ומיד יצאו לערוך סיורים ברחבי בנייני הפנימיות. הם עברו חדר אחר חדר, מזווה אחר מזווה, ובדקו באופן חיצוני האם ישנה בעיה עם מזווה מסוימת.

ואז האיר הפלא, לאחר כמה דקות של חיפושים, קרא אחד הבחורים בקול גדול: "מצאתי את הבעיה". ומה התגלה?

לפני כמה חודשים, כאשר הישיבה גדלה ונעשה עומס רב על חדרי הפנימיה, החליטה הנהלת הישיבה להרחיב את הפנימיה, ולכן נבנה מסדרון עם חדרים נוספים. החדרים החדשים היו כולם עם מזוזות, אך הכניסה למסדרון החדש, שהיה בצורת הפתח המחייבת מזווה – היה ללא מזווה כלל וכלל.

התלמידים רצו בשמחה אדירה אל ראש הישיבה וסיפרו לי על המציאה הגדולה. שמע זאת ראש הישיבה בשמחה, והורה מיד לקרוא לסופר סת"ם ירא שמים שיכתוב להם באופן מידי מזווה מהודרת ביותר לאותה כניסה לפנימיה.

לאחר שעות בודדות הגיעה המזווה המהודרת החדשה, וכל בחורי הישיבה במעמד רבני הישיבה: הגר"צ בר חיים, הגר"ז נוימן והמשגיח גרא"מ קירשנבוים הגיעו למעמד קביעת המזווה המיוחדת. כולם הרגישו התרגשות באוויר והתפללו לבורא עולם במעמד שבעז"ה כעת יפתח ה' את הצינור של בחורי הישיבה, ובחורים רבים שמחכים למצוא את שידוכם, יזכו במהרה להיות תחת החופה.

רבתיי, תחזיקו חזק את הכסא. פחות משבוע! !

התארס הבחור הראשון, לאחר חודשים רבים שאין שום סגירת אירוסין בישיבה. נחשו מי הבחור הזה שהתארס הראשון באותו שבוע? – היה זה הבחור שמצא את החיסרון של המזווה במסדרון ורץ להודיע לחבריו ולכל הישיבה. פלא פלאות! !

ימים ספורים אחריו התארס הבחור השני, וכך בכל שבוע סגרו שני בחורים ויותר אירוסין, ויהי הדבר לפלא גדול ולקידוש שמו יתברך בכל רחבי ירושלים עיר הקודש והארץ! !

אין מקרה, גם בדברים הקטנים, "ויקרא" – כל מה שקורה זה מאתו יתברך ויש לבדוק מה רצון ה'! !

הכנה לפסח

את המעשה הבא סיפר הרב אברהם פוקס שליט"א: "לפני זמן מה, באחד מבתי המרקחת, השתרך תור ארוך מאד לקבלת תרופות עם מרשם רופא.

התור התקדם באיטיות נוראה, כשכולם עומדים צפופים אחד ליד השני. כאשר הגיע תורו של אברך שהמתין זמן רב, לא היה קשה לשמוע את בקשתו מהרוקח, עקב קולו החזק: "על איזה כדורי הרגעה אתם ממליצים בימים לחוציםאלו למבוגרים ולילדים?".

כמה שהאברך ניסה להנמיך את קולו, השקט ששרר במקום, גרם לכולם להיות שותפים לשאלתו האישית.

אלא, שתשובתו של הרוקח שבקושי היה ניכר כשומר תורה ומצוות הפתיעה והדהימה את הסובבים שהיו משלל סוגי החברה הישראלית.

"על כדורי הרגעה אתה שואל אותי? אומר לך באלו כדורי הרגעה אני משתמש בבית שלי – ספר 'אמונה וביטחון' של ה'חזון איש', בטח שמעת עליו, כן?...".

שקט ותדהמה היכו בסובבים שהאזינו לכל מילה.

"מדי ערב", המשיך הרוקח לומר לאברך ההמום ולשאר קהל המאזינים, "אני לוקח את הספר של החזון איש, יושב עם הילדים וקוראים כמה שורות. יחד אנו מנסים להתבונן ולהבין כיצד הדברים מתרחשים בחיינו, וככה אנו מקבלים חיזוק ורוגע לכל המשפחה.

האמן לי, שזה עוזר לא פחות מכל סוגי תרופות ההרגעה שיש כאן בבית המרקחת", חתם הרוקח את דבריו..

בבתים רבים, מיד כשנגמר חג הפורים, נכנס כל הבית לכיתת כוננות הנקראת 'פסח'. כל חטיף שנכנס פנימה לבית, דינו כטיל שנשלח למרכז, ומיד האמא – כיפת הברזל של הבית מיירטת אותו ומשמידה אותו מן העולם.

הלחץ אינו בריא ואינו מיטיב עם אוירת הבית היהודי.

"עבדו את ה' בשמחה, בואו לפניו ברננה" – פסוק זה נאמר על כל זמן בשנה: גם על פסח וגם על ערבי שבתות עם כל הלחץ של הזמן. צריך להקפיד על הניקיון לפסח ולדקדק בהלכות, אך לא צריך להפוך 'אבק' לחמץ ואת בני המשפחה לקורבן פסח. בית שמחזירים בו אמונה ובטחון, יודעים שגם ההשתדלות הרוחנית שלי לפסח ולשאר הניקיונות – כולם בידי ה'! !

אינן דומות הכנות לפסח מתוך אמונה וביטחון, להכנות לפסח מתוך 'ניקיוני' עשה לי את החיל הזה.

חייבים לעזור בבית ולהתכונן לחג הגדול, אך אפשר לעשות זאת מתוך שמחה ונחת: שירים בבית בזמן הניקיונות, חלוקת ממתקים (כמובן, ולאכולם מחוץ לבית) למסייעים במלאכה, לפרגן ולרומם את העוזרים, לערוך מבצעים לילדים על עזרה, ולגרום שחג פסח יהיה חג שכולם שמחים ומתכוננים אליו, ולא חלילה זמן שכולם מקבלים כאב ראש רק מהמחשבה עליו. ה' רצה לשמח אותנו ולא לגרום צער בהכנות ובלחץ! !

"לגלות הבנה לרגשות הזולת"

בספר "טעם ודעת" מובאת עובד על הגר"א מוילנא זצ"ל, אשר תלמידו הגאון בעל "פאת השולחן" מעיד על אמיתותה: קרן מיוחדת היתה בוילנא מעזבונו של רבי משה קרמר, סבו של הגאון מוילנא אשר שמה לה למטרה לתמוך בתלמידי חכמים. בין הנתמכים היה נכדו של רבי משה קרמר- הגר"א זצ"ל. מידי שבוע היו מעבירים באמצעות השמש סכום כסף לידי הגר"א, שנועד לספק את צרכיו וצרכי בני ביתו. לימים החליט השמש לשלשל את הכסף הנועד לגר"א לכיסו ולהקל בזה על מצבו הדחוק. הוא לא נרתע מלעשות זאת, בידוע כי הגר"א בצדקותו לא יגער בו על כך. ובבית הגר"א רעבו הילדים לחם. כאשר אשתו הרבנית היתה באה לתנות על הצער הנגרם לילדים מתוך זה שאין לה במה להשביע את נפשם הרעבה, היה הגר"א משיב לה שתשלחם לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום ודי בזה כדי שלא יגועו ברעב. כך נמשך

הדבר כל ימי חייו של השמש. הגאון לא ציערו על כך מעולם. אדרבה, גדולה היתה שמחתו על זה שהצליח להסתיר מפני השמש את העובדה שהוא ידע הוא על מעשיו ועמד כל העת בנסיון שלא לבייש יהודי עני. ונפלאים הם הדברים! בני הבית סבלו חרפת רעב במשך תקופה ארוכה, משום שהגרא"צ לא רצה לבייש שמש עני בזה שיגלה שמכירו שהוא גנב!

הקדוש ברוך הוא רוצה מאתנו שנאהב זה את זה ולא נצער אף אחד. יצא, איפוא, שכל הקפדה על זהירות בכבוד הזולת היא מילוי של רצון ה' שרוצה מאיתנו שנשמור על כבוד הזולת. הנה שני לוחות הברית כוללים אזהרות שבין אדם למקום בימין ובין אדם לחברו בשמאל. בתורה נקראים לוחות הברית – צמידים. כשאליעזר בא לרבקה הוא מביא לה כתכשיט צמידים עשרה זהב משקלם, ולא סתם פירטה התורה את הפרטים הללו, רבותינו אומרים שרמז לה בכך, שהיא עומדת להיכנס לבית שבו הבסיס הוא שני לוחות הברית שהם מצמידים זה לזה, ויש בהם עשרה דיברות. צריך להבין, מדוע הנקודה שמגדירה את הלוחות היא היותם צמודים זה לזה?

וכי זה בדיוק לב העניין? התשובה היא כן, זהו בדיוק! מכירים את ה'פרומערים' (המחמירים בכול דבר) שמסוגלים לחכות שעה וחצי בשביל מצוות שבין אדם למקום, אבל לא טורחים לברך שכן בפנים מאירות לשלום?! ... משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה – למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות?! למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?! ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמז בלבד. אין ולו מצווה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר – מה טעם יש לעסוק בו?!

התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל – הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים ללא נהיגה בכבוד איש בזולתו. זוהי נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם. וכך חושף אחד מגדולי הראשונים – רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פרק ג: "צריך תחילה לתקן עצמו במידות – ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!"

הבה נחפש אם כן לנהוג בכבוד איש ברעהו, נבדוק היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, וכיצד נמנע כל פגיעה באדם אחר.

הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב.

הסיפור הבא נמנה על אותם סיפורים יחידים סגולה, הראויים לכל עת. הוא נצחי, הוא אמיתי והוא פונה מן הלב יש אל הלב.

ומעשה שהיה, כך היה. בעיר מסוימת מתקיים שיעור של אנשים העוסקים למלאכתם במהלך היום, ובלילה הם מתכנסים לשיעור תורה. השיעור מתקיים כבר במשך שנים רבות, ושמש בית הכנסת נוהג לכבד את הלומדים בכוסות קפה ובכוסות תה. איש אינו משלם לו על פעלו, הוא עושה זאת מרצונו ובחפץ לב, וזו בדיוק הסיבה שבעטייה לא מעט ממשנתפי השיעור רגנו והביעו את אי שביעות רצונם על התנהגותו של השמש דנן. במה דברים אמורים? השמש המסור נוהג היה להגיש לקהל הלומדים כוסות מלאים עד מחציתם בלבד. ותו לא. לו רצית, היה מביא מהדורה חוזרת ונשנית של חצאי כוסות תה, עד שתרווה נפשך, אך לעולם לא מילא יותר מחצי כוס. יושבי השיעור כבר היו מחליפים ביניהם אמרות קבועות עד הגיע מועד חלוקת השתייה. בחורף היו רוטנים לעברו, כי ברצונם לחמם את כפות ידיהם הבלויות מעבודה, מול כוס תה מלאה וגדושה. בימי הקיץ המהבילים טענו מולו, כי ברצונם ללגום לגימה הגונה כדי להרוות את צמאונם. אך הלה בשלו. אוטם את אוזניו משמוע. מגיש את כוסות התה והקפה במסירות ובאהבה שאין לה גבולות, אך בשום פנים ואופן אינו נענה לבקשה הפשוטה והכל כך מתבקשת – כוס מלאה. חלפו עברו שנים רבות, ומאומה לא

השתנה. בתקופה האחרונה חלה השמש וביקש מבנו כי יעשה עימו חסד וילך תחתיו לבית הכנסת כדי לכבד את באי השיעור בכוסות תה ובכוסות קפה. הבן הסכים בחפץ לב למלא רצון אביו. בהגיעו לבית הכנסת, קיבלוהו הכל בזרועות פתוחות, שאלו לשלום אביו, ולכשהתוודעו כי בא למלא את מקומו עד שיחלים, החליקו חיוך רחב מתחת שפמם; היום יזכו לכוס תה מלאה... מגיד השיעור החל לשאת את דבריו בעוד הבן המסור שוקד על המלאכה במטבחון. הוא הכין מגש עם כוסות, שפת לתוכם רותחין, חלט בהן עלי תה עם נענע, בזק עליהם סוכר ועמד לצאת אל הלומדים. והנה, נשמעו פסיעותיו הכבדות של אביו החולה.

ממקום מיטתו נזעק השמש החולה, אחר שנזכר, כי שכח להורות לבנו את ההוראה החשובה מכל "אל תמלא יותר מחצי כוס!". לפיכך, הזדרו השמש אל בית הכנסת, השיב את בנו עם המגש אל המטבחון, ועמל למזוג מחצית מכוסות התה המלאים לכוסות ריקים. "אל תמלא יותר מחצי כוס!"

"אבא, איזה בושות! למה?!" שתיקה. "אבא, מדוע?!" "זה ענייני בלבד". הבן התעקש ובסופו של דבר הסכים האב לספר. "דע לך, כי מעולם לא סיפרתי לאיש את הסיבה".

"בני יקירי" הסביר האב בקול רחום. "בין משתתפי השיעור נמנים שני יהודים שדיהם רועדות. אין להם שליטה מלאה על הידיים. אם אביא להם כוסות מלאים, עלולה השתייה להישפך מתוך הכוס, ובושה וכלימה תכסם. אם אביא לכולם כוסות מלאים ולהם אביא חצאי כוסות, גם כן יתביישו. מוגבלותם תבלוט. לפיכך, זה שנים על גבי שנים, אני מביא לכולם חצאי כוסות. מוטב לי לספוג ביזיונות ועלבונות, ובלבד שלא אגרום בושה לשני יהודים אלה!!!"

מסיפורים אלו ואחרים יש לנו ללמוד עד כמה חייבים אנו להקפיד בכבודו של כל אדם ואדם. בדרך צחות שאלו בעלי המוסר מדוע האות צ' נקראת 'צדיק'? כי איך כותבים צדי שלספר תורה? נ' ועל גבה י' (יהודי). זוהי צדקות לשאת יהודי על הגב! המחשבה עליו, הדאגה לשלומו. לקח אחד עולה מכל המעשים האלו: תחשוב איך השני מרגיש. תן משמעות מיוחדת וחשיבות יקרה למצבו של הזולת ולרגשותיו ונסה להתנהג בהתאם. המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב.

המעשה הבא הוא קטן, אך משמעותי מאוד. זוג צעיר, זמן קצר לאחר חתונתם, נכנסו לגור כדיירים חדשים בדירה ששכרו. באחד הימים הראשונים דפקה בדלת השכנה שממול וביקשה צנועה בפיה: "בדיוק נגמר לי החלב, אולי יש לכם חלב בבית ותוכלו לתת לי כוס חלב שאני זקוקה לו עבור הילד הקטן..." הזוג מילאו את רצונה בחפץ לב ונתנו לה את אשר ביקשה. רבותינו אומרים שאשה מבינה באורחים יותר מן האיש וכך היה אמנם גם במקרה זה, שהאשה היא זו שתפסה את משמעותה האמיתית של בקשת השכנה. וכי לא היו לה מקורות אחרים להשיג כוס חלב?

הרי היא שכנה ותיקה ומכירה את כל המשפחות שבבנין ונמצאת בידידות איתן ובוודאי יכולה היתה לבקש מהן כוס חלב!

ומדוע ניגשה לבקש דווקא מתחן וכלה הנמצאים בדירה רק ימים ספורים? אלא, שכאשר מגיעה משפחה חדשה לבנין ובפרט זוג צעיר, טבעי הדבר שייצטרכו דברים רבים כדי להכין את הדירה למגורים. לפעמים צריך פטיש או מברג ולעיתים זקוקים להדרכה: היכן המכולת או היכן תחנת האוטובוס וכו'. שכן טוב יגש לדיירים החדשים, יתן להם "שלום עליכם" כראוי ויבהיר להם שביתו כביתם וכל אשר הם צריכים יכולים בשמחה לבקש ממנו והוא יעזור כמיטב יכלתו. וודאי שזה עוזר מאוד. אבל עדיין חסר משהו. דייר חדש (ובפרט אם הוא גם חתן טרי), לפעמים נמנע מלבקש, מחמת הבושה. אולי הוא צריך מברג, או אשתו זקוקה לשתי ביצים שחסרות לה עבור אפיית העוגה, אבל לא נעים לדפוק ולהטריד עבור דברים "פעוטים" כאלו... עדיף להסתדר בלי. יהיה בסדר, זה לא פקוח נפש. השכנה הותיקה חשבה צעד אחד קדימה. היא באה

לבקש מהזוג הטרי כוס חלב, ומעתה, אם יתעורר אצלם הצורך בשתי ביצים – לא יתבישו ולא יהססו מלדפוק ולבקש, שהרי כבר "גמלו" עימה טובה. כשהיא באה לבקש חלב, לא היתה זו פעולה של "לקיחה", אלא פעולה של "נתינה" – לתת לזוג הצעיר את החופשיות לבקש את כל מה שיצטרכו, בדרך של כבוד! כאן עלינו להתבונן ולשאול, מה עלה בידנו מהסיפורים הללו. הרי בכל אחד מהסיפורים מתגלה לא רק דאגה לזולת, אלא גם מחשבה מבריקה וגאונית לחשוב צעד אחד קדימה. לחשוב על צרכיו של השני ולהתכונן להם בהכנה מוקדמת.

תפיסת היהדות היא שלכל אדם מגיע יחס של כבוד מזולתו. דבר זה מחייב מחשבה, מחייב להעמיק את ההתבוננות עד כמה חשוב וקריטי הצורך של אדם בכבוד בסיסי, עד כמה הוא חיוני עבורו. אדם שמכבדים אותו – החיים שלו שונים, הוא מרגיש טוב עם עצמו, זה נותן לו דחף להתקדם, מזניק אותו להצלחה. אדם שזוכה ליחס מכבד, למילה טובה, להתייחסות ראוייה – מרגיש חשוב, זה מחייב אותו, זה נותן לו כוחות!

מובן מאליו, כי בהיפוך הדברים, כשאדם לא זוכה לכבוד והערכה אלא מתנהגים כלפיו בזלזול, מתייחסים אליו בהתנשאות, באמירות פוגעניות או בהתנהגות שמקטינה את מעמדו – יש לדבר השלכה דרמטית, השפעה שלילית חדה ובטוחה על כל האישיות שלו, המהות שלו מושפלת, הוא חש עפר ואפר ואינו מתקדם, אינו שואף, אינו נדחף קדימה.

תשאלו כל מטפל רגשי, באמתחתו אינספור סיפורים על נפשות שאבדו, רק כי לא זכו ביחס הולם ומכבד. מאידך, יש לא מעט נפשות שניצלו, אנשים מבוגרים כמו נערים צעירים, שזכו בחיים חדשים, שקיבלו דחיפה קדימה, רק בזכות שזכו ביחס חם ומכבד. היחס המכבד הוא קריטי להצלחת האדם, הוא הבסיס הראשוני לפריחתו. דווקא לכן, כה חשוב להטמיע בנפשנו ולהחדיר בליבנו את חשיבות היחס המכבד לכל אדם, מראש הקהל הנכבד ועד לסנדלר העיירה, מנגיד הקהילה ועד הפחח השכונתי, מראש העיר ועד המנקה העירוני. כולם בני אדם, כולם צריכים יחס מכבד, התייחסות מכובדת אליהם היא כאוויר לנשימה עבורם!

זו המשמיה שלנו בימים טרופים אלה. להביט סביבנו, להתבונן בהתנהגותנו היכן נוכל לנהוג יותר בכבוד זה בזה, היכן נוכל להתייחס בהערכה, לומר מילה טובה או לחייך. ובוודאי לבדוק ולמנוע כל אפשרות לפגיעה, לאמירה לא נכונה, להתבטאות לא מכבדת. אנחנו נוהגים בכבוד אחד בשני, בבן המשפחה, בחבר, במוכר במכולת ובכל יהודי ברחוב. אנחנו נוהגים בכבוד בכל יהודי.

סיפור מופלא נוסף על התחשבות וכבוד בזולת, מסופר על הגאון רבי חיים ברים זצ"ל, תלמיד חכם מופלג ועצום שהתגורר בירושלים עיר הקודש. רבי חיים הוזמן להשתתף באירוע נכבד ובמהלך האירוע ביקשוהו לשאת דברים. עלה רבי חיים אל בימת הנואמים, שלף פיסת נייר מכיסו, שטחה על הדוכן שלפניו והחל לשאת את דבריו. מקורביו ומלווייו הופתעו עד מאוד, על כי חרג מהרגל משכבר הימים – מעולם לא נשא נאום מתוך הכתב, דבריו היו שגורים לו על לשונו ומה ראה בזאת הפעם לקרוא את דבריו מן הכתב. תדהמתם התעצמה כאשר לאחר שעזב הגאון את המקום עם מלווייו, ביקשו אחד ממקורביו שיראהו את פיסת הנייר. רבי חיים נענה לבקשתו ולהפתעתם העצומה נגלה לעיניהם גיליון נייר לבן, ריק לחלוטין. משנוכח רבי חיים בהשתאותם, סיבר את אוזניהם ואמר "נוכחתי, כי הדובר שנשא את דבריו לפני, קרא את דבריו מתוך הכתב. כדי שלא להראות את עצמי כמי שאינו זקוק לכך ונואם בעל פה ובכך להתנשא עליו, שלפתי את גיליון הנייר הריק מכיסי, המיועד לכתובת חידושי תורה, הנחתיו לפניו ונשאתי את נאומי..."

העולה מהדברים לעיל מגלה, שכאשר מדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, נזכור שפגיעה

היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשבית שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותן פעולות רק בכבוד הראוי!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, מאת הסופר הרב קובי לוי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, על החשיבות הרבה של שמירת כבוד הזולת, כזו שגם בשעות הלחץ, בזמנים טרודים, בדקות עמוסות, נשמור על המסר הראשון במעלה: יהודי לא מצער יהודי, יהודי לא מכאיב ולא פוגע בזולתו... את המילה "חבל" אין מזכירים בביתו של התלוי. כאשר קוראים בשבת בפרשה שמאזכרים בהם בעלי מומים, כמו עוור, פיסח, חיגר וכו' מקפידים הגבאים שלא להעלות בעלי מומים אלה לתורה באותה עליה. למנוע מבוכות. למנוע את הצביטה בלב, כדי שחלילה תחושה של עצב לא תזרום באוצרות הווייתם, וטענה או טרזניה לא יתעוררו כלפי מעלה.

ופעמים זה ניסיון שקשה לעמוד בו. זו היתה אמורה להיות שבת נפלאה. בכלל, כאשר נפגשות מספר משפחות הקשורות זו לזו, האוהבות זו את זו, באווירה שבתית-מלאכית, הרי שהאור הקורן מפניהם של האורחים נשגב הוא ועליון. הזמירות, חידושי התורה, צחוקם של הזאטוטים, ההילה הבוקעת מן הנרות, והקסם השבתי העוטף את כולם באדרת קורנת של אהוות אחים. ברוך ששם חלקנו עם שומרי שבת.

הזוג שמואל ורינה כהן הם מארחים למופת. הם יודעים לפרוט על הנימים הכי דקים של אורחיהם, ולהעניק להם תשומת-לב מירבית אף פעם לא על חשבון של האחר. שמואל כמו טייס-לוליי, מנווט את שולחן השבת של אורחיו במיומנות מירבית. הוא מעביר את שרביט דברי התורה, החידושים, הפיוטים מאורח למשנהו, מזאטוט לבן-ישיבה, תוך שליטה מרתקת ביושבים כך שכל אחד הרגיש הכי חשוב, הכי אהוב, הכי מוצלח, בבחינת כל מה שטרח בעל הבית, בשבילי טרח. רעייתו של שמואל, רינה כהן יועצת-מס במקצועה, ואם לששת ילדיהם, היא אשה רגישה לזולת, המעניקה מעומקי טוהר לבה חופנים של אהבה ועצות טובות לחברותיה, כך שהאורחות במחיצתה שאבו לתוכן מלוא חופנים של אמונה, עידוד ובטחון בשם. בקיצור, שולחן השבת של משפחת כהן עיצב ומעצב משפחות רבות ברוחניות זכה, באהבת התורה, ובהמון שלום-בית. בית מבורך. ירבו כמותו בישראל. אבל השבת המדוברת שלנו, חרקה. ועוד איך חרקה, כמעט עד שפך דם. שבת שפיערה פצע עמוק בלבה של אורחת חשובה. לא חלילה, שלא תטעו, הדברים נעשו מבלי שים לב, ממש בלי כוונה. ללמדנו שפגיעה אנושה ביציר נברא היא לא פחות עגומה ואימה, כשהיא נעשית מבלי לתת דעת על כל מילה ומשפט שמוציאים מן הפה. אוי המילים המילים. אוי סכינים סכינים. שיח ארבע הנשים סביב שולחן השבת נסוב סביב גידול הילדים. פה ושם השמיעה גב' כהן עצות חינוכיות מנסיונה. בין לבין שוחחו על החרדה מן הלידות, על הטיפול בעוללים בני יומם. למה להרחיב, בשיחה כזו באווירת שבת קסומה, יש לכל אחת, בפרט זו שבקרוב עומדת להביא צאצא נוסף לעולם, סל של חוויות, רעיונות ונסיונות לשתף בהם את חברותיה. מה אמרנו? שיח של ארבע נשים. טעות. רק שלוש נשים שוחחו. הרביעית, מיכל בן סימון שתקה. היא רק הקשיבה, והביטה בעין רוויית קינאה נשית בחברותיה הטובות, שעוללים וילדים נטפלו אליהן מעת לעת. רעיונות ההזנה, החנוך, הענשה, לא חילחלו אליה. מדוע? כי מיכל בן סימון ע-ק-ר-ה. מזה שנים עשרה שנים שבעלה הרב רחמים בן סימון והיא מעתירים לקדוש ברוך הוא ומבקשים ברכות מגדולי הדור, אך עדיין הבשורה מתעכבת. הסעודה הראשונה של ליל שבת היתה קשה עליה מנשוא. גם בסעודה השניה נסובה השיחה שוב אודות עולמם של התינוקות, הילדים והמעקב הרפואי אחר התקדמות הריון וכו' וכו'. כאן היא כבר קרסה. מיכל רצתה שהאדמה תפער את פיה, וכבלועי קורח גם היא תיעלם. אך אף אחת

לא הבחינה במבוכה ובשברון לבה. הנשמה שלה התרסקה כמו חלון זכוכית דקיק שיידו עליו אבן, אבל את רעש הריססים חברותיה לא שמעו, הן היו עסוקות בשלחן. לסעודה השלישית היא לא הגיעה. היא פשוט חשה, שאם תשב ותשמע את אותה שיחה, יצטרכו לאסוף אותה רסיס אחרי רסיס כלקוט ביצים עזובות. חסרונה של מיכל – בסעודה השלישית – בלט. בעלה הרב רחמים היה נבוך. גם הוא לא ידע מדוע אשתו נעדרת מן הסעודה. המארחת גב' כהן החלה לחשוד. החישישים שלה התעוררו... קצת מאוחר מדי, שמא נפגעה האורחת?? מיד אחרי ההבדלה היא התקשרה לידידתה מיכל. אך זו התחמקה מלענות. היא לא פסקה מלחייג, ורק אחרי חצות מיכל ענתה. הנה לפניכם המונולוג המצמרר. "תביני אותי רינה, אני יושבת ביניכן ומה שאני שומעת זה ילדים, הריון, חינוך, תינוקות, מוצצים. אני לא מלאך, אני מקנאה. גם אני רוצה לחבוק בן. השיחות שלכן פצעו את בשרי וכתשו את נשמתו, זו היתה שבת שחורה בשבילי, איומה ונוראה. את אשה חכמה, בהרצאות שלך בפני נשים דיברת לא פעם שאין מזכירים את המילה חבל בבית התלוי... שכחת? שתדעי לך, מיד אחרי הסעודה השנייה

יצאתי החוצה, בעלי נשאר איתכם. הלכתי את הדרך הארוכה לביתי בוכה. בוכה ובוכה. דיברתי כל הדרך עם הקדוש ברוך הוא. אמרתי לו: אבא שבשמים, אני מקנאה בהן. גם אני רוצה להרגיש כבר אמא. האמן לי ריבוננו של עולם, אני בוכה ומקנאה, אבל אני מתחננת לפניך שלא יאונה להן, ולא לילדיהן כל רע. חס ושלום, זו לא קינאה של עין הרע. זו קינאת סופרים. אל תשתמש – אבא – בדמעות שלי – להעניש אותן. הן אמנם היו חסרות רגישות, אבל לא מרוע, הן נשים טובות, אני מכירה אותן.

אחר כך הלכתי לידידה טובה שלי גב' מרגלית שרוני. את מכירה אותה. היא בת קרוב ל-חמישים, והיא מעידה על עצמה שאפסו סיכוייה ללדת. גם היא עקרה. השיחה עם מרגלית היתה עבורי כמים צוננים לנפש עייפה. אילמלא מילות הניחומין שלה, לא הייתי מסוגלת לשוחח איתך. "תשמעי מיכל, אמרה לי מרגלית, אנחנו עקרות, אבל אנחנו בחרנו בעקרות הזו, ולכל הנלווה אליה. דעי לך, בטרם ירדה נשמתנו לעולם הזה, ניצבנו בפני בית דין של מעלה, והסבירו לנו בצורה נהירה וברורה, שהתיקון שלנו בעולם העשייה, הוא לסבול שנים רבות של עקרות. לסבול עלבונות, עקיצות, להרטיב כריות בלילה מבכי אין סופי. לשבת בשיחות סלון עם חברות, ולהקשיב לעולמן המורכב של אמהות, אבל עלינו נגזר לא להיות אמהות, ואנחנו בחרנו בכך מרצוננו הטוב. וזה הדבר הכי טוב ומושלם עבורנו, ואבינו שבשמים יודע ואף הראה לנו שם בגנוי מרומים, כי רק כך נרוויח את השכר המגיע לנו ונתקן את הטעון תיקון. יתרה מזאת, יש נשים שבאות לעולם בשביל תכלית אחרת. הן מקדישות עצמן לקרוב רחוקות, להכנסת אורחים, להשפיע חסדים והארת-פנים. הנה את מיכל גננת רגישה וטובת-לב, יש לך שלושים ילדים צדיקים שאת מעטירה עליהם חן ואהבת אלוקים והלכות כיבוד הורים. הנתינה הזו בחיינו, היא הפירות, היא הילדים שאנו מביאות לעולם. ואנו כמובן מאמינות בכך בכל נימי נפשנו. אל תבכי מיכל, אין כאן מקומו של בכי. תתחזקי, תאמיני שיש בכוחך לסבול ולספוג את הנסיון הקשה והמר הזה. ויתירה מזאת, בהחלט יתכן שאם תעמדי בו באהבה, ואפילו בשמחה, ותוכיחי לקדוש ברוך הוא שקיבלת את הגזירה בהשלמה, תזכי למתנת פרי בטן. במילים חמות אלה, החייתה אותי גב' שרוני, הנשימה אותי ועוררה בי תעצומות נפש לשוחח איתך. סליחה ושבוע טוב. סליחה, לא התכוונתי...". הגב' רינה כהן נפרדה בחמימות מידידתה מיכל, ופנתה להדליק נר של מוצאי שבת. ומול הנר הדולק לחשה: "ריבוננו של עולם, קיבלתי כרגע את המוסר הכי נוקב בחיי. הייתי שותפה לשפיכות דמים, מבלי משים. אנא קבל את שברון לבי, את אנחתי, את תשובתי, לטובת פקידתה של מיכל בת רחל".

ושלהבת הנר ריצדה מרוגשת כאומרת: "אמן"!!!

לא פעם אנו מתמודדים עם קשיים, נתקלים בבעיות שונות, תוכניות מסתבכות לנו שלא כמתוכנן. הרבי מרוזין מגלה לנו היכן לחפש את הסיבה – אולי זה נגרם מפגיעה ביהודי אחר, אולי המעכב בעדנו מלקבל רוב שפע וברכה הוא העובדה שבעטיינו יהודי הצטער, אולי גרמנו – אפילו בעקיפין – לכאב ליהודי אחר. זה יכול להיות בתוך המשפחה, בין החברים, עם עובדים במשרד ועם חברים לספסל בית הכנסת, תמיד יתכן שבטעות יהודי נפגע בגללנו, הצטער, גרמנו לו לכאב לב... ובוודאי, מידה טובה מרובה שבעתיים: ככל שנתחזק יותר לשמור על כבוד הזולת, ככל שנחפש דרכים ונקדיש תשומת לב מירבית להשקיע בכבוד הזולת, ככל שנתמקד במחשבה כיצד נוכל להוסיף כבוד, למנוע כל צער, להבריח כל כאב מזולתנו – כך בוודאי ייפתחו לנו שערי שמים, לעטרנו ברכות טוב!

הגאון רבי חיים פאלאגי זצ"ל מגלה לנו בספרו 'תוכחת חיים', שהנזהר למנוע כל צער מחברו, מזכים אותו ממרומים למלא את שאיפותיו ולזכות בבנים כשרים וצדיקים! כי כמו שהוא מונע מאחרים כל צער ופגע, כך במידה כנגד מידה שומרים אותו משמים מכל אכזבה מצערת, מכל כאב לב מיותר! הבה ניקח עימנו את המסר הזה לחיי היום יום. נטעיץ ונפנים בליבנו כך נזכה לשמור על כבוד הזולת כראוי וגם נרוויח מתנת שמים לרוות רוב נחת מילדינו ומילוי כל שאיפותינו לטובה ולברכה, אמן.

את הסיפור העביר לנו תלמיד חכם ירושלמי מפורסם, ששמעו מפי הרב הגאון רבי משה שטיינמן, 'אני מספר את הדברים בתכלית הדין, בלי להוסיף ולהחסיר מילה'.

אברך מארה"ב פנה אל רבי אברהם קסלר, ממקורביו של מרן שהוא שקוע בצרות נוראות, וישאל מה עליו לעשות. הגרא"ל שטיינמן, ונפשו בבקשתו, שייכנס אל ראש הישיבה ויספר כששטח האברך האמריקאי את רשימת צרותיו, התברר שאכן ושאל אותו מה הוא מציע לי לעשות, ביקש האברך. והוא אינו יודע את נפשו מרוב צער ויגון. 'אנא ממך, הכנס נא למרן ואלו הן רק הצרות הבולטות, אבל יש עוד רבות כהנה וכהנה, שלישיית, גילו אצלו את המחלה הנוראה. ילדים, שנית, יש לו חובות-ענק, והוא אינו יודע כיצד להתחיל לפורעם, מדובר בצרות-צרות של ממש. ראשית, הוא נשוי שנים רבות ואין לו שלו, ניגש אליו לאחר התפילה, וסיפר דברים כהווייתם. כיון שרבי אברהם קסלר מתפלל עם הגרא"ל במניין הותיקין הגרא"ל ל השיב עלפי דברי המדרש המביא משל לאדם אחד שהיה יודע לנגן בכינור בצורה מופלאה המיוחדת במינה, ומשום כך היה האיש חביב מאוד על המלך. כל אימת שהיה המלך נתון בעיצובו, ביקש שיביאו לפניו את המנגן ההוא, והנה אך החל לנגן, פגה וסרה עצבותו פעם עבר המנגן על חוקי המלכות ועבר עבירה חמורה. של המלך. משהודיעו זאת למלך, התעוררה בו חמתו, והוא זימן את האיש על מנת לגעור בו.

ברם, משנכנס האיש להיכל המשפט של המלך, החל לפרוט על נימי הכינור, ונפשו של המלך הלכה שבי אחר הצלילים הענוגים שבקעו כך היה גם כאשר הכנר עבר פעמים נוספות על חוקי המלכות. להמשיך לנגן עוד ועוד. מהמיתרים העדינים, עד ששכח מדוע זימן את המנגן לכאן, וביקש ממנו המלך הזמינו למשפט, אבל הוא הגיע עם הכינור והצליח לשכך את חמת כן הוא הדבר ביחסו של ה' לעם ישראל, ממשיך המדרש ואומר. המלך. כיון שה' מחבב מאוד את הניגון שמנגנים ישראל ב' אמן יהא שמיה רבא מברך', הרי שגם אם חלילה מתעוררת עליהם קטיגוריה, בכל זאת לך ואמור לו, לאותו אברך, אמר הגרא"ל להרב קסלר, ובנעימה, מתענג ה' יתברך על כך, ומעביר על כל חטאתם. כשמנגנים לפניו את הניגון ההוא, ואומרים 'אמן יהא שמיה רבא' בקול שלמרות שאין לנו כל השגה בדברים אלה, אבל זה מה שכתוב כאן, ה' אוהב את הניגון הזה, ויש באמירת 'אמן יהא שמיה רבא' כדי לכפר על הרבה קטיגורים.

כוחם'. מרבית האברכים השיבו שאכן בחודש האחרון חלה אצלם ירידה בכוונה שכיוונו עד היום. כשהתלמיד חכם דיווח להם על הנסיגה שבו לא כיוונו כל כך. במצבו, החליטו שמעכשיו ואילך יתחזקו עוד יותר, כדי לכפר על החודש והנה, כך כותב לנו התלמיד חכם במכתבו, התרחש אצלי משהו ממש לא-יאומן. לפני מספר ימים הרגשתי שאני מסוגל לקום על רגליי ולהתהלך כאחד האדם. בני הבית שראו אותי, חישבו להתעלף, כי לא וגרמו בסיעתא דישמיא לכך שהאיש יקום על רגליו ויתהלך כרגיל. שלאחר הרפיון התחזקו האברכים ביותר באמירת אמן יהא שמיה רבא, אי אפשר היה להתעלם מההרגשה הברורה שמה שקרה הוא, בשיבה, נדהמו לראות אותי מהלך על רגליי, כאחד האדם. היו מוכנים נפשית למהלך שכזה... גם כל חבריי וידידיי, ותלמידיי (ברכי נפשי)

מילה קטנה עם השפעה גדולה

חבריו של נהג רכבת באחד מקווי התחבורה של הרכבות בארץ, הבחינו לפתע שהאיש מתקרב ליהדות, ולא ידעו את הסיבה לכך. ואכן, הנהג הממש מזה עשרות שנים כנהג ברכבת, השלים את חזרתו בתשובה, ואז כינס את חבריו וסיפר להם מה הביא אותו לכך. בבוקר אחד, לאחר שהובלתי את הנוסעים למחוז חפצם, והתכוננתי לרדת מהקטר ולעשות הפוגה קלה, אני רואה יהודי חרדי שירד מאחד הקרונות המרוחקים מן הקטר, מתקרב לעברי. הוא סימן לי שאמתין רגע, ומשהתקרב אליי, אמר לי רק מילה "תודה" אחת: הדבר הזה ריגש אותי עד מאוד. אני משמש כנהג מזה שנים רבות, ועוד לא קרה מעולם שאחד הנוסעים יבוא ויודה לי על פעולת הנהיגה. אף אחד מכל רכבות הנוסעים שהסעתי, לא חשב שבעצם גם אני טורח וקם מוקדם בבוקר, ומשאיר בכיתי משפחה וילדים, על מנת לקחת את הנוסעים למחוז חפצם. למרות שכמובן אני עושה זאת כדי לקבל משכורת, אבל אחרי הכל היהודי החרדי הזה חידש לי שבעצם אני עושה לו טובה גדולה. הנהג הוסיף שממראה פניו של היהודי אפשר היה להרגיש שהוא אכן מכל הלב. ואז אמרתי לעצמי: אם זה מה שתורת ישראל 'תודה' אמר את המעניקה לאדם, אני רוצה ללמוד תורה! לא יאומן. מילה אחת, רק אחת, ואיזו השפעה! לדורי דורות!

והדבר אקטואלי עבור כל אחד ואחד מאתנו, גם אם אינו נוסע ברכבת ישראל... גם לפני שיורדים מן האוטובוס אפשר לומר תודה לנהג, וגם למנקה הרחובות החולף ליד ביתנו ומטאטא בידו, אפשר להודות מכל הלב. התוצאות עשויות להיות מרחיקות לכת. (עלינו לשבח)

סיפור מדהים

הקדוש ברוך הוא בעל הרחמים וכי הוא מקפיד על המתאכזרים על בניו ואף על בריותיו, וכל המרחם על בריותיו מרחמים עליו משמים.

כל חג הסוכות הוא לא יצא מחדרו וקיבל את הדין באהבה. והנה, בשעה טובה ומוצלחת הסתיימו ימי הבידוד בליל שמחת תורה. כעת מותר לו לצאת כאחד האדם ולשמוח בשמחתה של תורה. הוא מגיע לבית הכנסת, ואז לפתע, אחד המתפללים שידע על כך שהינו חולה קורונה, אך לא ידע כי תמו ימי הבידוד, חשב לעצמו כי וודאי הוא התיר לעצמו לקצר את הבידוד ויצא לפני הזמן. אותו מתפלל ניגש אליו לעיני כל המתפללים וצעק עליו בקולי קולות: "פושע! נוכל! באת להביא עלינו חולאים ומחלות! יצאת מהבידוד לפני הזמן ובאת לסכן את המבוגרים שביננו. רשע, תסתלק מכאן מיד".

אותו יהודי מסכן לא ידע את נפשו מרוב בושות וצער – הרי רק אמש בלילה תמו ימי הבידוד, אך כיצד הוא יוכיח זאת לנוכח הצעקות והבושות הנוראות שעושה לו אותו מתפלל. אומלל ומושפל, ראה כי אין מאמינים לו ועזב את בית הכנסת האהוב עליו. במוצאי שמחת תורה, מתקשר אליו אחד מאנשי

סיפר הרב קסלר: התקשרתי מיד אל האברך ההוא, והעברתי לו את דבריו של מרן, כלשונם. הלא שמע את הדברים בהתפעמות, והחל מנת לעשות אמן יהא שמיה רבא. כך עשה במשך תקופת-מה. להקפיד מאוד באמירת 'אמן יהא שמיה רבא הכוונה, ממנין למנין על והנה, פלאי-פלאים אירעו לו, וכאמור - לפי עדותו של התלמיד מדויקים בתכלית. לפתע פתאום באו כל הבעיות על פתרונו. חכם הירושלמי, ששמע את הדברים מפי בנו של הגראי"ל, הדברים פילאית, כאשר אחד מחברי קהילתו של האברך האמריקאי ניגש אליו, המחלה סרה כלא-היתה, גם ענין החובות הסתדר בצורה לכל אלה, זכה להיפקד בזרע של קיימא. מיוזמתו, והציע לו הלוואה גדולה מאוד, לתקופה בלתי מוגבלת, ובנוסף על מנת להוסיף באמירת אמן יהא שמיה רבא בכוונה. מני אז, חלפו כבר כמה שנים, והאברך ממשיך לרוץ ממנין למנין הבא ונראה את גודל שכרו של המאמין בה' יתברך. הכל מכירים את מאמרו של רבי יהושע בן לוי במסכת שבת (דף ק"ט): "כל בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה'. מאי טעמא בפרוע פרעות - העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו, שנאמר עת וכלל שעה. משום דברכו ה'". הכל מכירים, אבל לא הכל זוכרים אותו תמיד בכל כיצד אנחנו יודעים שלא הכל זוכרים את המאמר הזה? פשוט מאוד, כי כאשר אדם נמצא בצרה, רחמנא ליצלן, לא תמיד עולה בכל כוחו, כדי שיקרעו לו את גזר דינו. במחשבתו לקיים מאמר חז"ל זה בפשטותו, ולענות אמן יהא שמיה רבא אבל דברי חז"ל ל ברורים:

כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו!

סיפר הרב זילברשטיין שליט"א: "אל גיסי הגאון הרב חיים קניבסקי הגיע מכתב מתלמיד חכם פלוני, המתאר השתלשלות ניסית שאירעה לו. לאחר שבמשך זמן ממושך היו לו מיחוסים, עשה התלמיד גידול ממאיר. רחמנא ליצלן. חכם בדיקה רפואית, ואכן הדבר ממנו חש - התגלה. הרופאים גילו את תוצאות הבדיקה, חשך עליי כל עולמי, ולא ידעתי היכן אני נמצא. ברע הראשון, הוא מספר במכתבו, משטטחו הרופאים בפניי ברם, מה עושה תלמיד חכם בשעה קשה שכזו? פונה אל ה' יתברך, ומבקש לרצותו ולפייסו, ומתחנן לפניו שייתן לו עצה טובה שבזכותה יירפא. ואכן, ה' האזין לתפילתו, וממש באותה עת עולה מיודענו פונה ה' 10- תלמידי חכמים, ובפיו הצעה לא-שיגרתית. שמיה רבא בכל כוחו, והוא מחליט לעשות מעשה. במוחו מה שאמרו חז"ל על הכוח העצום והטמון באמירת אמן יהא קבלו על עצמכם לומר אמן יהא שמיה רבא בכל כוחכם, ואני אשלם את לא עבר זמן קצר, והתלמיד החכם ביצע בדיקה נוספת, והלא- אליהם פנה, הסכימו להצעה המפליגה. שכרכם, תוך שהוא נוקב בסכום גדול במיוחד. ואכן, תלמידי החכמים למראה עיניהם. הגידול פרח ונעלם כלא-היה. יאומן הזה התרחש למול עיני הרופאים שלא היו יכולים להאמין אותו תלמיד חכם שלח אלינו מכתב מרגש עד מאוד כשכותב המכתב, למדינה אירופאית בה מתגורר תלמיד חכם המלמד בשיבה גדולה. פרסומו של המעשה הנ"ל עורר בזמנו הדים מרובים, והגיע עד מציין שניצל ממחלה קשה, התלמיד חכם ההוא שליט"א ביקש להודות והנה, לפני כשנה ומחצה חלה הוא-עצמו במחלת הטרשת, שעשוי לצאת מפרסום שכזה. על כך, וכד-בבד הסכים לפרסם את סיפורו, בגלל זיכוי הרבים הגדול הגורמת לניוון ברגליים, ולחוסר-יכולת מוחלט להתהלך בצורה נורמלית.

המחלה הלכה והחמירה, ואז נזכר מיודענו במכתב שהגיע אל מרן הגר"ח, והחליט לעשות כפי המסופר. הוא ניגש ה' 10- אברכים הלומדים בכלל שבעירו, ובחר לשם כך את האברכים המובחרים ביותר, והציע להם תשלום של 100 דולרים, כדי שיענו אמן יהא שמיה רבא בכוונה. גם כאן הביעו האברכים את הסכמתם, וה' עסקה' יצאה לדרך. לפליאת הרופאים, מדי חודש בחודשו הרגיש התלמיד חכם שיפור במצב הרגליים. ברם, לפתע חלה שוב נסיגה גדולה במצב. פנה התלמיד חכם אל עשרת האברכים ובירר האם הם עדיין שומרים היטב על בקשתו לומר אמן יהא שמיה רבא בכל

השכונה ואומר לו: "שמעתי על מה שעברת בבית הכנסת אמש, ואני מאמין לדבריך. אני בטוח ששמרת על הכללים ויצאת מהבידוד כראוי. ולכן, אני מבקש ומתחנן שתמחל ותסלח לאותו אחד שבייש אותך שלא בצדק, ואת זכות קבלת הבושה באהבה - בבקשה תקדיש לרב שלמה סמסון מבני ברק, השוכב בבית החולים מורדם ומנושם עקב הקורונה כבר שלושה שבועות לא פשוט למחול על ביזיון כזה, אך כיוון שהכיר את ר' שלמה סמסון וריחם עליו, התהפך לבבו ואמר: "אני מוחל לפוגע בלב שלם, ומזכה את שכר הביזיון והבושה לר' שלמה שיבריא בקרוב!"

רבותי, לא יאומן כי יסופר! חלפה פחות משעה, ולפתע פתאום מצלצל הטלפון בבית משפחת סמסון, ועל הקו - צוות בית החולים. 'הוא התעורר, הוא מדבר! בישרו בעליזות, וכעבור פחות משעה נוספת כבר התקשר ר' שלמה בעצמו לביתו, וביקש שיביאו לו את המשקפיים. בני המשפחה היו המומים, הם ראו תחיית המתים של ממש לנגד עיניהם! והנה כי כן - הוא מדבר בטלפון! ולא עברו ימים אחדים עד ששוחרר מבית החולים בריא ושלם, מהלך על שתי רגליו, מעשה ניסים ממש.

הרי נזכור ונשגן - בזכות מה נולד מרדכי שהיה חלק גדול מהישועה של ישראל? אומרים חז"ל (מגילה יב): כי מרדכי הצדיק (בן יאיר בן 'שמעי') נולד רק בזכות שדוד המלך העביר על מידותיו ונמנע מלהרוג את 'שמעי בן גרא' שקילל אותו. הוא קיבל הקללות באמונה 'כי ה' אמר לו קלל', ובגלל שהעביר על מידותיו ולא הרגו, נולד משמעי את מרדכי שהצמיח הישועה לישראל והצילם מגזירת המן הנוראה.

את הסיפור הבא סיפר מגיד המישרים רבי שלמה לוינשטיין שליט"א, ששמע זאת מפי אברך שהיה עד למעשה: "המתנתי מחוץ לחדרו של הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל.

בעת שהמתנתי, שמע מתוך החדר צעקות רמות, אדם זועק על עוול שפלוני עושה לו ומבקש מכתב מהרב, אולם הרב מסרב לכתוב מבלי לשמוע את הצד השני. הלה מתקומם וזועק כי הצד השני אינו צד אלא אדם רע ומרושע, אולם הרב בשלו - דיין צריך לשמוע את שני הצדדים.

לנוכח זאת התקומם הזועק, והחל צועק על הרב ופוגע בו במילים קשות שאסור לחזור עליהן, ולבסוף - הלם על השולחן חבטה עזה, ויצא מהחדר בטריקת דלת קולנית, תוך שהוא מוסיף לצעוק בגנותו של הרב.

האברך שהמתין נכנס אחריו, והבחין כי רבי ניסים יושב רגוע ושלו, לא ניכרת עליו כל סערת נפש. הוא לא הצליח לעצור בעצמו ושאל: 'הרי שמעתי מה היה כאן אך לפני רגע, כיצד הרב שותק על הביזיונות שספג? כיצד הרב כה רגוע ושלו לאחר ששמע מילים שכאלה מוטחות בו'. חייך הרב קרליץ והשיב: 'אני תמה על דבריך. הרי אם נהגתי שלא ביושר - הבעיה הכי קטנה שלי היא הצעקות שספגתי (הבעיה הגדולה שאולי נהגתי שלא ביושר). ואם נהגתי ביושר - אז אני מכובד במקום הנכון, בשמים, גם אם כאן מאן דהוא מרשה לעצמו לבזות אותי. למה לי להילחץ מפגיעותיו של אדם, שכן אם איננו צודק - זו הבעיה שלו, לא הבעיה שלי בכלל'. ביזיונות מבטלין את כל הצרות!

הרב ישראל דחבש על סגולת 'אורי' התורה

שמשיבה לב בנים אל אביהם שבשמים

אנו צריכים לדעת שבתורה אכן יש סגולה רוחנית שאין לנו אפילו יכולת להבין אותה. על הפסוק שקראנו בפורים במגילת אסתר: 'ליהודים היתה אורה ושמחה', דרשו חכמים: 'אורה' - זו תורה. בתורה יש 'אורי' מיוחד וכל יהודי באשר הוא, כאשר הוא לומד ברצינות כדי להבין ולדעת את דברי התורה, הטעם המיוחד של התורה נכנס בעצמותיו עד שהוא אינו מסוגל לעזוב אותה. יהודי שלומד כך, גם אם הוא רחוק מאוד משמירת המצוות, ישוב

אל הדרך הנכונה בעקבות לימוד התורה! יש לי על כך 'קבלות' רבות ואשתף כעת על אחת מהן. היה אצלנו ב'מדרשיה' נער בן 17 שהגיע מבית רחוק רחוק מאוד מתורה ומצוות, הוריו הינם קרי מזג, מקורבים לקהילות רפורמיות רח"ל, ומטבע הדברים הם התנגדו לכך שהבן שלהם 'נתפס' אצלנו ואינו מוכן לעזוב את 'מדרשיה'. הם ניסו בכל מיני תחבולות לגרום לו לעזוב אך לא עלתה בידם. יום אחד הודיע האב לבנו שאוסר עליו לבוא ל'מדרשיה', בגלל ש'מטיפים' בה ללכת לישיבה, אבל הבן לא היה מסוגל לעמוד בפני הגזירה, הוא נמשך אל 'אורי' של התורה כמגנט והיה בורח בדרך לא דרך מבית הספר ומגיע ללמוד אצלנו בבית המדרש עד שעה מאוחרת בערב... כשנודע להנהלת בית הספר על היעלמותו שלו ועל כך שאינו מתעניין בחומר הלימודי בכיתתו, הם חשבו שהוא הולך ומתדרדר לפעילות עבריינית כלשהי ולכן הם יצרו קשר עם ההורים וביקשו שיבואו ללכד את העניין מול ההנהלה. לאחר

חקירה ודרישה נודע להורים להיכן הצעיר בורח והם התרגזו מאוד, הם התריעו בפניו שאם ילך עוד פעם אחת ל'מדרשיה', הם יעבירו אותו לפנימיה סגורה ומשם כבר לא יוכל לברוח... הצעיר חשש מאוד מהוריו ופנה אלי בבקשת עזרה: כבוד הרב, מה עלי לעשות ככזה מצב? אני לא מסוגל לעזוב את לימוד התורה, אך גם פוחד מאוד מהוריי. אמרתי לו שאני לא יכול להגיד לו להמרות את פי הוריו בגלוי, אבל אני לא אוסר על אף אחד להיכנס לבית המדרש. אם חשבת שבוזה תם העניין, התבדיתי מהר מאוד. הצעיר התעקש למצוא תחבולה שתאפשר לו לבוא ללמוד אצלנו, ללא ידיעת הוריו. מאחר שהיה לו חדר פרטי בביתו, הוא ביקש מאחיו הצעיר שיחליף איתו את החדר, הוא ישן בחדר של אחיו ואחיו ישן בחדר שלו. כאשר האח הצעיר כיבה את האור והלך לישון, הוא חמק מן הבית והגיע ללמוד אצלנו עד 12 בלילה. ההורים שהיו בודקים אם הוא שוב ברח להם, ראו שהאור מכובה ומישהו ישן במיטתו, הם חשבו שהוא כבר הלך לישון... אך גם התחבולה הזו התגלתה בסוף

והאב מימש את איומיו ושלח אותו לפנימיה שממוקמת ביישוב מרוחק ושומם, שם הוא שהה במשך מספר חודשים. אך גם בזאת לא תם העניין... כבר ביום הראשון לשהותו בפנימייה, התקשר אלי הצעיר ומבקש שאמסור את השיעור לאוזניו בשיחת טלפון, כך הוא יזכה להשתתף מרחוק בשיעור גמרא מדי יום. נעניתי לו ברצון ובשמחה ואנו אכן עושים כך, הוא מתקשר ואני מניח את הטלפון במצב 'רמקול' על השולחן והוא משתתף בצורה פעילה יחד עם כל חבורת הלומדים ב'מדרשיה'. לאחרונה הוא החליט שהגיע העת 'לחוש' את בית המדרש מקרוב. הוא ניגש למנהל הפנימיה וטען בפניו שהוא מוכרח לשוב הביתה כי שכח שם את התפילין שלו ואינו יכול להתפלל שחרית ללא תפילין. המנהל שקל את הדברים ולבסוף אישר לו לנסוע לביתו על מנת לשוב עוד באותו יום לפנימייה. כמובן שהוא לא שב אל בית הוריו, אלא למקום בו הוא הרגיש 'בבית' - לבית המדרש. הוא ישב ולמד אייתנו בהתרגשות שעות רבות עד שנאלץ להיפרד בדמעות ולשוב לפנימייה. לפני מספר שבועות

מצא תחבולות נוספות לבוא ללמוד בבית מדרש והפעם הוא בחר ללכת לשבות בישיבה קדושה, כדי לעלות שלב בלימוד הגמרא. הוא הגיש להנהלת המוסד בקשה לצאת לסוף שבוע מיום חמישי עד ראשון, בטענה שנקבע לו מבדק רפואי ביום חמישי ומאחר שכבר יהיה במרכז הארץ בחמישי בערב, ילך לשבות בבית הוריו וישוב לאחר השבת. למותר לציין שהוא לא הופיע לא בפני רופא וגם לא בבית הוריו שבמודיעין, אלא נסע למקום בו יקבל רפואה לנפשו הצמאה שם הוא שבת יחד עם בחורים בני גילו, בעלי תשובה שעוסקים בלימוד הגמרא יומם ולילה בשמחה ובאורש. הסיפור הזה, כמו סיפורים נוספים דומים שהיו בעבר, מלמד אותנו על עוצמתה של התורה הקדושה וזה גורם לי להתפעל בכל פעם מחדש! הרי לצעיר הזה היו כל מנעמי העולם הזה, הוא היה מוצלח בחברה, לא היה חסר לו כסף כדי לרכוש לעצמו השכלה ומקצוע, כבוד ומעמד, אבל ברגע שנחשף להנאה הרוחנית שיש בלימוד גמרא, הוא החליט לעזוב את כל ההנאות שהעולם הזה הציע לו ונדבק כמו 'מגנט' אל התורה. האם יש עוד דבר בעולם שיש לו כוח כזה להניע בן אדם להפוך את חייו לגמרי? אני כבר יודע את התשובה - אין ולא יהיה כוח

כזה כמו הסגולה הקיימת בתורה הקדושה! ונסיים בסיפור מעניין. יום אחד במדרשיה אחד הבחורים שואל אותי האם הוא יהיה איתי בגן עדן? שאלתי אותו למה אתה חושב כך? אז הוא ענה: אני משתדל לבוא לשיעורים וגם מתפלל. אמרתי לו ומה עם הסמארטפון? ובית ספר חילוני? אז הוא אמר לי אני עושה כל מה שאני יכול, אז אמרתי זה לא מספיק... אז שאל אם אני אלך לישיבה אהיה איתך בגן עדן? נו כאן כבר שתקתי... מה אענה לו...

והוא ענה: אז שאל אם אני אלך לישיבה אהיה איתך בגן עדן? נו כאן כבר שתקתי... מה אענה לו...

חידון ידע תורני לצעירים:

- א. מה התאריך של היום השמיני למילואים? * א ניסן
ב. באלו מילים [של ה'] ניסה משה לנחם את אהרון אחיו? *
בקרבי אקדש
ג. "מעלה גרה ופרסה איננו מפריס"? * גמל
ד. כמה רגלים צריך להיות לשרץ העוף הטהור? * ד
ה. מה עשה אהרון עם החלב והכליות של החטאת שלו?
הקטיר על המזבח
ו. מאיזו מילה לומדים שלשיכור אסור להורות? *
ולהורות
ז. בניו של אהרון ניסו להקריב אש זרה
ח. על איזה חטא הודיע ה' לאהרון שיכופר לו ע"י קרבן
החטאת שלו? * חטא העגל

- א. מתי אוכלים חמץ בפסח?
ב. איזה טלה לא שוחטים בפסח?
ג. מה הקשר בין ראש חודש ניסן?
ד. מתי אומרים הגדה של פסח בלי אכילת מצה ומרור?
ה. מי משתתף קבוע בהכנות לפסח אפילו שהוא מגעיל?
ו. מי הוא אחד מארבעה שנוהגים לבערו מן העולם בערב פסח?
ז. מה רגילים להוציא מהבתים לקראת פסח למרות שלא החמיץ?
ח. איזה דבר שמוצאים אותו לא מקיימים בו מצוות השבת אבידה?
ט. איך יכול להיות בעל מום תם?
י. איזה דבר נקרא שלנו אפילו שהוא לא שלנו?

תשובות:

- א. בפסח שני.
ב. מזל ניסן טלה.
ג. "החודש הזה לכם ראש חודשים". ד. בשבת הגדול. ה. מי שמגעיל כלים.
ו. הלולב מארבעת המינים. ז. אבק. ח. הפיתים שמחפשים אותם בכדיקת חמץ. ט. הבן מארבעת הבנים.
י. מים שלנו.
חידות ילדים על ענייני כתר:
א. איזה כתר שמים על האדם, אבל לא על ראשו?
ב. איזה כתר שמים תחת האדם?
ג. איזה מלך אין לו כתר?
ד. לאיזה דבר קדוש שמים כתר?
ה. לאיזה יהודים מפורסמים בהיסטוריה היה כתר מלכות לראשם?
ו. איזה כתר משומש במלחמות?

תשובות:

- א. כתר שני.
ב. מזל ניסן טלה.
ג. "החודש הזה לכם ראש חודשים". ד. בשבת הגדול. ה. מי שמגעיל כלים.
ו. הלולב מארבעת המינים. ז. אבק. ח. הפיתים שמחפשים אותם בכדיקת חמץ. ט. הבן מארבעת הבנים.
י. מים שלנו.

חידות ילדים על ענייני כתר:

- א. איזה כתר שמים על האדם, אבל לא על ראשו?
ב. איזה כתר שמים תחת האדם?
ג. איזה מלך אין לו כתר?
ד. לאיזה דבר קדוש שמים כתר?
ה. לאיזה יהודים מפורסמים בהיסטוריה היה כתר מלכות לראשם?
ו. איזה כתר משומש במלחמות?
תשובות:
א. כתר בשן.
ב. כסא 'כתר'.
ג. אריה מלך החיות.
ד. לספר תורה.
ה. יוסף הצדיק מרדכי היהודי אסתר המלכה דוד ושלמה ועוד.
ו. מכתרים מקום מסויים מכל הכיוונים.

תשובות:

- א. כתר בשן.
ב. כסא 'כתר'.
ג. אריה מלך החיות.
ד. לספר תורה.
ה. יוסף הצדיק מרדכי היהודי אסתר המלכה דוד ושלמה ועוד.
ו. מכתרים מקום מסויים מכל הכיוונים.

חידון א-ב

עין לא טובה סיפור לשבת

- א. מה הקטירו נדב ואביהוא? * אש זרה
ב. את מה יכבס מי שנגע בנבלה? * בגדיו
ג. מעלה גרה אך לא מפריס פרסה * גמל
ד. יצקו אותו אל יסוד המזבח דם
ה. זוחל הולך על גחון
ו. תגובתו של אהרון למות בניו וידם אהרון
ז. אם זרעו אותו כבר הוא לא מקבל טומאה זרע
ח. אהרון ובניו יאכלו אותו במקום טהור חזה התנופה
ט. החסידה היא חיה... * טמאה
י. נאסר על הכהנים לשנות לפני עבודתם יין
כ. מי מצווים להתאבל על נדב ואביהוא? * כל בית ישראל
ל. אחת החיות השורצות על הארץ ואסורה במאכל לטאה
מ. בן דודו של אהרון הכהן מישאל
נ. באיזה חודש היה ה'יום השמיני'? * ניסן
ס. מסימי הטהרה אצל דגים סנפיר
ע. אהרון מקריב אותו לחטאת * עגל בן בקר
פ. בו יש את השסע כסימן לטהרה * פרסה
צ. אחד מהשרצים * צב
ק. דג שאין לו את זה אינו כשר * קשקשת
ר. עוף טמא רחם
ש. הלטאה נחשבת ל... * שרץ
ת. חיה המוזכרת גם כעוף וגם כשרץ * תנשמת

- א. מה הקטירו נדב ואביהוא? * אש זרה
ב. את מה יכבס מי שנגע בנבלה? * בגדיו
ג. מעלה גרה אך לא מפריס פרסה * גמל
ד. יצקו אותו אל יסוד המזבח דם
ה. זוחל הולך על גחון
ו. תגובתו של אהרון למות בניו וידם אהרון
ז. אם זרעו אותו כבר הוא לא מקבל טומאה זרע
ח. אהרון ובניו יאכלו אותו במקום טהור חזה התנופה
ט. החסידה היא חיה... * טמאה
י. נאסר על הכהנים לשנות לפני עבודתם יין
כ. מי מצווים להתאבל על נדב ואביהוא? * כל בית ישראל
ל. אחת החיות השורצות על הארץ ואסורה במאכל לטאה
מ. בן דודו של אהרון הכהן מישאל
נ. באיזה חודש היה ה'יום השמיני'? * ניסן
ס. מסימי הטהרה אצל דגים סנפיר
ע. אהרון מקריב אותו לחטאת * עגל בן בקר
פ. בו יש את השסע כסימן לטהרה * פרסה
צ. אחד מהשרצים * צב
ק. דג שאין לו את זה אינו כשר * קשקשת
ר. עוף טמא רחם
ש. הלטאה נחשבת ל... * שרץ
ת. חיה המוזכרת גם כעוף וגם כשרץ * תנשמת

סימלי ממש. דא-עקא מאחר ומדובר בסכום סימלי כפול עשרות משפחות יוצא ששכרי ברוטו מצוי באזור 8,000 ש"ח ברוטו. שכן ישנן עוד הוצאות לא מעטות מסביב.

אינני מתלוננת, אך כמו כל משפחה ממוצעת גם, אנו נאנקים תחת עול המשכנתא, המיסים השונים, הכלכלה ובעיות רפואיות מסוימות אופייניות, המצריכות ביקורי רופא תרופות וכו'.

כך שבסופו של יום, מן הברוטו היחסית גדול, נותר נטו רזה למדי. מכאן ואילך אספר לך על צרות תגובות לא מבוטל של שכנות, של חברות, של אנשים נוספים, אשר ללא בושא, ולאוזני ממש, אומרים: "את עשירה ממש, איזו חצר יפה יש לך, גם הפרגולה גדולה ומרשימה, נו טוב, עם משכורת כמו שלך אפשר להסתדר". ניחא אם המשפטים הקנאיים הללו היו עוסקים רק במראה הבית המטופח והחצר הנאה, אלא שבנוסף לכך יש נשים המייחסות לי כוחות נדירים, כמו "את אשה חזקה, למרות העומס של העסק שלך, יש לך זמן להבריך את הבית, שנראה אצלך כל יום כמו ערב פסח... את מצליחה למרות הנטל שעליך לטפל בילדיך בצורה טובה.

קיבלת כוחות אדירים משמים את ממש אשה גיבורה וחזקה שאין כמוה". שלא תטעה הרב לוי, אין במילים הללו שמץ של הערכה או פריגון, או עידוד. זה נובע מסוג מפותח של עין לא טובה על משפחה פשוטה שעמלה קשה לפרנסתה, אלא שיש אשלייה סביבתית כאילו מדובר בעושר.

פעם כבר כתבת על "תסמונת הדשאם הירוקים", קרי אותה קנאה נבזית של שכנים המלשינים על כל פיפס קטן של סגירת מרפסת או הרחבה של חדר.

איך עוצרים את זה? מדוע אנשים לא מסתפקים בדשא שלהם, בבית שלהם ובצלחתם האישית?

איך מחנכים אנשים להביט בעין טובה על הזולת: נבצר מבינתי. רציתי להעלות עוד נקודה לא פשוטה.

אינני יודעת חשבונות שמים אך כבר שמעתי על מספר מקרים (חלקם אני מכירה אישית) של אנשים שהצליחו בעסקים שונים, והדיבור עליהם היה נושא שעלה דרך קבע על לשונם של בני הסביבה. לא אחת שמעתי משפטים כגון: "הוא יכול לחתן 20 ילדים בקלות, כמו שהעסק שלו פורח ומצליח, הוא יכול כל חצי שנה לקנות דירה..."

לדיבורים הללו יש השפעה נוראה!!! הרי חז"ל לימדונו שרוב הנפטרים בעולם, זה משום עין רעה. לא כאן המקום להיכנס לפרטי פרטים של הנושא הטעון והרגיש הזה, מתי עין רעה פוגעת ומתי לא, אך כפי שצינתי, ראיתי שמעתי והכרתי אנשים מכובדים שחלו במחלות קשות עקב הצלחותיהם העסקיות והאישיות. ומדוע? כי הם הפכו – בעל כורחם – למוקד של דיבורים פטופטים וקנאה ללא גבול. לא מזמן סיפרה לי ידידה מעיר סמוכה, שהיא פתחה משפחתון מאד מוצלח שהיה לו ביקוש גדול, אחת השכנות נכנסה אליה ערב אחד, והחלה לדבר באופן שהזכרתי למעלה...

חברתי נפלה למשכב במשך שלושה חודשים, והמשפחתון התפור. חשבונותיו של הבורא עלומים מאיתנו, אם כי ידוע שכאשר מדברים לשון הרע, או דברי קנאה ועין צרה, אזי מדקדקים משמים ובודקים האם אכן זכאי אותו אדם להטבה הזו.

המקטרגים עושים את שלהם, ולעיתים נפגע המקנא ולא פחות מכך נשוא הקנאה, שלא לדבר על בני המשפחה משני הצדדים. אם אנשים היו יודעים מה באמת מסוגלות המילים שלהם לחולל, אני חושבת שהם היו נזהרים הרבה יותר. נניח בצד את יחסי השכנות שנפגעים עקב דיבורים קנאיים אלה, אך לא אחת קורה שבני ובנות משפחה מקנאים זה בזה וגורמים לכל המשפחה צער נורא מי ישורנו, מבלי להעלות על הדעת שהקנאה המנקרת הזו, היא שגרמה למחלות, תאונות, לפגיעה בשלום בית ולאיבוד פרנסות, ה' ישמור. אני אישה פשוטה ואינני מתיימרת לחנך אף אדם בעולם, למעט את ילדי, אך מה לעשות שהדיבורים הללו גם פגעו בי, ולכן חשתי מחוייבות ואחריות להעלותם על הכתב.

כאשר מכתב מן הסוג הזה מתפרסם בעתון חשוב ובמסגרת מכובדת כמו ספר, אזי יש מי שיתן את הדעת וישים על לבו.

האמת היא שרציתי לספר לך סיפור יותר מפורט שקשור בקנאה ובתוצאותיה, אך נמנעתי מכך מחשש שאפילו אם יוצנעו הפרטים, יהיה מי שייפגע מכך, ולכן דומני שהמכתב כפי שהוא, זועק את הכאב שלי ושל אנשים רבים, המקפידים להביט על זולתם בעין טובה.

כן, עין טובה, מדוע שלא נרגיל את עצמנו לשמוח בהצלחת הזולת, וכאשר נבחין שיש בנו קנאה קטנה, עדיף שנשתוק ונבלום פינו, ונשנן לעצמנו שאין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו כמלוא הנימה. כל מה שיש לנו, הן ברוחניות והן בגשמיות ניתן אך ורק לנו, בצורה מדוייקת ומדוקדקת כדי לתקן את עצמנו עלי אדמות, ואין לאיש בעולם את היכולת או הזכות לגעת בכך, או ליטול זאת. זה תורף הדברים הרב לוי, ומי יתן והמילים הפשוטות הללו, שאין בהן כל חדש, יחזקו במידת מה את נטייתנו להביט על העולם, בעין הכי טובה שאפשר. ש.

פרי קטן – מאחורי הסיפור

כד הוינא טרום – חתן צעיר, ישב מולי הרב ק. ומסר נפשו כדי להכיני לקראת בנין הבית היהודי.

"נישואין" הוא הסביר לי פרושו להתנשא, לגדול, לגבוה, וכל זאת תוך נשיאת משא ועול כבד. ולמרות המשא אתה מתנשא, ועולה, משפר ומתפרק... אבל אם אתה חש בצניחה, בגניחה, בנפילה, דע לך שהנישואין בסכנה."

"נו, שאלתיו, איך מצילים את המצב כשאתה בשעת נפילה? "למד מוסר בני, למד מוסר. אם תשקיע את עצמך יחד עם רעייתך בלימוד מוסר, בהלכות שבין אדם לחבירו, יש סיכוי טוב שתתנשאו בנישואיכם."

זהו, זה הקנאצ' הקטן המוכר והשחוק משהו. ללמוד מוסר שבין אדם לחבירו.

ויפים הדברים לתתם את הלב. -קובי לוי-

דרכי חינוך - הרה"ג חגי ולסקי שליט"א

בשולחן שבת יש הזדמנות שבועית, ולעיתים היחידה, לפגוש את כל בני המשפחה. עלינו לנצל שעת כושר ייחודית זו, שמאופיינת ברוגע בשל היעדר מפריעים חיצוניים, כמו המכשיר הנייד, וכל כיוצא בזה. את זמן האיכות הייחודי הזה נקדיש לבני משפחתנו. נעבור עם ילדינו על החומר שלמד במסגרות החינוכיות, ונאזין בקשב רב לדברי התורה שיספרו.

אחד העקרונות בחינוך הוא "לעשות עסק". 'לדבר על...', 'לעסוק ב...' ועוד. בקידוש של יום השבת אנו מצטטים את הפסוק "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לזרזתם בריית עולם" (שמות לא, טז).

כחלק מהנחלת השבת לילדינו, עלינו 'לעשות את השבת', לעסוק רבות בענייני יום השבת, בהיבט ההלכתי, כמו גם בהיבט הרעיוני. בספרו 'לחנך בשמחה' מספר הרה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א על אודות אברך שהזדמן לו לראות, כשהוא יושב בבית הכנסת ומעיין בספר סיפורים על גדולי ישראל. הרב תמה על שאברך זה, הידוע כמתמיד גדול, מעיין בספר סיפורים במקום ללמוד סוגיה בתלמוד או לעיין בספר למדני, ושאל אותו מה הביא אותו לעיין בספר זה דווקא. האברך, שלא נעלב מהשאלה, השיב לתמיהת הרב שכאבא למשפחה ברוכת ילדים, מוטלת עליו הזכות והחובה לחנך את ילדיו. הילדים נהנים מאוד מסיפורים אלו, הוסיף האברך, ולכן זוהי חובה המוטלת עליי לא פחות מלימוד תורה.

מתי מתחילות ההכנות לשולחן שבת?

בשולחן שבת מושקעים מאמצים רבים. אם המשפחה טורחת וחושבת כיצד לגוון את התפריט. אך האם נעשית גם הכנה לתוכן הרוחני / המשפחתי? למה שיהיה בשולחן עצמו, מעבר לתבשילים

2. א. זה מעשה המנורה ב. החודש הזה לכם (מולד הירח) ג. טומאת השרצים - "וזה לכם הטמא בשרץ"
3. א. נכנסו שתויי יין למקדש. ב. נכנסו בלא רחיצת ידיים ורגלים ג. נכנסו מחוסרי בגדים ד. לא נשאו נשים ולכן לא קיימו מצות פריה ורבייה. ה. הורו הלכה בפני רבן (= משה)
4. על השמש בגבעון: "וידום השמש" (יהושע, י, 13)
5. א. אצל אליהו ונביאי הבעל (מלכים א, יח) ב. קורבנו של מנוח עלה באש (שופטים י"ג)
6. 250 איש מעדת קורח שהקטירו אש זרה. (במדבר ט"ז, 38)
7. א. בני עוזיאל, דוד אהרון. ב. הוציאו את גופותיהם של נדב ואביהוא מתוך השריפה.
8. גמל, שפן וארנבת.
9. א. כי החזיר אינו מעלה גרה. ב. כי הוא עתיד לחזור ולהיות כשר לאכילה.
10. א. כי עושה חסד עם חברותיה ונותנת להם לאכול מהמזון שלה. ב. היא עושה חסד רק עם חברותיה ולא עם אחרים.
11. תרנגול בר בעל 2 כרובולות. השם מתחלק ל- 2 מילים: דו = שנים, כיפת = כיפה, כרובולת.
12. מהפסוק "ושחטו אותו כל עדת ישראל".
13. א. כל מה שנמצא בכלי נטמא. ב. צריכים לשבור את הכלי.
14. אצל אליהו ונביאי הבעל (מלכים א יח 38).
15. אשת מנוח, אם שמשון. (שופטים י"ג, 14)

חידון האלף בי"ת

- א. חָטָאָם שֶׁל נָדָב וְאָבִיהוּא הִיָּה שֶׁהִקְרִיבוּ
- ב. אֶחָד הָעוֹפוֹת הַטְּמֵאִים
- ג. אֶחָד הַסִּימָנִים שֶׁל בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁהִיא מְעַלֵּת
- ד. עֲזִיזָאֵל הִיָּה
- ה. זוֹחֵל
- ו. מִצָּא חֵן בְּעֵינָיו
- ז. צָמַח שֶׁאָדָם מְצַמֵּחַ עַל יְדֵי זְרִיעָה
- ח. הוּא מְפָרֵס פְּרֹסָה וְשׁוֹטֵעַ שֶׁסַּע אָף אֵינוֹ מְעַלֶּה גְרָה, לָכֵן אֵינוֹ פֶּשֶׁר.
- ט. בַּעַל חַיִּים שֶׁאֵינוֹ פֶּשֶׁר לְאָכִילָה. הוּא
- י. מָה אָסוּר לְשִׁתּוֹת בְּאֶהָל מוֹעֵד?
- כ. תְּקִלֵּית הַקְּרָבֶת הַקְּרָבָנוֹת הַמֵּיחֲדִים שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׂמִינִי לְמַלּוּאִים הִיָּתָה כְּדֵי שִׁירָאָה
- ל. מִטְרַת פְּרִשֵׁת מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת
- מ. אֵת הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאֲשֵׁי הַשֶּׁם הָיוּ צָרִיכִים אֲהָן וּבְנָיו אֲלַעְזָר וְאִיתָמָר לְאָכֵל לֹא חֶמֶץ אֱלָא
- נ. מִי הִקְרִיב אֵשׁ זָרָה?
- ס. סִימָן לְדָג פֶּשֶׁר
- ע. דֵּד אֲהָן
- פ. שָׁלָא
- צ. מִלָּה שֶׁמוֹפִיעָה שֶׁשׁ פְּעָמִים בַּפְּרָשָׁה
- ק. אַחֲרֵי שֶׁסִּיִּים אֲהָן לְהִקְרִיב אֵת קְרָבָנוֹתָיו הוּא נִפְנָה לְהִקְרִיב אֵת

- ר. הַפְּהָגִים הַזֵּהָרוּ שָׁלָא לְפָרַע אֵת
- ש. הַזֶּכֶר שֶׁבְּעֵזִים שֶׁהֵנְשִׂיא חֵיב בּוֹ בְּגִלָּל תְּשִׁיבוֹתוֹ נִקְרָא
- ת. כָּל קְרָבָנוֹת הָעֵם הָיוּ צָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּלֹא מוֹם, כְּלוּמָר

המשובות לחידון

- א. אֵשׁ זָרָה ב. בַּת הַיַּעֲנָה ג. גְּרָה ד. דֵּד אֲהָן
- ה. הוֹלֵךְ עַל גַּחוֹן ו. וַיִּיטָב בְּעֵינָיו ז. זְרוּעַ ח. חֲזִיר
- ט. טָמֵא י. יֵין וְשִׁכָר כ. כְּבוֹד הַשֶּׁם
- ל. "לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא לְבֵין הַטְּהוֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנְּאֻכָּלֶת וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל"
- מ. מִצּוֹת נ. נָדָב וְאָבִיהוּא ס. סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת ע. עֲזִיזָאֵל
- פ. פֶּן צ. צָנָה (שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים) "צָנָה הַשֶּׁם", פְּעָמִים: "צָנָה מִשָּׁה", וּפְעָם "צָנָה" סְתָם
- ק. קָרְבַּן הָעֵם ר. רְאִשִּׁיָּהִם ש. שְׁעִיר ת. תְּמִימִים

ולמשקאות? מה יהיו נושאי השיחה, מה תהיה התקשורת בין בני המשפחה? במהלך השבוע מומלץ להכין את החלק התורני של שולחן שבת. כשם שהתבשילים לא יתבשלו מעצמם, כך גם הרעיונות שיעלו על השולחן, ראוי להם שיעשו לאחר מחשבה תחילה. עלינו לדעת ששולחן שבת אל לו להתנהל כבדרך אגב, ויש להיערך אליו כראוי. חז"ל מספרים לנו כיצד נערכו חכמי התלמוד: "תניא, אמרו עליו על שמאי הזקן: כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה, אומר: זו לשבת. מצא אחרת, נאה הימנה, מניח את השנייה ואוכל את הראשונה. אבל הלל הזקן, מידה אחרת הייתה לו, שכל מעשיו לשם שמיים, שנאמר 'בְּרִיךְ יְיָ יוֹם יוֹם' (תהילים סח, כ)."

ופסק **המשנה ברורה** (בסי' רנ ס"ק ב): "והסכימו הרבה פוסקים שגם הלל מודה שכדברי בית שמאי עדיף יותר". בדורנו אין כמעט משמעות להלכה זו, שכן כיום המזון ב"ה מצוי בשפע מוצרים רב, וניתן להשיג כמעט הכול במשך כל ימי השבוע. ובכל זאת חשוב לתכנן ולהיערך מראש, ולא נמתין עם מרבית ההכנות ליום שישי.

כתב ה'חפץ חיים' בספרו 'נדחי ישראל' פרק לז ס"ק א): "ואם הוא יודע שבערב שבת לא יהיה לו פנאי להתעסק, להכין צורכי שבת מחמת איזה אונס, ואין לו אדם אחר שיטרח בעבורו, מחויב להקדים את עצמו מבאמצע שבוע להכין איזה דבר לכבוד שבת, כדכתיב 'זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת', ורצונו לומר להיות זוכר תמיד השבת כדי לקדשו ולענגו".

מומלץ מאוד להכין 'תוכנית היערכות לשבת', שמטרתה להכניס שבת בצורה ראויה ולא להגיע לשבת כשאנו "סחוטים כלימון". נחלק את המטלות שניתן לבצע בתחילת השבוע או באמצעו. בתכנון ניתן גם להגדיר "קווים אדומים", מה מסיימים עד יום חמישי, למשל קניית פרחים לשבת, שניתן לרכוש גם ביום חמישי. וכך נשאיר ליום שישי את הפעולות שלא ניתן לבצע במהלך השבוע. (כתבי יד)

חידון לפרשת שמיני

1. "ויהי ביום השמיני". א. באיזה תאריך חל יום זה? ב. מה מעלותיו?
2. "אך את זה לא תאכלו". שלושה דברים נתקשה בהם משה, והראה לו ה באצבע. מה הם?
3. מדוע מתו בני אהרון? ציין לפחות חמש סיבות.
4. "וידום אהרון". רק עוד פעם אחת בכל התורה נאמר הביטוי "וידום". היכן?
5. בפרשתינו האש שרפה על המזבח את העולה והחלבים. ציין עוד 2 מקרים בתנ"ך שבהם האש שרפה קורבנות.
6. על נדב ואביהו נאמר: "ותצא אש מלפני ה ותאכל אותם" על מי עוד בתורה מסופר שמתו בצורה דומה?
7. א. מי היו מישאל ואלצפן? ב. מה הם עשו?
8. ציין שלוש חיות שאינן מפריסות פרסה, המוזכרות בפרשתנו.
9. א. מדוע אסור לאכול חזיר? ב. מה משמעות השם חזיר?
10. " ואת החסידה למינה" עיין ברש"י וענה:
- א. מדוע נקרא שמה חסידה? ב. למה היא טמאה?
11. " ואת הדוכיפת" - מיהי הדוכיפת?
12. "כל הולך על גחון לא תאכלו". באיזה מקום אחר בתורה נזכרת המילה גחון?
13. מה דינו של כלי חרש שנפל לתוכו שרץ?
14. "ותצא אש מלפני ה ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים", באיזה מקום אחר בתנ"ך מסופר שאירע נס דומה?
15. בפרשתנו נאמר לאהרון: " ויין שיכר אל תשת". מי עוד בתנ"ך קיבל צווי דומה?

תשובות

1. א. ר"ח ניסן ב. נטל 10 עטרות, כלומר זכה להיות ראשון לעשרה

7. עשיר מופלג חלה במחלה קשה שרק תרומת דם נכבדה תציל אותו. רצו כל הרופאים, האחיות, החברים, השותפים, הבנקאים בניסיון למצוא תורם מתאים שיקבל מיליון דולר בתמורה. אחרי עבודה מאומצת, נמצא תורם שמתאים בדיוק שבמקרה גר בארץ הקודש ובבירת התימנים ראש העין. ניגשים לתימני ומבקשים ממנו תרומת דם עשיר המופלג. התימני: שום בעיה, אבל קודם שישלם לי!

הרופאים: בטח שהוא ישלם, אבל קודם תתרום, נסיים הכל ואחר כך תסתדרו.

התימני: אין מצב. קודם שישלם. משפחתו של עשיר המופלג: אל תדאג, נשלם הכל אבל קודם נסיים עם תרומת הדם..

התימני: אין מצב. משפחתו של התימני: תן לו דם ואחר כך הוא יפצה אותנו בנדיבות!

התימני: שום מצב, קודם שישלם. טוב, כל השכנועים לא עזרו. עשיר המופלג נותן לתימני צ'ק של מיליון דולר והתימני מפקיד אותו בבנק.

התימני כמובטח תורם את הדם, הדם מועבר לאותו עשיר המופלג וניצל.

לאחר כמה ימים עשיר המופלג בא לבקר את התימני לאות תודה ושואל אותו: "תגיד, למה התעקשת כל כך לקבל את התשלום לפני תרומת הדם ולא הסכמת להתפשר?"

עונה לו התימני "תגיד, אתה חושב שאני פראייר?

אם הדם שלי היה זורם בגוף שלך, לא הייתי רואה ממך שקל....."

8. - שמע, אתה לא מבין כמה אני שיכור - למה?

- אני נוסע בכביש 6 במהירות של 170 קמ"ש!!!

- תירגע הכל בסדר!

- כן, ויש פה איזה מישהו חושב שיכול לעקוף אותי - אתה רציני?

- כן, והוא עוד משוויץ עם האורות האלה שיש לו על הגג.....

9. לפני 5 שנים חכינו לשלג, היום אנחנו מחכים לגשם, בקצב הזה עוד 5 שנים נחכה לרוח.....

10. הייתי אצל שיננית ערבית. הסתכלה על מצב הפה ואז אמרה: "בגדול...."

חיכיתי לשמוע מה היא רואה שם אבל היא לא המשיכה את המשפט.

המשכנו את הטיפול והיא ממשיכה להגיד פה ושם "בגדול" אבל אף פעם לא מסיימת את המשפט.

בסוף נפל לי האסימון שהיא רוצה שאפתח פה גדול.....

11. בכל פעם שאני מתקשר לשירות של החברה הסלולרית שלי אני נותר חסר עונים.....

12. מרוקאי וכורדי נתקעים במעלית. אחרי שעתיים משחררים אותם. המרוקאי העצבני מתחיל לקלף את התקרה ושואל את הכורדי הרגוע - תגיד איך זה שאתה כ"כ רגוע, שעה שלמה היינו תקועים במעלית. הכורדי - שעתיים במעלית זה לא נורא כ"כ. מה תגיד אם אספר לך שלפני שבוע נתקעתי 6 שעות על מדרגות נעות?.....

13. גבר רוסי הולך לביניין העירייה ונכנס בכעס למשרד ראש העיר: "תגיד אתה מכיר אותי?", שואל הרוסי.

"כן בטח" עונה ראש העיר.

"מה תמיד אני שותה?", שואל הרוסי. "וודקה", עונה ראש העיר.

"ומה אבא שלי שותה?", שואל הרוסי. "וודקה", עונה ראש העיר.

"ומה הילדים שלי שותים???", שואל הרוסי.

"וודקה", עונה ראש העיר. ושוב שואל הרוסי בעצבים! "אז....

למה חשבון מים 1500 שח???".....

14. עשרה ראשונים שבאים לבית הכנסת נוטלים שכר כולם... ועשר הראשונים שבאים לחדר אוכל נוטלים את כל האוכל של כולם.....

הרגע הזה שמכבדים אותך להיות קוואטר.

שאלה: מי שנמצא ליד שתי קופסאות יכול לבחור מחוץ לאיזה קופסה הוא יחשוב?

יתוש נתקע בתוך בקבוק. כשהבין שאין לו כל אפשרות לצאת נאנח ואמר: עקצו אותי.

כשאני אהיה סבא אני אהיה כמו הסבא השני.

נתפס חשוד שעומד מאחורי המאבק נגד ופלים לימון.

אמר שמתחזרים את העיר לתושבים, אז אמרו.

שף שרגא: החלה ההרשמה למופלטות.

להאמין ששנה שלימה נצטרך להמתין עד פורים?

אומרים שאם יורד גשם אחרי פורים זה סימן שצפוי בלגן במזג האוויר. אז אומרים.

מישהו יודע איפה אפשר להשיג שלטים מצויירים: מזל ניסן טלה?

מישהו זוכר מתי הסוחרים נוהגים כל שנה להתחיל להתריע שהשנה צפוי מחסור בשמן זית לפסח?

עיריית ת"א בקמפיין הסברה לאסור הנחת תפילין במרחב הציבורי: אין לנו שום דבר נגד תפילין חלילה,

אבל תל אביב לא יכולה להיות שונה משאר הריכוזים האנטישמיים בעולם המודרני.

חידה מאת גדליהו עדיו לגדולות: למה יתוש עוקץ ביום ששי? - לקיים "טועמיה".

הודעה לציבור: היות ונותרנו עם מספר מצומצם של אביונים מהודרים, במהלך השבוע יתקיים מבצע מיוחד לכל המעוניינים: שלושה אביונים במחיר שניים.

אומרים שההגיגים הם רק למי שיש לו תועלת מזה, אז אומרים.

הרגע הזה שאתה לובש כפפות וסופר שיש לך 5 אצבעות.

הרגע הזה שאתה חוזר ממשנת יוסף וסלסלת העגבניות מתגלגלת לך לכביש.

הרגע הזה שהמטריה שלך מתהפכת.

הרגע הזה שאתה מפספס את האפצ'י.

הרגע הזה שיתוש מזמזם לך באוזן ואתה חושב: מה, זה שיהיה השבוע בעלון על גדליהו עדיו לגדולות?

אשה גויה: בעלי עלה לי על העצבים, אז שפכתי קצת מים על יד המכונת כביסה וכבר שעתיים שהיא מנסה לחפש מהיכן הניזילה.

דקה אני אצלך, שיחות בין מחוגים.

יש לי הרגשה שאני צריך לנקות את הבית, אז אני אשכב לנוח עד שההרגשה תעבור.

הגיון של יתושים: יש פה מנורה בצבע סגול בא ניגש לבדוק מה הסיפור שלה.

רק אחרי שראיתי כמה אישתי הוציאה על משלוחי מנות הבנתי כמה המן היה רשע.

איזה כיף שיום ששי נהיה יותר ארוך יש יותר זמן לא לעשות כלום עד הזמן של הלחץ

1. מה ההבדל בין בנים לבנות? בנים עומדים מול מקרר מלא ואומרים 'אמא, אין מה לאכול', בנות עומדות מול ארון בגדים מלא ואומרות 'אמא, אין לי מה ללבוש'.....

2. שאלה: "מה הכי מעצבן מרוקאי?"

תשובה: "כשאומרים לו תירג ע....."

3. שאלה: "למה אומרים על זוג מרוקאים שהם חיים כמו זוג יונים?" תשובה: "כי כל רגע מישהו אחר עף מהחלון....."

4. אחד אורח בא לבית הכנסת בשבת ניגש אליו הגבאי אם הוא כהן או לוי אמר לו לא אני שיש.....

5. יוסי: דודי, למה אתה עצוב? נולד לך ילד רביעי!

דודי: אבל אומרים שכל ילד רביעי הוא סיני.....

6. עמוס: איציק יש לך סיגריה?

איציק: אין, הפסקתי מזמן!

עמוס: מה הפסקת לעשן? איציק: לא, הפסקתי לחלק?.....